

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
497

Subotica, 5. listopada 2012. Cijena 50 dinara

MOROVIĆ - MJESTO MIRA,
MOLITVE I NADE

ZAJEDNICA HOSANA
OKRENUTI BOGU

DEPARTIZACIJA -
U KAMPANJI I REALNOSTI

NAJUSPJEŠNIJA SELA
NA SAJMU TURIZMA

INTERVJU
VOJISLAV TEMUNOVIĆ

FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

POBJEDA »RAVNICE«

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

RBV

RAZVOJNA BANKA VOJVODINE

Kredit za refinanciranje

Napunite baterije...

infotelefon

021 488 4433

www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

TIPPNET
INTERNET

SUBOTICA
KARADJORDJEV PUT 2
024.555.765

WWW.TIPPNET.RS

JÖVÖ
VODA POWER
ENERGIA
WATER
BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Plijen

Val poskupljenja u Srbiji ministar trgovine Rasim Ljajić propratio je riječima kako je »država uradila sve što je mogla«. Ljajić je zatim pojasnio da se država ne smije »umiješati« jer bi ih »prozivali kako ugrožavaju slobodu trgovine«. Osim toga, Ljajić je ponudio i objašnjenje kako je ovakva situacija posljedica monopolskog položaja te smatra kako nema drugog rješenja osim konkurencije, te će prioritet Vlade biti stvaranje uvjeta da što veći broj velikih trgovačkih lanaca dođe na srpsko tržište. Blago nama. Imat ćemo još trgovačkih lanaca, akcija, akcijskih letaka, popusta vikendom ili nekim drugim danom, bonusa i markica... Bit će i posla za blagajnice, spremačice, portire, pomoćne radnike, naravno za malu plaću. Ljajić smatra i kako su mnogi proizvođači neopravdano drastično povećali cijene, opravdavajući se povećanjem poreza na dodanu vrijednost. A zašto i ne bi – pa i do sada su povećavali cijene i bez opravdanja.

Ministar još kaže kako »kao građanin« dijeli nezadovoljstvo što su neki neopravdano podigli svoje cijene, ali kao ministar poručuje kako nema razloga da sindikati pozivaju građane na masovne prosvjede zbog poskupljenja osnovnih životnih namirnica, jer je »Vlada Srbije iskoristila sve mehanizme koji su joj stajali na raspolaganju da stabilizira tržište i spriječi poremećaje«. Spominju se još intervencije iz robnih rezervi, ograničenje marži, bescarinski uvoz, sastanak sa sindikatima... Ukratko, robe će biti na tržištu, a cijene će određivati slobodno tržište i što se tu može?

No, ima tu još nekih stvari koje nemaju izravnu vezu s poskupljenjima, ali imaju s recesijom, nezaposlenošću i na koncu i s predizbornim obećanjima. Predsjednik Gospodarske komore Srbije Miloš Bugarin najavio je kako će uputiti Vladi paket mjera za oporavak gospodarstva, a među ostalim neophodnim mjerama koje treba primijeniti navodi poboljšanje poslovnog ambijenta, reformu javnog sektora, uvođenje profesionalizacije u upravljanju javnim poduzećima i druge. A kako ide obećana profesionalizacija i departizacija, jedno od glavnih predizbornih obećanja, već vidimo. Javna poduzeća se i dalje tretiraju kao stranački plijen, a od profesionalizacije i departizacije nema ništa. Neovisno o tome tko je na vlasti i tko je što obećavao. Jer, plijen je plijen, a profesionalizacija i departizacija u upravljanju javnim poduzećima su, kako priznaju i pojedini političari, za sada u Srbiji neostvarivi i do toga neće doći u dogledno vrijeme. Kada je broj zaposlenih u javnom sektoru, prema podacima Gospodarske komore Srbije, oko 500. 000 ljudi, a u realnom sektoru tek nešto više od 400.000 ljudi, čudi li nas to? I što tu državna nova vlast može i želi učiniti? Za početak mogla bi se ispuniti preizborna obećanja.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

HNV: OBAVIJEST UČENICIMA SREDNJIH ŠKOLA.....6

TEMA

Humanitarno-terapijska Zajednica za pomoć ovisnicima – Hosana

RAD, MOLITVA I RAZGOVOR – TEMELJI OPORAVKA.....14-15

INTERVJU

Vojislav Temunović, profesor tambure i član Organizacijskog odbora »Festivala bunjevački pisama«

TAMBURAŠKA GLAZBA IMA LIJEPU BUDUĆNOST.....12-13

SUBOTICA

Što je ostalo od predizbornih obećanja o departizaciji?

STRUČNOST PRIJE SVEGA..18-19

DOPISNICI

Poetska i tamburaška večer u Golubincima

VEČERI I NOĆI ILIJE ŽARKOVIĆA ŽABARA25

KULTURA

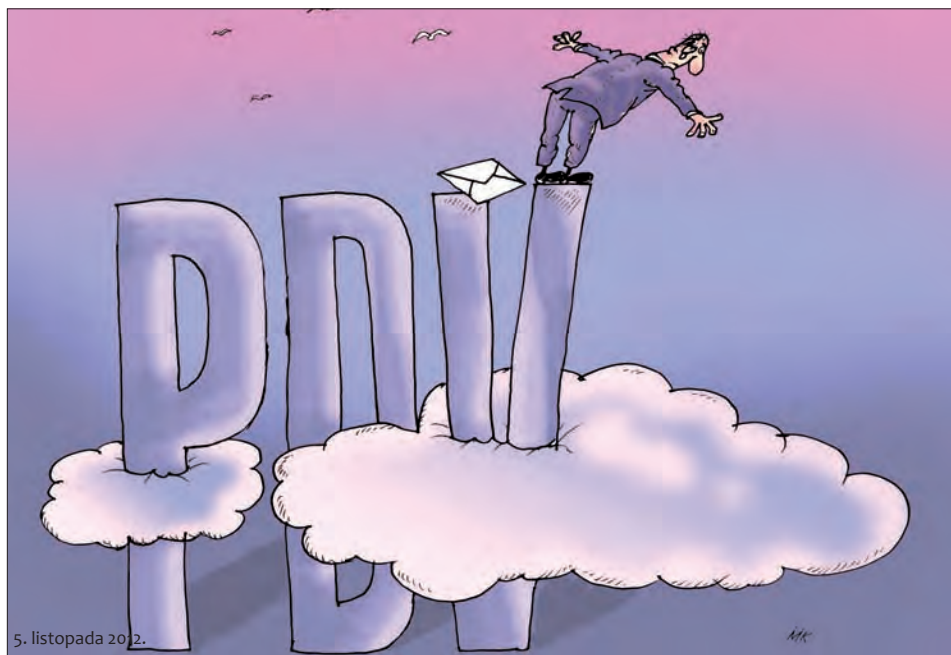
Festival bunjevački pisama u Subotici

POBJEDA ZA »NEKOG BOLJEG«.....32-33

SPORT

Branimir Pečkaj, super senior tenisač
Nastupom na Svjetskom prvenstvu

ISPUNIO SAM SVOJ SPORTSKI SAN.....49

5. listopada 2012.

Srbija pred zrcalom UNGA

Oči svijeta prošlog su tjedna bile uprte u New York gdje je zasjedala Generalna skupština Ujedinjenih naroda. Osim što je tom glavnom svjetskom diplomatskom događaju godine predsjedao bivši srpski šef diplomatije Vuk Jeremić, tamo su se ipak odvijali i drugi zanimljivi događaji, koji su u domaćim medijima snažno zasjenjeni Jeremićevom pojavom. Malo tko nije saznao kako je naš (građana Srbije) predsjednik Tomislav Nikolić govorio odmah nakon predsjednika Sjedinjenih Američkih Država Baracka Obame i da je odmah iskoristio prigodu reći kako je spreman na pregovore, ali da se kraj već zna – a to je da Srbija neće priznati neovisnost Kosova.

Ipak, svijet je u tom događaju vidio nešto drugo, čuo je osnivača Wikileaks Juliana Assange koji je video vezom poručio kako »lov na zviždače mora prestati«, čule su se teške riječi povodom stanja u Siriji i Iranu, a iransko je izaslanstvo na ulicama New Yorka napadnuto od strane članova organizacije Mujahedin al-Khalq koja u SAD-u i drugim državama službeno slovi kao teroristička skupina. S druge strane je iranski predsjednik dr. Mahmoud Ahmedinedžad iskoristio prigodu i sreo se s predstavnicima ultrakonzervativnih Židova koji su mu zahvalili što Židovi u Iranu imaju više vjerskih sloboda nego u drugim arapskim zemljama – dok mu je istovremeno prijetio izraelski premijer Benjamin Netanyahu.

Dakle, svijet se ipak više bavi obavještajnim pitanjima i tenzijama zapadnog i islamskog svijeta nego li Kosovom. U tom procesu postoji puno selektivnosti jer se ne govori o nemirima i lošem stanju ljudskih prava u zaljevnim zemljama koje prate diplomatski kurs sjevernoatlantske alijanse, već postoje dežurni krivci. Na žalost, kao da na trendu bavljenja islamskim pitanjem neki domaći političari žele poentirati »kosovsku temu« ne uviđajući kako su uloge dobrih i loših momaka već ranije podijeljene i da se za više sluha od strane međunarodne zajednice zapravo treba više potruditi. Umjesto praznih riječi, nužna su teška odricanja radi postizanja kompromisa.

Bez toga, cijeli nastup na UNGA je samo predstava za domaću publiku, onu s jeftinijim ulaznicama, koja ne vidi pola scene i stvara pogrešne zaključke. Da je tome tako, dokazuje i doček Tomislava Nikolića, kojem ništa nije spočitavano, a moglo je s obzirom na njegovu prošlost. Svijet ne zanima tko vodi Srbiju – Tadić ili Nikolić – ako se tapka u mjestu.

Nikola Perušić

PREMINUO PREDSEDNIK HRVATSKOG SABORA BORIS ŠPREM

Poruke sućuti uputili HNV i DSHV

Nakon duge i iscrpljujuće borbe s bolešću, predsjednik Hrvatskog sabora Boris Šprem umro je u nedjelju 30. rujna u bolnici u Houstonu. Bolovao je od iznimno malignog oblika multiplome mijeloma.

Boris Šprem rođen je 1956. u Koprivničkim Bregima. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Za predsjednika Hrvatskog sabora jednoglasno je izabran na konstituirajućoj sjednici Hrvatskog sabora 22. prosinca 2011. godine.

U povodu smrti Borisa Šprema, poruku sućuti, među ostalim, uputili su i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. Slaven Bačić i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić.

Također, u povodu Špremove smrti, u prostorijama Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici u srijedu i četvrtak bila je otvorena knjiga žalosti. Boris Šprem je sahranjen jučer, 4. listopada, na zagrebačkom groblju Mirogoj.

PREDSEDNIK SVM ISTVÁN PÁSZTOR

Postoje pritisci za promjenu vlasti u Subotici

Komentirajući situaciju u lokalnoj samoupravi Subotice, gdje prema nekima slijedi promjena vlasti, predsjednik Saveza vojvodanskih Mađara István Pásztor rekao je da SVM nije bio rado viđen u toj vladajućoj većini i da se morao ugratiti. On navodi da je Demokratska stranka čak ponudila naprednjacima zajedničko formiranje vlasti, samo da ne bi morali sa SVM-om rukovoditi gradom. »Gradonačelnik sada stalno govori o odličnoj suradnji, po njemu je sve u najboljem redu. Međutim, tamo su naprednjaci koji stalno vrše pritisak na nas da prekomponiramo subotičku vlast«, kaže Pásztor i dodaje, kako će u slučaju da vlast bude uzdrmana, i

HNV: OBAVIJEST

Učenicima srednjih škola

Molimo zainteresirane maturante, koji žele pohadati pripremnu nastavu za državnu maturu u Republici Hrvatskoj, da se obrate u ured Hrvatskog nacionalnog vijeća najkasnije do konca listopada. Prijava i informacije mogu se dobiti na telefon 554 623 ili osobno u ured u Preradovićevoj ulici br. 13 svakog radnog dana od 7 do 15 sati.

kada se izjasne naprednjaci, socijalisti i Koštuničine demokrate, i SVM procijeniti mogućnosti. »Za nas je najvažnije što će biti s ovim gradom. Uzalud postoji jedna masovna većina, ako nitko ništa ne radi protiv očigledne unazađenosti. Ako ne žele ništa učiniti za grad, onda SVM ne želi sudjelovati u toj priči«, rekao je Pásztor za Magyar Szó.

Proračun puni i porez na vraćenu imovinu

Agencija za restituciju u proteklih sedam mjeseci primila je od »Pošta Srbije« 6400 predmeta od ukupno 8000 zahtjeva građana za povraćaj imovine oduzete poslije Drugog svjetskog rata, koji su dosad podneseni. Agencija je u proteklom periodu donijela 599 odluka, od kojih 128 o vraćanju imovine u naturi. Tako je ranijim vlasnicima ili nasljednicima vraćeno 156 nekretnina, uglavnom poslovnih prostora, ali i nekoliko stanova i objekata, što ukupno čini više od 14.000 četvornih

metara. Vraćeno je u naturi i 1.250 hektara poljoprivrednog, 25 hektara neizgrađenog građevinskog i 5,5 hektara šumskog zemljišta, piše dnevni list »Novosti«.

U Mreži za restituciju su rekli za »Novosti« da je učinak Agencije za restituciju veliki. Od vraćene imovine država i lokalne samouprave počele su dobivati proračunske prihode po osnovi poreza. Ta sredstva prevazilaze prihode koje su općine, gradovi i republika imali od gazdovanja ovom doskora državnom imovinom.

»Iako ne piše u zakonu, direktor Agencije je naložio zaposljenima da se sva pravosnažna rješenja o vraćanju imovine odmah dostavljaju nadležnim poreznim službama i mi tu odluku pozdravljamo«, ističe Mile Antić iz Mreže za restituciju. »Ti novi porezni prihodi države pokazat će najbolje koliko smo bili u pravu kada smo upozoravali državu da restitucija u naturi nije trošak, već prihod. Kako bi Agencija mogla vraćati više imovine u naturi, neophodno je izmijeniti Zakon o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju, i to uvođenjem supstitucije za zemljište.

Povjerenstvo za dodjelu financijske potpore za
programe i projekte institucija, društava i udruga hrvatske manjine
u Republici Srbiji za 2012. godinu

upućuje

JAVNI POZIV ZA PRIKUPLJANJE PROJEKATA I PROGRAMA UDRUGA I DRUŠTAVA HRVATSKE MANJINE U REPUBLICI SRBIJI ZA RASPODJELU SREDSTAVA IZ DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE

OPIS: Programi i projekti institucija, društava i udruga hrvatske manjine u Republici Srbiji usmjerenih na očuvanje kulture, jezika, pisma i običaja hrvatske manjinske zajednice. Programi trebaju sadržavati opis programa i projekta i troškovnik provedbe. Preporučuje se naznačiti do sada realizirane stavke projekata

PROGRAME DOSTAVITI POŠTOM NA ADRESU:

VELEPOSŁANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU
Kneza Miloša 62
11 000 Beograd
uz obveznu oznaku: ZA JAVNI POZIV
ili NA E-MAIL ADRESU croebg@mvep.hr

Rok za dostavu programa i projekata za financijsku potporu iz sredstava Državnog proračuna RH za 2012. godinu je četrnaest (14) dana od dana javne objave u tjedniku »Hrvatska riječ«.

Promovirana najuspješnija sela

Projekt »Bogatstvo različitosti« podunavskog turističkog klastera »Istar 21«, kao i prošle godine, privukao je veliku medijsku pozornost

Ljubitelji prirode, okoliša, ribolova, konjarstva i turizma ove su godine imali priliku posjetiti 45. međunarodni sajam LORIST, koji je na Novosadskom sajmu trajao od 27. do 30. rujna. Sajamske su kapije bile otvorene za veliki broj posjetitelja nudeći istodobno više različitih sajamskih manifestacija. Otvođenju LORIST-a prethodilo je otvorenje trećeg po redu sajma konjarstva »HorseVille«, gdje su posjetitelji mogli vidjeti četiri dresurna jahača iz Hrvatske koji su sa svojim lipicancima izveli jedinstvenu

točku. Održavao se i Sajam hortikulture, ekologije i šumarstva kao i Međunarodni sajam turizma.

Ovogodišnji sajam otvorio je državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Srbije *Danilo Golubović*. »Cilj Vlade Srbije je da se lovstvo u Srbiji vrati tamo gdje mu je mjesto i gdje je nekada bilo. Da bismo to učinili moramo zajedno raditi na održivom razvoju lovstva, poboljšanju kvalitete divljači u staništima i riješiti pitanje intenzivne poljoprivredne i šumarske proizvodnje koja na

neki način ograničava razvoj lovstva u današnje vrijeme«, rekao je Golubović naglasivši kako odnosi između lovačkih saveza i gospodarenje lovištima nisu na zadovoljavajućoj razini, zbog čega bi to država trebala regulirati kroz izmjene postojećeg zakona, ocjenjujući da lovstvo mora biti profitabilna djelatnost, koja će značajno doprinijeti razvoju lokalnih zajednica i unapređenju okoliša.

U više sajamskih hala posjetitelji su mogli razgledati ribolovačku opremu, opremu za lov, sklopiti nove poslove ili upotpuniti opremu. Organizirana je i izložba lovačkih trofeja u organizaciji Prirodno matematičkog fakulteta u Novom Sadu, JP »Vojvodina šume« i Lovačkog saveza Vojvodine, a u subotu, 29. rujna, obilježen je Dan lova kada je održano i otvoreno prvenstvo Vojvodine u oponašanju rike jelena.

NAJUSPJEŠNIJA SELA

Četiri dana sajma obilježio je i Sajam turizma, na

kojemu je zemlja partner bila Slovenija. Projekt »Bogatstvo različitosti« podunavskog turističkog klastera »Istar 21«, kao i prošle godine, privukao je veliku medijsku pozornost. Na prepoznatljivo dekoriranom štandu i ove su godine promovirana najuspješnija sela koja predstavljaju multikulturalnost Vojvodine. Posjetitelji sajma mogli su probati domaće specijalitete iz ovih sela, pogledati ili sudjelovati u radionicama starih zanata, te zadržati promatrati šarenilo narodnih nošnji. Tavankučani su izrađivali predmete i slike od slame, predstavili svoje čuvene jabuke, bunjevačke nošnje, Monoštorci su pletili ribarsku mrežu, izlagali domaće proizvode od meda, voća, »tranjarice«, klompe, cekere, Golubinčani su doveli mačkare i svirače, Banoštorci djevojke koje gaze grožđe, Turijci su narezali čuvenu kobasicu, a Bezdanci su svoj štand ukrasili poznatom paprikom, te domaćim kolačima i bezdanskim damastom. Ovim projektom predstavljena su sela kojim Dunavski turi-

Monoštorac mrežu plete

Potpura

Na svečanoj konferenciji održanoj prvoga dana Sajma turizma u kongresnom centru, govorili su državni tajnik Ministarstva gospodarstva zadužen za turizam *Goran Petković*, te pokrajinski tajnik za gopsodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin*. Domaćica ovoga skupa bila je *Biljana Marčeta*, menadžerica klastera »Istar21« i koordinatorica »Bogatstva različitosti«. Ona je prisutnima predstavila dosadašnje i planirane aktivnosti, a državni i pokrajinski dužnosnici obećali su potporu u daljnjem radu.

Tavankučani se imaju čime dičiti

stički klaster »Istar 21« promovira multikulturalnost, tradiciju, gastronomiju, folklor sela u Vojvodini. Predstavilo se 20-ak sela, predstavljena je nova brošura na 64 stranice, novi video materijal o Vojvodini i turističkoj ponudi ovih sela. Izlagači na štandu »Bogatstva« bili su predstavnici sela: Tavankut, Bački Monoštor, Belo Blato, Golubinci, Banoštor, Turija, Krčedin, Skorenovac, te novoproglašena sela: Bezdan, Ruski Krstur i Velebit, kao i sela iz drugog djela projekta: Dobra, Jabukovca i Vinča.

TAVNAKUĆANI I MONOŠTORCI

»Projekt Bogatstvo različitosti započeo je prošle godine, a Tavankut je jedno od 54 sela koja su se prijavila na natjecanje i svojom kvalitetom pokazalo kako može ući među prvih četrnaest. Od tada sudjelujemo u svim aktivnostima koje se organiziraju u okviru projekta Bogatstvo različitosti, tako smo se pojavili i na Sajmu turizma i to skupa OŠ 'Matija Gubec' i istoimeno HKPD. Mi kao škola nudimo đачki turizam, poludnevne, cjelodnevne i škole u prirodi, a društvo organizira obitelj-

ski, povijesni i etno turizam. Škola ima kapacitet od 12 ležaja i mogućnosti primiti na smještaj posjetitelje, a HKPD ima 10. Imamo i mogućnosti privatnog smještaja. Ono što nas karakterizira jesu naravno slike i rukotvorine od slame. Nudimo naša tradicijska jela, obilazak crkve Srca Isusova, gdje imamo krune od slame, prvu sliku od slame, za djecu dajemo etno radionice poput radionice starinskog glačanja, učenja izrade slika od slame, a sve to ne može proći bez dobrih tamburaša«, kazala je ravnateljica OŠ »Matija Gubec« *Stanislava Stantić-Prčić*. Naglasila je kako je sigurna da će i ovaj sajam pomoći u prezentaciji kulture i tradicije Tavankuta.

Predstavljajući turističku ponudu Bačkog Monoštora, tajnica Udruge građana »Podunav« iz Bačkog Monoštora *Zdenka Mitić* govorila je o razvoju eko i etno turizma. »Monoštor se ove godine šesti put nalazi na sajmu u Novom Sadu i danas na štandu 'Bogatstvo različitosti' gdje smo prošle godine izabrani u jedno od 14 najspremnijih sela za turizam. Promičemo sklad prirode i tradicije kojim se diči Bački Monoštor. Isto

samo tako pripremljeni za prijem organiziranih turističkih tura, kao i pojedinaca, kako bismo ih upoznali s prirodnim ljepotama specijalnog rezervata prirode 'Gornje Podunavlje', osigurali vožnju čamcem, pecanje, promatranje ptica itd. Isto tako predstavljaju se i monoštorske etno kuće, imamo dvije etno kuće, i to »Mali Bodrog« i »Kuveljčić«, a imamo i turistički info centar, tako da imamo dosta razvijenu turističku priču. Ponijeli smo i naše specijalitete, tu su na prvom mjestu dimljena, marinirana deverika, medena rakija i čuveni orahovac i naravno gibanica s makom, orasima,

višnjama i grožđicama, s tim što imamo i štrudlu, a imamo i 'zabunitu' gibanicu koja je možda još i bolja od obične štrudle. Sam turizam u selu je osmišljen tako da prid-

Priznanja i film

Uručena su priznanja predstavnicima Bezdana, Ruskog Krstura i Velebita, te Jabukovca, Vinče, Dobre i Crnajke.

Ovom prigodom premijerno su emitirani promo filmovi za Vojvodinu kao turističku destinaciju koju karakterizira bogatstvo kultura i prelijepe prirode, te film u kojemu se promoviraju novoizabrana sela u projektu.

nese lokalnom razvoju, tako da ljudi koji se bave pretežno poljoprivredom u Monošturu imaju i još neku dodatnu djelatnost i zaradu. U selu postoji i kapacitet smještaja za oko pedesetak osoba, tako preko smještaja, hrane, tamburaša, vožnje fijakerima gledamo da svi budu uključeni u cijelu priču«, kazala je Zdenka Mitić.

A. J. M. i Z. M.

KRUŽENJE NOVCA U DRUŠTVU NIKAD GORE, PRIJETI LI KOLAPS?

Nelikvidnost i naivnost prijete rastakanju društva pod teretom dugova

*Stanje je dvostruko teže nego što se smatralo da će biti * Osjećamo posljedice pogrešne reforme iz 2001. godine*

** Plaćanje bez plaćanja * Na nove investicije ne računati * Spirala smrti se otrgla kontroli **

*Zdrava kompenzacija i isplata državnih dugovanja put k rješenju problema * Moguć klasni rat – kaže Soros*

Svima koji prate ekonomska kretanja poznata je procjena da je od 2000. godine do danas u Srbiji bez posla ostalo oko 900.000 ljudi. Najveći pad je bio nakon izbijanja svjetske ekonomske krize, dakle nakon 2008. godine. Gledajući one starije od 15 godina neuposlenost je s 14,7 posto u 2008. skočila na 23,7 posto u 2011. prema podacima ankete o radnoj snazi profesora Ekonomskog fakulteta u Beogradu *Mihaila Arandarenka*. To znači da je broj neuposlenih s 2,14 milijuna skočio na 2,65 milijuna, dakle za oko pola milijuna ljudi se povećao broj neuposlenih. U tri godine krize bez posla je ostalo više radnika nego u osam prethodnih. A kako se sjećamo, 2000. godine je rečeno da će prvih nekoliko godina nakon promjene režima biti najteže, kada počne tranzicija, te da će se postupno situacija poboljšavati. No, s obzirom da se naslućuje kako kriza još ne jenjava, mogu se očekivati i još gori problemi.

DUG JE LOŠ DRUG

Problem s kojim je gospodarstvo Srbije ophrvano jest nedostatak novca, kojeg nema dostatno u kruženju. Što se tiče poduzetnika te malih i

srednjih poduzeća koji ostvaruju veoma značajan dio gospodarstva – novca nema. Para nema, ali ima dugova. Dužništvo se prelijeva s jedne na drugu tvrtku, kao domine koje kada padaju, povlače i one iza sebe. Malo je tvrtki imalo priliku graditi poslove na trenutačnoj naplati i izbjeći ulazak u rizične biznise.

Profesor dr. *Mladen Kovačević*, član Akademije ekonomskih nauka Srbije, smatra kako se vrijednosni sustav u Srbiji urušio, a da krivac nije svjetska ekonomska kriza već pogrešan koncept reformi iz 2001. godine. Dosta je uočiti kako je na čelo prošle Vlade stavljena osoba koja je tada vodila Agenciju za privatizaciju, vjerojatno da bi dovršila započeti posao.

PLATEŽNA SREDSTVA

Bilo kako bilo, naš naivni ulazak u kapitalizam ostvarili smo na način da kreiramo potrošačko društvo u kojem ne žive samo privatne osobe na dug, na kredit – već i tvrtke. Dužnička kriza razvijenih društava ogleda se u gomilanju dugova fizičkih osoba, građana koji pomognuti bankarskim uslugama troše više nego što zarade. Slično se ponašaju i države, jer se zadužuju. No, realan protok robe i usluga u inozemstvu među

tvrtkama ipak teče normalno, dakle kupuje se novcem, a ne obećanjima o isplati. Plaća se novcem, a ne mjenicama. Upravo zato su neke stvari jasnije u tim sustavima. Naime, cijene mogu varirati ovisno o raznim uvjetima jer na tržištu igraju oni igrači koji imaju novca, te oni slobodno određuju svoje uvjete. Kod nas se pak kupuje na odloženo plaćanje, što je odlika sustava kod kojih proizvode plasiraju jaki (multinacionalni) igrači. Njima je stalo samo do kupaca, a ekonomska sudbina potrošača i posrednika ih ne zanima dokle god postoji prostor da se još nešto proda. Održivost sustava nije njihov problem.

KORIJEN PROBLEMA

Usprkos brojnim načinima supstitucije plaćanja koji su razvijeni, počevši od kompenzacije, komisije prodaje, plaćanja čekovima, kreditnim karticama, čekom itd. ipak u svijetu malih poduzeća postoji konstantan dojam kako nema dosta novca u opticaju, kako se sve teže zatvaraju krugovi zaduženja i naplate.

Postavljanje te stvari pod kontrolu obavio je prije skoro 20 godina tadašnji guverner Narodne banke Srbije *Dragoslav Avramović*. Kako

je zapisao *Dimitrije Boarov*, Avramović je već devedesetih godina bio pod kritikom kako je to postigao trikom kojim su odložene ili spriječene dublje reforme. Na pitanje Boarova bi li napravio Program IV. (jer su se njegovi potezi nazivali Program I. i Program II.) Avramović je odgovorio »ne, sve mora iz početka«. Znači li to da sustav nećemo moći popraviti dok se u potpunosti ne sruši?

INVESTICIJE KOJIH NEMA

Taj veliki nov početak startao je privlačenjem međunarodnih investicija. Novi život udahnut je željezari Smederevo i to se brzo odrazilo na izvoz. Međutim, nemali broj loših privatizacija, stranih investicija koje su pokopale domaće gospodarstvo i domaćih tajkuna uz prodaju strateških resursa dovele su stanje do neizdrživosti. Devize koje su došle u zemlju izazvale su euforiju zaduživanja i zatim su se vratile nazad. Sada su ostali građani s dugovima i tvrtke bez sredstava za obrt.

Ekonomist *Ljubomir Madžar* smatra da poduzeća koja do sada nisu prodana ne vrijede mnogo te da neće moći naći novog vlasnika, čime će izostati i daljnji priljev u državnu kasu, jasno uz izu-

zetke monopolskih giganata poput Elektroprivrede Srbije ili Jat-a.

KRUG SMRTI

Upadanje u Danteov krug pakla među prvima već osjete poduzetnici koji padaju u nelikvidnost i vuku druge sa sobom. Država nema mehanizam da presiječe taj krug pa se događa da oni koji propadnu nakon nekog vremena opet otvaraju nove tvrtke i nastavljaju raditi kao da se ništa nije desilo. Ali, oni kojima su takvi ostali dužni postaju sljedeća karika pucanja.

Ono što se u Miloševićevom režimu radilo multilateralnim kompenzacijama sada se ne može činiti, ne samo iz tehničkih razloga već i zato što su bez efikasne Službe društvenog knjigovodstva znatno olakšane razne vrste manipulacija koje prijete da se iskompenzuju i realne i fiktivne stavke.

Jedna subotička poduzetnica koja je željela ostati anonimna kaže kako država mora uraditi tu veliku stvar, osigurati naplatu dugovanja. »Bar tri puta sam bila u takvoj situaciji pred bankrot, mi smo mala tvrtka i nama je to veliki problem. Treba da postoji neka jača pravna disciplina, provjera da se ne može otvarati tvrtka nakon što se jedna uništi. Država bi trebalo da stane iza toga«, kaže naša sugovornica.

Direktorica tvrtke Tippnet Zsófi Miskolczy-Veréb dodaje: »Najgore je s naplatom, najveći problem je što nemamo nikakav način, a država kao da podržava dužnike. Imam jako puno primjera da je netko držao d.o.o., zatvorio tvrtku, ostao dužan, nestao ispred očiju zakona. Taj ima samo adresu na kojoj je bio prijavljen i ništa drugo, a

znam da je otvorio novu tvrtku bez problema, ne preuzima moja pisma i ostajemo ni na čemu. Nedostatak discipline s plaćanjem je najveći problem. Prije svega mislim da treba nešto uraditi po pitanju ovih dugovanja jer to može dovesti do pada cijele ekonomije.«

DRAGAŠEV POUČAK

S obzirom kako veliki broj ekonomskih stručnjaka ima stabilne pozicije u sustavu, bilo na fakultetima ili državnim tijelima, zbog nezainteresiranosti ili možda straha, rješenja nam ne nude, već samo prolongiranja. Rijetke su osobe koje imaju jasan stav po ovom pitanju, a kamo-

li ideju što raditi. Među tim malobrojnim bio je *Bogoljub Karić* koji je još prije svjetske krize uočio problem i nudio svoja programska rješenja. No, njegov kredibilitet je bio tako nizak da je ismijan, a ideja o velikom poslu koji valja obaviti više je ličila na veliku iluziju koja služi daljnjem iskorištavanju stanovništva.

Reformske ideje imao je i *Mladen Dinkić* odmah nakon stupanja na dužnost, no kada je postalo jasno da se mora provoditi politika po diktatu

bankarskih centara, tj. zaduženja i oslobođenja zaštitnih barijera, izgubio je poluge i postao nemoćan.

Od *Miroljuba Labusa*, *Božidara Delića*, *Gorana Pitića*, *Aleksandra Vlahovića* i *Mirka Cvetkovića* nije se uočila čak ni tolika zainteresiranost, štoviše svojim nekim potezima su više igrali za drugu stranu.

Stoga, jedini konstantni kritičar i predlagatelj ostao je *Branko Dragaš*, koji je nedavno i novu vlast optužio da nastavlja staru destruktivnu politiku. Ovaj kontroverzni ekonomist koji je također imao nekoliko afera iza sebe predlaže da država izvrši svoja dugovanja umjesto što

OPET MARKS NA OBZORU?

S obzirom kako je realni sektor u tako velikom problemu, za očekivati je da će i uplata poreza biti manja, tj. bit će potrebno sve više zaduživati državu kako bi funkcionirale osnovne državne službe poput policije, zdravstva, školstva, pravosuđa... Zbog prevelikih nameta onima koji stvaraju dodanu vrijednost, sustav bi mogao kolabirati jer će biti teško održivo da u tom sloju poduzetnika i malih preduzeća svaki uposlenik preko poreza izdržava još po jednog umirovljenika i još jednog državnog službenika. Poduzetnici možda imaju načina raditi »na crno«, ali umirovljenici i državni aparat ne. Stoga smo u situaciji »biti ili ne biti«. Socijalni pritisak bi tijekom zime mogao dovesti do pucanja. Dragaš ukazuje na podatak da je kumulativni gubitak svih poduzeća u Srbiji na koncu 1994. godine iznosio 3,8 a na koncu 2011. godine 2.233 milijardi dinara. Ako se taj problem ne riješi, podjela na siromašne i situirane bi se toliko mogla izoštriti da će biti upitno mogu li te dvije skupine živjeti u miru u okviru jedne države.

Kada pogledamo scene s ulica i trgova Grčke i Španjolske, gdje se sukobljavaju ljudi i traže odgovornost političara koji preko njihovih leđa prebijaju svoje koruptivne projekte, umirovljenike koji se vraćaju na selo da bi preživljavali od zemlje ili samoubojstva kreditnih dužnika, ne može nam biti svejedno. O tom globalnom trendu je govorio proljetos investor *Georg Soros* kada je rekao da Ameriku čeka klasični rat. Dakle, u nečemu ipak sustižemo suvremeni svijet.

Nikola Perušić

VOJISLAV TEMUNOVIĆ, PROFESOR TAMBURE I ČLAN ORGANIZACIJSKOG ODBORA »FESTIVALA B

Tamburaška glazba ima lijepu budućnost

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Svoju ljubav prema tamburi Vojislav Temunović je već odavno potvrdio svirajući u subotičkim orkestrima, te kao dugogodišnji bas-primaš i čelist u ansamblu »Hajo« iz Subotice. Usmjerivši se prema pedagoškom radu i završivši glazbenu akademiju u Novom Sadu, ovaj svoj dar i sklonost iskazuje radeći s mladim naraštajima u subotičkoj Muzičkoj školi, ali i u okviru ovdašnjih udruga kulture s hrvatskim predznakom.

HR: Završen je još jedan Festival bunjevački pisama u Subotici. Kakvi su vaši konačni dojmovi i što biste posebno istaknuli u svezi s ovom tradicionalnom glaz-

benom manifestacijom?

Mislim da je festival protekao u dobrom ozračju i raspoloženju, prvi puta smo bili u novoj dvorani Tehničke škole Ivan Sarić koja je bila puna publike, što nas iz organizacijske sfere jako raduje i zaokružuje odlične dojmove još jedne uspješno organizirane glazbene manifestacije. U natjecateljskom programu bilo je 15 novih skladbi, koje će sve biti snimljene na prigodnom CD-u s ovogodišnjeg Festivala bunjevački pisama, a sve po već uhodanom i provjerenom receptu starom dvanaest godina koji se nije mijenjao, na zadovoljstvo vjerne publike zbog koje se festival i organizira. Još

*Uspješno završen još jedan Festival bunjevački pisama **

*Masovnost mladih tamburaša **

Tambura parira klasičnim instrumentima

bih istaknuo i činjenicu kako sada imamo i stalni festivalski tamburaški orkestar, koji djeluje pri našoj glazbenoj udruzi i nastupa ne samo tijekom festivalske večeri, nego ima i dva godišnja koncerta, koncem lipnja i studenoga, na kojima se prezentira cjelokupni rad u proteklim mjesecima.

HR: Kako ste u tom kontekstu zadovoljni radom Hrvatske glazbene udruge Festival bunjevački pisama?

Možemo biti vrlo zadovoljni dosadašnjim rezultatima, konkretno ako govorimo o tekućoj godini onda valja napomenuti kako imamo dječji orkestar u čijem sastavu ima 35 - 40 članova, što je izuzetno dobro ako se ima u vidu kako su u pitanju djeca osnovnoškolskog uzrasta od kojih je većina učenika Muzičke škole u Subotici, a imamo i tečaj za djecu koja ne idu u Muzičku školu, i oni su dio našeg dječjeg orkestra, a imamo i nadarenijih članova koji su ušli u veliki festivalski orkestar.

HR: Predajete tamburu u subotičkoj Muzičkoj školi, pa nam iz prve ruke možete reći kakav je odziv mladih

na ovaj smjer i što biste poručili onima koji bi htjeli upisati ovaj instrument?

Odziv je dobar i svi imamo više od obveznog dijela norme propisanih sati za redovitu školu što predstavlja najbolji dokaz da je odziv zainteresiranih učenika dobar. Konkretno, u svojoj sadašnjoj klasi koja se proteže od osnovnoškolskog do srednjoškolskog uzrasta sada ima šesnaest učenika, a ukupno rade četiri klase u našoj Muzičkoj školi, sve ukupno broji više od pedeset učenika tambure. Imamo već i tamburaše koji su nakon završetka srednje škole nastavili naobrazbu na fakultetu, što jamči kontinuitet visoko obrazovanih tamburaša, a raduje i činjenica da će u Osijeku uskoro biti otvorena katedra za tamburu, što će biti svojevrstan poticaj još većem broju budućih učenika i studenata tambure, jer će na ovaj način imati prohodnost prema stjecanju visoke stručne spreme i budućem profesorskom zvanju.

Drugi, ne manje značajan aspekt našeg rada ogleda se u cjelogodišnjem druženju svih naših tamburaša kroz brojne probe, nastupe, ali i putovanja

A BUNJEVAČKI PISAMA«

tijekom kojih se može dosta toga lijepoga doživjeti i vidjeti, što također veoma privlači mlade da nam se pridruže i postanu dio naših orkestara.

HR: Uz sav spomenuti angažman, radite i s mladim tamburašima u Đurđinu i Tavankutu. Kako izgleda rad s tamburašima u ovim prigradskim naseljima?

Želja nam je bila animirati i učenike koji žive izvan grada, pa su već samim time na periferiji kulturnih događanja i teže imaju mogućnosti dolaziti u grad na probe i nastupe naših tamburaških orkestara, pa smo u sklopu HKUD-a u Đurđinu odlučili oformiti jedan tamburaški orkestar koji djeluje već gotovo četiri godine. Rezultat ovoga kontinuiranog rada je tamburaški orkestar koji broji desetak članova, a ja jednom tjedno držim probu dok se ostalim danima samostalno organiziraju i vježbaju. Nikako ne smijemo izostaviti novi tamburaški sastav »Đurđinske cure«, koji se samostalno organizirao početkom siječnja ove godine, uz moju stručnu pomoć, i već su imale dva službena nastupa, na Dužijanci i na smotri hrvatskih tamburaških orkestara u Ljutovu, a planirano je da budu gošće na našem predstojećem koncertu u Tavankutu.

Što se tiče spomenutog Tavankuta, u njemu postoji mnogo duža tradicija tamburaškog orkestra koji sam preuzeo od *Stipana Jaramazovića* i u dogovoru s predsjednikom HKPD-a »Matija Gubec« *Ladislavom Suknovićem* obavili smo smjenu generacija, pa sada pri njihovom KUD-u djeluju novi tamburaši kojih trenutačno ima 32 na tečaju, te 24 u orkestru. Zbog toga

je u Tavankutu znatno lakše raditi nego u Đurđinu, jer postoji tamburaška tradicija i stalno se uvećava broj polaznika tečaja.

HR: Tamburaška sekcija je jedna od najčešćih sekcija pri hrvatskim udrugama i kulturno umjetničkim društvima u Vojvodini. Kako ocjenjujete razinu i kvalitetu sviranja u našim KUD – ovima?

Što se tiče subotičkog okruženja posve je zadovoljavajuća razina kvaliteta koju su dostigle tamburaške sekcije i orkestri pri udrugama i KUD – ovima, dok u ostalim vojvođanskim sredinama postoji akutni problem u pogledu nedostatka kvalitetnijeg nastavnog kadra, pa se sve, u nedostatku konstantnijeg financijskog priljeva svodi na privremena rješenja u vidu povremenih angažiranja pojedinih profesora i nastavnika glazbe, ali to ne može donijeti kvalitetu na duže staze. Najbolji primjer je upravo Đurđin, gdje nije bilo godina ni čega, a uspjeli smo stvoriti orkestar, tako da je tako nešto moguće i u drugim, glazbeno nerazvijenim sredinama, ali je potrebno osigurati određena sredstva bez kojih se nažalost u današnje vrijeme ne može ozbiljnije raditi. Talenata ima, ali im se treba posvetiti.

HR: Koliko su mladi tamburaši zainteresirani za njegovanje tradicijske glazbe, budući da današnje generacije već zarana osnivaju bande i kreću u vode komercijalne pop glazbe, pa i narodnjaka?

Ima tu od svega po malo, primjerice na netom završenom Festivalu bunjevački pisama nastupilo je i nekoliko profesionalnih sastava kao što su »Hajo« i »Ravnica«, te

nekoliko gostujući sastava iz Hrvatske, koji se još uvijek žele povremeno predstaviti nastupima na smotrama tradicijske glazbe, što ujedno predstavlja odličnu priliku za marketing, promidžbu i dodatno predstavljanje javnosti. Ipak, glavni kontekst povremenog bavljenja tradicijskom glazbom ogleda se u mogućnosti druženja, što je jedna od glavnih kvaliteta svih boljih KUD – ova i zbog koje se mnogi odlučuju pristupiti organiziranim tamburaškim sekcijama.

HR: Kakvi su kontakti ovdašnjih tamburaša s ovom scenom u Hrvatskoj i koliko je glazbeno umijeće ovdašnjih Hrvata prepoznato i vrednovano u matičnoj domovini?

Mogu reći kako su, prije svih, subotički sastavi već dobro poznati na hrvatskoj tamburaškoj sceni, a brojna gostovanja na festivalima i glazbenim smotrama diljem Hrvatske najbolje govore u prilog ovoj tvrdnji. U biti, problem našeg višeg vrednovanja ogleda se u nedostatku mogućnosti adekvatnijeg medijskog praćenja našega rada, što nije slučaj u Hrvatskoj, pa su tamo i mnogo slabiji bendovi i sastavi u prilici mnogo češće biti vidljiviji i saslušani. Zahvaljujući našoj kvaliteti i mi smo nekoliko puta bili pozivani u tematske televizijske emisije kao što je primjerice »Lijepom našom« i imali prigodu milijunskom auditoriju prezentirati svoje tamburaško umijeće.

HR: Je li se tambura potvrdila kao instrument koji može adekvatno parirati klasičnim glazbenim instrumentima budući da je dugo vodila strukovnu bitku jer dolazi iz segmenta narodne glazbe?

Pitanje je jako dobro jer se dotiče nečega o čemu se već dugo vodi rasprava, a kao pandan ovoj temi najbolje može poslužiti primjer violine, koja bi se jednako tako mogla podvesti pod narodni instrument jer je bez nje gotovo nemoguće zamisliti niti jedan narodni orkestar. Tamburaškom orkestru, kakav mi danas prakticiramo s devet linija, da se dodaju timpani, udaraljke i trubači sve bi bilo nalik simfonijskom orkestru, jedino bi boja zvuka bila naravno drugačija. Sve ovo činjenično potkrepljuju partiture stare stotinu godina koje sam pronašao, a pisane su za tamburaški orkestar i izvođenje klasičnih djela poput primjerice »Seviljskog brijača«, te opernih uvertira. Gotovo nepoznat široj javnosti, *Stipan Tumbas*, inače brat glasovitog *Pere Tumbas Haje*, pisao je još početkom prošlog stoljeća partiture i aranžmane za velike tamburaške orkestre, što također dodatno ide u prilog stajalištu kako je tambura posve ravnopravan klasični glazbeni instrument.

HR: Kako gledate na budućnost tamburaške glazbe na ovim našim prostorima?

Trebalo bi iskoristiti dobar aktualni trenutak veće zainteresiranosti mladih za tamburu, u prilog čemu idu već spomenute klase u Muzičkoj školi i brojnost svih tamburaških orkestara u Subotici, te Tavankutu, ali postupno i u Đurđinu, i raditi na tome da se u našem gradu napravi jedan centar tamburaša u Vojvodini koji bi vodio računa o razvoju i njegovanju tamburaške glazbe na ovim prostorima. Prema brojkama kojima trenutačno raspolažemo, siguran sam kako tamburaška glazba ima još uvijek lijepu budućnost.

Rad, molitva i razgovor – temelji oporavka

Radionica za izradu suvenirâ

vlč. Marinko Stantić

Kapelica

Humanitarno-terapijska Zajednica za pomoć ovisnicima – Hosana osnovana je prije pet godina. Zajednica je smještena u objektu pokraj Starog Žednika, a štićenici u njoj ostaju oko tri godine, do konačnog oporavka. Osnivač ove Zajednice i njen upravitelj vlč. dr. Marinko Stantić kaže kako se na takav korak odlučio kada je 2003. godine s prijateljem svećenikom išao u Međugorje.

»On me je odveo u zajednicu ovakvoga tipa – Zajednicu Cenacolo. Tu sam se po prvi put susreo s ovisnicima koji se oporavljaju kroz zajednicu. Inače, osnivačica Zajednice Cenacolo, sestra Elvira Petrozzi, bila je začetnica ove ideje u Saluzzi, u Italiji, još 1983. godine. Božja providnost je htjela da se tamo u međugorskoj zajednici susretnem sa šti-

ćenikom iz Sombora. On nam je dao svjedočanstvo o svom silasku u drogu i kako se oporavlja kroz zajednicu. Bila je to potresna priča. Ostao sam zatečen. Presudna je bila jedna njegova rečenica: 'Velečasni, samo da vam kažem, u Srbiji ne postoji niti jedna ovakva zajednica, a velika je potreba!' To me je oborilo s nogu. Dugo sam razmišljao o toj izjavi. Osjećao sam se jadno. Kao da mi je rekao: 'Mi umiremo, a vi za to ne marite! Hvala vam što nas pokapate'. Užasan osjećaj. Da skratim priču, raspitivajući se i obilazeći takve zajednice došlo se i do Zajednice Hosana.«

SVIJET ĆEMO PROMIJENITI, MIJENJAJUĆI SEBE

U daljnjem razgovoru, vlč. dr. Marinko Stantić je istaknuo kako ovisnost ne doživ-

lja kao bolest, te da je važno da štićenici ojačaju karakter duhovnim vrijednostima prije povratka u društvo.

»Za mene je to trenutno stanje koje je prouzrokovano unošenjem te surove materije u organizam. Kad se prestane s konzumiranjem droge, čovjek može normalno funkcionirati. Istina, droga ostavi dugotrajne posljedice, ali prema iskustvu onih koji su svoj problem riješili putem Zajednice, vidimo da jednom narkoman ne mora biti zauvijek narkoman. Privlačnost, istina, ostaje i borbe su svakodnevne, ali tako je i inače u životu. Trenutno je devet onih koji su uspješno završili program Zajednice. Svi su dobro, Bogu hvala. No, sam period u Zajednici nije jedini odlučujući moment za njihov oporavak. Najvažnije je obratiti se, uspostaviti zdravu komunikaciju s Bogom, jer je

On taj koji njih oporavlja.

Budući da je Bog još uvijek jedini koji je uspješno oporavio ovisnika, problematika ovisnosti se dakle krije u izlasku iz Stvoriteljeve logike o čovjeku i svijetu. Bog je upravo i dopustio da čovjek u svojoj slobodi siđe s toga puta, ali nije sretan zbog toga. Zato pruža ruku spasa onima koji se za nju hoće uhvatiti. Zbog brzine života i svih napetosti u svijetu, potreban je zdravi odmak od urbane sredine i dovoljno vremena da se takav čovjek sabere, promisli, ojača i učvršćen vrati u društvo koje ne možemo tek tako promijeniti. Svijet ćemo promijeniti, mijenjajući sebe.«

BITI ODGOVORAN PREMA ŽIVOTU

Prilikom posjeta Zajednici Hosana razgovarali smo s jednim od štićenika, Andrašom

Škofljanecom (1983.), koji je pri kraju trogodišnjeg programa oporavka. Među ostalim dnevnim obvezama, odgovara za šticićenike, kada je vođitelj Igor Tot Horgoši odsutan zbog poslova vezanih za Zajednicu.

Andraš Škofljanec

»Došao sam ovdje jer sam stigao do dna svog života, bio sam ovisnik o heroinu. Živio sam instinktivno, misleći samo kako da nabavim drogu, postao sam negativan, depresivan, svakoga sam gurao od sebe, počevši od obitelji, pa do onih koji su mi htjeli pomoći. Počeo sam koristiti narkotike početkom prvog razreda srednje škole. Imao sam problema s uklapanjem u društvo, imao sam puno kompleksa i okrenuo sam se društvu problematičnih momaka i tako je počelo s alkoholom i pušenjem marihuane.

Za drogu je potreban novac, na početku sam je kupovao od džeparca, ali moje potrebe su rasle, počeo sam trgovati raznim stvarima, došlo je i do krađe, a kasnije do varanja i uzimanja pozajmica koje nisam vraćao, no nisam birao način. Zbog problema s drogom napustio sam srednju školu prije nego što sam završio 4. razred.

Tonuo sam sve dublje, pa sam počeo koristiti i heroin, trajalo je to 4 godine, posljednjih godinu i pol dana intravenozno i to me dovelo do

samog dna, to je zadnja faza iz koje je povratak strahovito težak.

Stigao sam do ruba i tada sam rekao ocu da želim prekinuti s drogom. Moja sestra zna vođitelja Zajednice Igora i nakon što je obavljen informativni razgovor, došao sam na radne dane u Zajednicu koji traju 5 do 7 dana. Uočili su moju volju za promjenom i tako sam ostao«, priča Andraš Škofljanec o životnom putu koji je prešao do dolaska u Zajednicu Hosana.

»Nakon prestanka uzimanja droge, fizički bolovi su

praznine koja je postojala i ostala u duhu, a ta se praznina ne može riješiti, uništiti narkoticima. Nisam nalazio smisao postojanja, a sada duhovne vrijednosti ispunjavaju moj život. Samo molitva pomaže i to sigurno«, iznosi svoje viđenje o problematici ovisnosti Andraš Škofljanec.

»Ovdje u Zajednici postiže se oporavak duše čovjeka, imamo zajedničke molitve u našoj kapelici, obavljamo razne poslove i prije i poslije podne, imamo vrt, odgajamo domaće životinje, pečemo kruh, izrađujemo

Dvorište Zajednice Hosana

najteži prva dva tjedna, no ti bolovi prođu, ali osnovni problem je unutar čovjeka,

suvenire, ostvarujemo sebe u tim obvezama, a predvečer 'podijelimo dan', razgo-

Priprema tijesta za pečenje kruha

to je duhovni problem, puno narkomana 'izgura' te fizičke tegobe, ali se većina vraća uzimanju narkotika zbog te

varamo o proteklom danu, iskušenjima i raznim situacijama, o našim razmišljanjima, eventualnim nespo-

razumima, o tome što bismo trebali nadvladati. Dva puta tjedno igramo nogomet, a subotom možemo pogledati film na TV-u. Želim početi s drugačijim životom nakon izlaska, zaposliti se i biti odgovoran prema životu.«

INICIJATIVA HOSANE U SOMBORU

Prilikom posjeta Zajednici Hosana vidjeli smo kako su u tijeku radovi na proširenju objekta, a vlč. dr. Marinko Stantić priča i o inicijativi da se u objektu na Bezdanskom putu u Somboru otvori još jedna Zajednica Hosana.

»Hosana spada među one institucije koje bi se željele što prije ugasiti, jer želimo da što prije nestane ovisnika. Nažalost, moramo se širiti i, kako stvari stoje danas u društvu, morat ćemo sve više otvarati ovakvih zajednica, koja će postati nova rodilišta, jer će se u njima radati novi, preobraženi ljudi, oni rođeni odozgo! Prije četiri godine podnio sam molbu Skupštini Grada Sombora s prijedlogom da se izvrši trampa dvaju objekata: jedan objekt je u vlasništvu Grada Sombora, a drugi u vlasništvu Katoličke crkve, kojom upravlja župa Presvetoga Trojstva. Razlog ove trampe je bolji položaj i bolji uvjeti za Zajednicu, nego li oni kojima raspolaže Katolička crkva. Tek je ove godine odluka izglasovana, ali sada Grad Sombor traži novčanu nadoknadu od nekih 7500 eura, jer je objekt u njihovom vlasništvu veći od ponuđenog. Mi taj novac nemamo. Kako će se to riješiti, ne znam. Ako je Božja volja da se to ostvari, vjerujem da će se naći rješenje.«

Zvonko Sarić

Waradino Petro koncem XII. stoljeća

Piše: dr. Zsombor Szabó

Vasa Stajić (inače korektan kroničar Novog Sada) 1933. godine konstatira: »Novi Sad kao srednjovjekovni grad nije bio naročito značajan.« Preko puta Novog Sada diže se »Gibraltar na Dunavu«, današnji Petrovaradin, gdje je tijekom 2002. i 2003. godine rađeno zaštitno arheološko iskapanje, čiji su rezultati iznenadili i same stručnjake. Ustanovljeno je da je gornji plato brijega bio nastanjen već u mlađem kamenom dobu, 19.000 godina prije naše ere. Stanovnici su u jednom razdoblju podigli i zemljanu utvrdu čiji su ostaci isto otkopani. Pronađeni su i ostaci srednjovjekovne crkve, kao i dijelovi utvrde. I na teritoriju Novog Sada isto su pronađeni značajni ostaci iz promatranog razdoblja (npr. groblje oko katedrale). Znači, konstatacija Stajića nije točna.

GRAD VELIKOG ŽUPANA PÉTERA

Naselje koje je prethodilo današnjem Novom Sadu zvalo se *Peturvar(ad)*.

Osnivačka povelja cistercijskog samostana iz 1237. godine spominje poimence 26 srijemskih i 11 bačkih sela koje hrvatsko-ugarski kralj *Bela IV.* (IV. Béla) daruje u posjed novoosnovanoj opatiji nazvanoj *Belafons* (Bélakút, tj. Belin izvor). S ovog popisa jedno naselje na bačkoj strani je za našu priču vrlo zanimljivo: *Peturwarad* s tri sela, dva po imenu *Zoyl* (možda

današnje Sajlovo), a treće *Bywolou*. Sudeći po dokumentu tu postoji jedna utvrda s podgrađem kome neposredno pripadaju četiri sela. Zapravo se tu nalazio grad, sjedište župana *Gurwejevog sina Petera* (*Gurwey fia Peter*), čije ime nosi i »začetak« grada *Peturvara(d)*. Veliki župan Peter nije makar tko u svom vremenu, on je jedan od sudionika u uroti nezadovoljnih velikodostojnika protiv germanizacijske politike kraljice njemačkog podrijetla s Istre *Gertrudisa*, žene hrvatsko-ugarskog kra-

Ostaci prahistorijskog zemljanog bedema

lja *Andrije II.* (II. András), koju s njenom pratnjom urotnici ubijaju 1213. godine. Župan Peter dobiva uobičajenu kaznu tog vremena, nabijaju ga na kolac i oduzimaju mu svaku imovinu. Tu se postavlja jedno interesantno pitanje: ako je Peter bio župan, onda je *Peturvar* možda bila zapravo županijska utvrda, to znači da je na budućem teritoriju Bačke županije možda postojala jedna po teritoriju manja

županija koja je poslije izdaje župana Petera jednostavno ukinuta, a teritorij postao ponovno kraljevo vlasništvo. Dvadeset godina kasnije tu imovinu u Bačkoj i Srijemu *Bela VI.* daruje cistercitima.

Kapitel iz crkve Blažene Marije

PREUZIMANJE IMENA

Ironija povijesti je da, vremenom utvrđena, opatija na srijemskoj strani Dunava preuzima ime *Peturvarad* i u slaveniziranom obliku kao *Petrovaradin*, ime jednog od kraljičinih ubojica opstaje do današnjih dana. Naselje na bačkoj strani u dokumentima postat će *Ópéteváradya* (stari *Petrovaradin*) ili *Vásárosvárady*. Kao što i ime kazuje, ta dva mesta, na lijevoj i desnoj obali oko rječnog prijelaza, su zapravo formirali jedno mjesto, s tim da su vašari (sajmovi) održavani na mjestu današnjeg Novog Sada. Ovaj slučaj »preuzimanja imena« možemo usporediti s razvojem *Budima* i *Pešte*. Izgradnju današnjeg *Budima* na grebenu preko puta *Pešte* počeo je kralj *Bela IV.* poslije tatarske

najeзде. Grad *Pešta* i njeni građani, uglavnom trgovci, imali su posjede na desnoj strani Dunava. U okviru »fortifikacijskog programa« oni su svoje posjede zaštitili jednom utvrdom koja se u počet-

ku zvala *Peštvar*, a koja je tek kasnije dobila naziv *Budavar*. O sličnom smo slučaju pisali u svezi s imenom nekadašnjeg *Iloka*. Sličan proces se odigrao i s mjestom *Peturvar*, koji je bio trgovište (brodovi su lakše pristajali uz lijevu stranu Dunava), tu je bio rječni prijelaz, a tu je bilo i čvorište nekoliko suhozemnih putova. Iz pisma donacije kralja *Bele IV.* vidi se kako se darovani posjed prostirao na objema stranama Dunava, s tim da je na srijemskoj strani bio veći. Kada je oko 1250. godine počela izgradnja utvrđenog samostana na strateški boljem mjestu, na vrhu stijene, utvrda (mjesto) dobiva naziv *Peturvarad*, a starije naselje po funkciji kasnije dobiva naziv *Petriwaradinum pagus* (mjesto *Petrovaradin*) i kasnije *Vásáros Varad*.

Ambetuš (II. dio)

Otvoren ambetuš je pridnjica salaša sastavljena nastrijicom izmed krovine kujne na dolnjaku i špajca na gornjaku. S pridnje strane nastrijica je obično potpačena dračovim stupovima jedan od drugog na oko dva metra. Ovaj ambetuš je friško pokazo falingu, pilež, mačke i vaške su se i dalje motale oko kujne i ulaza, vitar je naduvo trunja i nabijo kišu ispod strije. Ambetuš se nije mogo dobro hasnirat za spremanje rane, osobito kad se razlivalo mliko u druge sude. Pokazalo se da ambetuš treba ogradit od avlije.

Najviše otvoreni ambetuša je bilo na salašu »na dva zida«. Bilo ih je i na salašu »na tri zida«, ali su onda ispid salaša napravlili malu cvitnu bašču, ogradili je tarabama koje su pilež i vaške držale dalje od salaša.

AMBETUŠ S NISKOM OGRADOM

Kad su se nakanili ogradit ambetuš, najprija su obično ogradu napravili od prošće, opleta iz vrbini prutova. Ogradu su pravili i od stabaljka trske, naritko i od ogrizina, visoke oko šezdesetak centi, koju su povezali i učvrstili med stupovima žiokama od tanki dračovi okrugljača. Ta visina nije pričila pilež i mačke da je ne priskoče. Na ogradu se navaćalo prava, kojekakog trunja kojeg je padavina i magla ovlažila, a to je potaklo na brži trulež ograde. Taka oграда nije bila ni izgledna a friško je počela trunit.

Kako bi ograda od prošće lipče izgledala često su je umazali blatom i krečom je ubilili kao salaš, ali i onda nije bila dugovična i barem jedared su je u godini popravljali, mazali. Ograda od trske se lako lomila, a od ogrizina friško istrunila.

Ograde kratkog vika, najviše od trske i ogrizina, naposlitku samo u baščama, mogle su se po digdi vidit po salašima još i u tridesetim/četrdesetim godinama XX. vika, a tu i tamo i posli.

Spominjane mane su vodile mišalj ljudi na vičniju i pouzdaniju ogradu.

AMBETUŠ OGRAĐEN ZIDIĆOM S BANKOM

Posli niski ograda kratkog vika, napravili su zidićom dugovičnu i podesniju ogradu, visoku 90 – 100 cm. Zidić se napravili na podrug (1½) valjka naritko i ciglje, umazali ga mazom i krečom. Odozgovor ga pokrili daskom, umazali masnom (uljnom) bojom i dobili banak širok 30-40 centi. Umisto od drača potporne stupove su izidali cigljom. Većinom su kod špajca izmed dva stupa ambetuš zazidali do gori. Banak je najčešće bio med stupovima od kujne prema špajcu. Po sridini ograde naspram vrata »kuće« umišćena su vrataca od taraba široka barem 90 cm., koja se se spolja uvik otvarala na desno.

Banak u zidiću hasniro se za koječeg, a bio je i dobar oslon nalakćenom čeljadetu za gledanje po avliji i u

ravan, osobito kad je padala jaka kiša, pljusak. Poljodilci u takoj prilici šacuju da li će njim i koliko pokisnit njiva, u vrime kada je triba za rast litine, najviše u svibnju. To misto su hasnirali i kao pogledaču za avliju. Otaleg je bio dobar vidik na sva vrata staja ali i makar na dio korlata sa marvom.

Banak je i reduša hasnirala kao policu kad je spremala ilo ili sirila mliko, radila sa sirom ili je duncovala, ostavljala zeleniš i sl.

U ambetušu od ulaza nadesno namistli su astal s klupama, za njim se ilo (jelo) po rđavom vrimeu izmed Đurđeva i Mijolja. Reduša ga hasnirala kad je spremala radila s mlikom, otezala tisto za

pogaču, rizance i sl. i spremala drugi ila.

Ograđeni ambetuši doli je flasterovan, a ciglje odozgor obično poravnate cementnim mlikom pa se tako dobio ravan pod. U taki ambetuš salašari nisu ulazili s blatnjavom obućom, blato su sažuljali na ukopanom žuljaču nuz vrataca ambetuša, a izuvali su se prid vratima »kuće«. S vrimerna na vrime cigljama flasterovan ambetuš su subatom poslipodne oškarili oštrom kefom od perećnjaka (žilica).

Zidove ambetuša su umazali najprija krečom a vrimenom zemljavom bojom i formom ušarali kao i sobe salaša. Ulazna vrataca i posli vrata su umazali istom masnom bojom kao i banak.

SA ROGLJA

Novac u kesi

Dok nisu došli u modu buđelari žene su novce držale u postavnoj kesi. Kesa je obično bila komotna da se u nju mož mećat ili vadit novce šakom. Kesa je podiljena na dva uzdužna dila, za krupnije novce i za sitnež, odozgor je pokrivena priklopom na zakopčavanje. Kad se divojka udomila i počela bit žena povr skuta (jedna od podsuknji) oko struka je svezala kesu sa novcima, na nju navukla suknju s ratsrižom i odozgor zakrilila keceljcom ili pregačom.

Kad je tribalo rukovat s novcima gurnila je ruku pod pregaču i kroz rastriz napipala kesu i u njoj novce. Na tom mistu ženini novci bili su na cigurnom. Onda se nije moglo ni trevit da ženi ispod pregače kogod ukrade novce. (Rič secikesa = [džeparoš, lopuža] u uskoj vezi je i sa ovom kesom za novce.)

ŠTO JE OSTALO OD PREDIZBORNIH OBEĆANJA O DEPARTIZACIJI

Stručnost prije svega?

Što danas stranački prvaci kažu o departizaciji, hoće li direktore ipak birati na natječajima, trebamo li »zaboraviti« i na ostala predizborna obećanja, poput onih da će biti preispitivanja dosadašnjeg rada javnih komunalnih poduzeća

Jedno od glavnih obećanja stranaka na izborima bila je departizacija, što je trebalo značiti da javna poduzeća poslije izbora više neće biti »stranački plijen« gdje se uhljebljuju lojalni i korisni stranački ljudi. Koalicijski sporazumi ipak su sadržavali i podjelu javnih poduzeća, a kako to izgleda u novoj raspodjeli mogli smo vidjeti na prošlotjednoj sjednici gradske Skupštine na kojoj su promijenjeni članovi svih upravnih i nadzornih odbora u svim javnim i komunalnim poduzećima, ustanovama i fondacijama. Što danas stranački prvaci kažu o departizaciji, hoće li direktore ipak birati na natječajima, trebamo li »zaboraviti« i na ostala predizborna obećanja, poput onih da će biti preispitivanja dosadašnjeg rada JKP, i na koncu je li još moguće prekomponiranje vlasti, o čemu se već mjesecima priča po gradu, ili su podjelom javnih poduzeća svi siti i zadovoljni, pa je i na te spekulacije stavljena točka.

IZBOR NA NATJEČAJIMA

Član predsjedništva Gradskog odbora Demokratske stranke *Petar Balažević* kaže kako se njegova stranka prije svega rukovodi stručnošću, odnosno da stručni ljudi trebaju obavljati vodeće poslove u svim javnim poduzećima. On dodaje kako se u tom smislu

sve dogovara unutar koalicije, ali i podsjeća da DS nije isključivi vlasnik mandata za upravljanje gradom: »Koalicija je ovoga puta jako široka i sve se mora usuglasiti, dogovoriti. Prema tomu, mi uvažavamo i stavove naših koalicijskih partnera, nismo mi jedini koji odlučuju o tome.«

U raspodjeli izbornog kolača DS je zadržao upravljanje u nekoliko javnih i komunalnih poduzeća, poput Direkcije

ne odbore. Ukoliko direktori budu provodili poslovnu politiku onako kako bude diktirao UO, odnosno osnivač, ne vidim razloga za smjenu.«

Josipa Ivanković, članica Pokrajinskog odbora Liberalno demokratske partije, kaže kako za njenu stranku departizacija znači transparentan izbor ljudi na vodeća mjesta u JKP, odnosno raspisivanje natječaja i biranje po natječaju. »To upravo pokazu-

stacija, ne radi ništa ozbiljnije, Ivankovićeva smatra kako je to refleksija relativno nestabilne političke situacije na republičkoj razini. »Subotica je oporbeni grad, i izgleda da će biti na kraju jedini oporbeni grad na republičkoj razini, i zbog toga se sve odluke koje se donose moraju prvo dobro pripremiti. Vjerojatno je to odraz tako dugog čekanja, ali mislim da na koncu to ne mora biti loše zbog toga što onda neće biti mijenjanja vlasti. Malo je duži proces, ali bolje je usuglašavanje«, smatra Josipa Ivanković.

PRIČA U PREIZBORNOJ KAMPANJI

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* smatra kako je na dostignutoj razini demokracije u državi, departizacija mislena imenica i samo dobra priča u predizbornoj kampanji. »Mi zapravo o departizaciji u preizbornoj kampanji nismo niti govorili, jer smo znali da je to za sada neostvarivo. Ali ipak mislim kako ima puno ljudi u strankama koji nisu politički aktivni a imaju znanja i mogu odgovoriti izazovima koji su pred njima, međutim zbog stranačke organizacije, pravilnika i stranačke stege, oni veoma teško izbijaju na površinu i teško dobivaju šansu«. DSHV ima predsjednika Upravnog

za izgradnju grada, Čistoće, Privredno-tehnoloških parkova. To su poduzeća u kojima je DS imala upravljačke dužnosti i u prethodnom mandatu, ipak na pitanje može li se u nekom od ovih poduzeća očekivati smjena direktora, Balažević kaže: »Upravni odbori daju smjernice poslovne politike, a direktor provodi tu politiku. Dok je god lokalna samouprava osnivač javnih poduzeća ona će svoje stavove, interese i svoj utjecaj na rad JP provesti kroz uprav-

jemo kod Turističke organizacije Grada Subotice, gdje LDP ima predsjednika Upravnog odbora. V.d. direktoru istječe mandat i Upravni odbor je raspisao javni natječaj koji je objavljen u 'Hrvatskoj riječi', 'Subotičkim novinama' i 'Magyar szou', a rezultat će pokazati da ovdje neće biti stranačke zastupljenosti.« Na pitanje zašto je lokalnoj samoupravi trebalo tri mjeseca da uspostavi upravljačka tijela, pri čemu se u gradu, osim sportskih i kulturnih manife-

odbora u JKP »Pogrebno«, ali je još oko 40 članova i simpatizera stranke uključeno u izvršna tijela, upravne i nadzorne odbore i razna povjerenstva koja je formirao Grad. »Uključeni su i simpatizeri DSHV-a jer smo smatrali da u nekim resorima moraju biti stručni ljudi, i to bi mogao biti prvi korak na putu k eventualnoj departizaciji u izvršnoj vlasti gradova, pokrajine i republike«, smatra Kuntić.

Na pitanje je li time za DSHV na zadovoljavajući način ispunjen predkoalicijski sporazum u okviru koalicije »Izbor za bolji život«, Kuntić smatra kako nitko u vladajućoj većini nije u potpunosti zadovoljan jer, kako kaže, ne vjeruje da u bližoj okolici, u Srbiji i u okolnim državama, postoji skupštinska većina u kojoj su od 67 vijećnika 54 njih u vlasti. »Naravno, svi onda participiraju na istu ciljnu grupu i naravno da nitko ne može dobiti ono čemu se nadao. Na razini koalicije imamo dogovore da nekih kadrovskih pomicanja neće biti, niti u ostalim javnim poduzećima gdje su naši ljudi na čelnim pozicijama niti na razini gradske vlasti, bez obzira što više ne vodimo resor poljoprivrede već resor privrede i ruralnog razvoja«, kaže Petar Kuntić.

Predsjednik Gradskog odbora Saveza vojvođanskih Mađara *Jenő Maglai* također smatra kako do departizacije u Srbiji neće doći u dogledno vrijeme. On dodaje kako je u tom pogledu situacija slična i u Mađarskoj kao i drugim državama gdje stranke koje su na vlasti uglavnom postavljaju u javna poduzeća i javne ustanove ljude bliske stranci, u koje imaju povjerenja ne

samo u stručnom nego i u političkom smislu. »U Srbiji može doći do nekog poboljšanja u smislu da se neće po svaku cijenu postavljati na svako odgovorno mjesto stranački ljudi koji su nekompetentni, što je ranije bio veoma često slučaj. Možda će postupno početi postavljanje stručnih ljudi koji nisu stranački angažirani, ali do potpune departizacije ili do ozbiljnijeg pomaka u skorijem razdoblju sigurno neće doći.«

BOLJE ZATVORITI DUĆAN

Koalicijskim sporazumom je predviđeno da SVM rukovodi u Vodovodu, Suboticaplenu, Subotičkim tržnicama, Regionalnom deponiju i Poslovnom inkubatoru. Maglai smatra kako će samo na čelu Vodovoda doći do promjene, ali smatra da je suština priče imaju li stranke i vodstvo lokalne samouprave kapaciteta da se na odgovorna mjesta postavljaju stručni, kompetentni i moralno veoma podobni ljudi. »Nije dovoljna samo stručnost i kompetentnost nego je potrebno da čovjek ima i jednu moralnu komponentnu jer se ovdje raspolaže materijalnim sredstvima našeg društva i zajednice. Za mene je glavno pitanje hoće li se s tim uspjeti izboriti aktualna vlast. Za sada ne vidim ozbiljni pomak u tom pravcu«, kaže Maglai.

Na pitanje koliko je SVM zadovoljan dosadašnjim radom, budući da se čini kako se od izbora ne događa ništa u lokalnoj samoupravi, da nema ništa od raznih najava o prespitivanju rada JKP i ozbiljnijeg angažiranja, od potpisanog koalicijskog dokumenta o razvoju grada,

Maglai kaže: »Rekao sam prilikom potpisivanja koalicijskog sporazuma, to je moj osobni stav, da je ova koalicija napravljena po principu 'mnogo babica kilavo dijete', i to se ovih prvih tri mjeseca i potvrdilo. Prenio sam to i našim koalicijskim partnerima, ako nama treba tri mjeseca da konstituiramo stalna radna tijela Skupštine Grada Subotice i da konstituramo upravne i nadzorne odbore za JP, JKP, fondove i fondacije, onda mislim da je bolje zatvoriti dućan. Ili će se raditi ozbiljno, učinkovito, kvalitetno, ili ako ćemo se taljigati oko toga tko će koga nadmudriti oko neke hitne pozicije, onda nema smisla tako raditi. Osobno sam to prenio i gradonačelniku.«

Na pitanje znači li to da se ipak može dogoditi i promjena skupštinske većine, Maglai kaže kako se »za sada u tom pravcu ne krećemo, ali u ovoj državi ništa nije isključeno. Nije SVM taj koji će inicirati ili koji će biti nositelj promjena ako dođe do promjena. Ali ako dođe do toga da se ova kva situacija dalje ne može održati, onda ćemo naravno razmisliti i o zastupanju interesa zajednice i onoga što je opći interes grada Subotice, i vidjeti vrijedi li sve ovo održavati na način da se ovako radi«, kaže Maglai.

Petar Kuntić također smatra kako je vrlo malo izvjesno da dođe do prekomponiranja gradske vlasti u Subotici. On kaže kako se konstituiranje upravnih i nadzornih tijela odužilo jer se najprije čekalo da koalicija »Izbor za bolji život« okupi oko sebe većinu, a kad to nije uspjelo onda je druga koalicija oko Srpske napredne stranke imala odre-

đeno razdoblje da formira većinu. »Sve je to oduzelo puno vremena, a nitko na lokalnu naravno nije htio povlačiti ozbiljne poteze dok se ne vidi kakav će biti odnos snaga u republici i pokrajini. Sada s ovom tako velikom većinom od 54 vijećnika vrlo teško će doći do prekomponiranja vlasti osim ako se ne dogodi nešto senzacionalno o čemu ne želim nagađati niti govoriti«, kaže Kuntić.

Petar Balažević smatra kako je koalicijska vlast apsolutno stabilna, te da je to pokazala upravo posljednja sjednica gradske Skupštine. »Kod imenovanja upravnih i nadzornih odbora nije bilo disonantnih tonova, oni su maltene konsenzusom svi prihvaćeni. Znači da je postignut dobar koalicijski dogovor oko svega i mislim da je koalicijska vlast apsolutno stabilna, da tu nema nikakvih problema i nikakvih trzavica. Prekomponiranje lokalne vlasti je uvijek moguće, matematika je čudo. Ali mislim da u ovom trenutku ne treba tako nešto očekivati. Mislim da je krajnje nerealno očekivati da će bilo tko, osobito stranke nacionalnih manjina, ući u koaliciju sa SNS koja ima svega osam vijećnika u Subotici. U izjavama *Vučića* i *Nikolića* rečeno je da će ići u prekomponiranje tamo gdje imaju mogućnost, ali u Subotici ja ne vidim tu mogućnost. Ako povučemo paralelu s republičkom vlašću oni su onda apsolutno u manjini. Osam plus četiri je samo 12, a treba im najmanje 34 za vlast. To je još jako daleko od kritične mase«, kaže Balažević.

S. Mamužić

Republika Srbija, Autonomna Pokrajina Vojvodina, Grad Subotica
 POPISNO POVJERENSTVO – POPIS POLJOPRIVREDE 2012.
 Broj: II-00-320-101/2012
 Dana: 28. 9. 2012.
 24000 Subotica, Trg slobode 1, Tel.: 626-859
 UDM/MBM

O B A V I J E S T

Popisno povjerenstvo – Popis poljoprivrede 2012. Grada Subotice, sukladno članku 1. stavak 2. i članku 9. Zakona o Popisu poljoprivrede 2012. godine (»Sl. glasnik RS«, broj 104/2009 i 24/2011) i poglavlju II., točke 7. Upute za organiziranje i izvršenje popisivanja na temelju lista kućanstava s poljoprivrednom proizvodnjom koji je sastavni dio Upute za organizaciju i izvršenje popisa donesene od strane Republičkog Zavoda za statistiku Republike Srbije, Beograd, obavještava građane s područja Grada Subotice da će se u razdoblju od 1. listopada do 15. prosinca 2012. godine provesti Popis poljoprivrede 2012. godine u Republici Srbiji. Popis će vršiti osobe koje su izabrane temeljem Javnoga oglasa Republičkog Zavoda za statistiku Beograd. Svaki popisivač će se identificirati na temelju iskaznice koja ima fotografiju popisivača, originalni pečat Popisnoga povjerenstva i osnovne podatke o popisivaču (ime, prezime i

JMBG) kao i ovlast da u svojstvu **POPISIVAČA** izvrši popis na popisnom krugu koji je označen u ovlaštenju.

Podaci o obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima prikupljaju se metodom intervjua od osobe koja je nositelj obiteljskoga poljoprivrednog gospodarstva ili od punoljetnog člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva kojemu su podaci najviše poznati, uz uvid u odgovarajuću dokumentaciju.

Mole se građani da u cilju nesmetane provedbe popisa pruže popisivaču neophodne podatke propisane člankom 4. i 5. Zakona o Popisu poljoprivrede 2012.

Za sve obavijesti vezane za Popis poljoprivrede 2012., kao i sve primjedbe na rad i ponašanje popisivača, građani mogu pozvati:

POPISNO POVJERENSTVO – POPIS POLJOPRIVREDE 2012. GRADA SUBOTICE na telefon 024/626-932,

koje će tijekom provedbe popisa osigurati dežurstvo jednog člana Popisnoga povjerenstva u sjedištu, i to:

u razdoblju od 1. 10. do 10. 10. 2012., i od 1. 12. 2012. do 20. 12. 2012. od 8,00 do 20,00 sati, u razdoblju od 11. 10. do 30. 11. 2012. godine, za dodatna objašnjenja, instrukcije i pomoć gradskim instruktorima i stanovništvu, tijekom radnoga vremena Gradske uprave u objektu Gradska kuća, Trg slobode 1., II. kat, ured 201/II.

PREDSJEDNICA POPISNOGA POVJERENSTVA
Marija Ušumović Davčik, dipl. pravica v.r.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »Telekom Srbija« a.d., Subotica, Prvomajska br. 2-4, za Projekt: Bazna stanica »SU-Beogradski put (IDEA) –SU70, SUU070«, na katastarskoj parceli br. 11075/1 k.o. Donji Grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 5.10.2012. do 15.10.2012. godine, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »OTPAD« d.o.o, Subotica, Majšanski put br. 51, za Projeat: Sakupljanje, skladištenje i transport električnog otpada, na katastarskoj parceli br. 427 k.o. Novi Grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 5.10.2012. do 15.10.2012. godine, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

U SUBOTICI ODRŽANI XVI. »DANI PČELARSTVA«

Pčele nestaju, zuje problemi

U organizaciji Udruge pčelara »Pčela« održani su XVI. »Dani pčelarstva« na kojima je tridesetak sudionika iz Subotice, Vojvodine, Srbije i Mađarske izložilo svoje proizvode ili pak pčelarsku opremu * Bila je to ujedno prigoda prisjetiti se i vremena koje je prošlo i onoga koje pred nama, a kada je riječ o ovoj grani poljoprivrede

Najavljujući prošloga tjedna ovu manifestaciju predsjednik Udruge pčelara »Pčela« Živoslav Stojanović rekao je kako se već sada mirne duše može govoriti o tome da će proizvodnja meda u subotičkom ataru ove godine biti prepolovljena, odnosno da će lokalno tržište biti uskraćeno bar za 3000 tona »tečnog zlata«, kako pčelari vole nazivati svoj osnovni proizvod.

Kao razlog za to Stojanović je naveo niske temperature u veljači (što je utjecalo na smanjenje broja pčelinjih društava), a posebno mraz početkom svibnja, kada je bagrem na područjima nižim od 200 metara (a to je cijela subotička regija) ostao bez cvata. Drugim riječima, bagrem – koji predstavlja prvi »medeni plod« – čini okosnicu lokalne proizvodnje meda, a kako njegova cvijeta nije bilo, tako je u konačnici i »rod« prepolovljen.

PČELE BEZ DOVOLJNO HRANIVA

Situaciju je, kaže Stojanović, popravio divlji duhan ili svilenica, kako se još naziva, koji je pridonio tome da se nadoknadi gubitak i na suncokretu ovoga ljeta. Ipak, po njegovim riječima, više od prepolovljene proizvodnje, razloga za brigu ima kada je riječ o budućnosti pčelinjih

društava, jer su pčele već sada ostale bez dovoljne količine hraniva za spokojno prezimljavanje.

To potvrđuje i član Izvršnog odbora Udruge pčelara József Agárdi, koji ističe da će se pr(a)vi rezultati »popisa pčela« vidjeti u ožujku sljedeće godine. Agárdi, međutim, svoje nezadovoljstvo ne usmjerava samo na prirodu, odnosno uvjete koji su tijekom godine vladali, nego i na tzv. ljudski faktor.

Već pomalo zaboravljeni pojam »samokritike« on upućuje na adresu čelnictva Saveza pčelinjih udruga Srbije za koga tvrdi da ništa nije uradilo na zaštiti interesa svojih članova. Kako navodi, zbog njihove pasivnosti pčelari su u potpunosti izostavljeni iz bilo koje mjere koju je Vlada ove godine donijela kako bi se ublažile posljedice suše i svih ranijih vremenskih nepogoda. On ističe da je to posebno važno ukoliko se u obzir uzme da proizvodnja meda i svih drugih pčelinjih

proizvoda predstavlja veoma značajnu granu poljoprivrede u mnogim društvima. Ali ne i u našem.

KULTURA POTROŠNJE MEDA

Pčelar iz Subotice Jovan Glončak na te stvari ne gleda tako crno. Jest, i on kaže da bagremovog meda neće biti dovoljno, baš kao ni suncokretovog. Slaže se i s time da će to divlji duhan donekle kompenzirati i da situacija s hranivima kod pčela nije najbolja. Ali, kaže, postoji mogućnost da se one spasu ostavljanjem veće količine meda za predstojeće razdoblje. Ono što Glončak stavlja u prvi plan tiče se kulture potrošnje meda i odnosa društva prema pčelarstvu. Što se prvog tiče, sugovornik kaže da potrošnja meda kod nas nije ni približno onolika kolika bi trebala biti i koliko pčelinji proizvodi, zbog svojih zdravstvenih osobina, zaslužuju. Ali, »da ne grije-

ši dušu«, Glončak kaže kako je posljednjih godina evidentno »podizanje svijesti« subotičkih potrošača, kada je riječ o potrošnji meda. Kao mnogo veći problem on navodi konstantnu nekontroliranu uporabu toksičnih sredstava u ostalim granama poljoprivrede. I pokraj toga što, kako navodi, nadležna tijela (inspekcije) imaju pune ruke posla, bahatih i neodgovornih poljoprivrednika nikada ne manjka, pa su se svim ekstremno niskim temperaturama, mrazovima i sušom na popisu ovogodišnje štete kod pčelara pridružili i otrovi.

Ima toga, kaže predsjednik Saveza pčelara županije Timis Christian Cobanas, i u Rumunjskoj, ali se, napose nakon ulaska ove zemlje u Europsku Uniju, problemi oko uporabe herbicida, pesticida i ostalih »cida« rješavaju daleko brže i učinkovitije. Iako nije znao reći o kakvim je kaznama riječ i kolikom materijalnom iznosu, Cobanas kaže da su one dovoljno pedagoške da se slična pogreška ne ponovi. S iznimkom različitog »geografskog podrijetla« (županija Timis osim ravnice ima brda i rijeke), kaže Cobanas, problemi pčelara u ovom dijelu Rumunjske slični su našima: mrazovi i suša i kod njih su učinili da se situacija intenzivira. A Tamiš raste.

Z. R.

HODOČASNICI IZ ZAGREBA U POSJETU MARIJANSKOM SVETIŠTU U MOROVIĆU

Mjesto mira, molitve i nade

Lijepo je ovdje, a bilo bi dobro kada bi se barem jednom godišnje organiziralo prikupljanje

darova kako bi se ovo svetište sačuvalo i obnovilo, rekla je Katica Bošnjaković iz Bilja

Marijansko ekumensko hodočasničko svetište »Marije pomoćnice kršćana i duša u čistilištu« u Moroviću posjetilo je u utorak, 2. listopada, oko 250 hodočasnika iz: Zagreba, Slavonskog Broda, Vinkovaca, Županje, Osijeka, Bilja, Nijemaca, Komletinaca i iz ostalih mjesta u Republici Hrvatskoj. Svi oni skupa došli su s jednim zajedničkim ciljem, da u ovom novom ekumenskom marijanskom hodočasničkom svetištu, u crkvi romaničko-gotičkog stila iz XII. stoljeća na groblju u Moroviću, mole po zagovoru Bogorodice za oprostjenje grijeha za svoje pokojne. Jer, u ovoj se crkvi nalazi pokrajnji tirolski oltar koji prikazuje duše iz čistilišta koje hvataju Mariju Bogorodicu za skute, tražeći njezin zagovor za izbavljenje iz čistilišnih muka. Po molitvi vjernika i zagovoru Bogorodice bit

će otpušteni grijesi, svađe, ovisnosti, ubojstva, rastave, nevjere...

TU JE VJERA JOŠ UVIJEK ŽIVA

Svetu misu služio je vlč. *Nikica Bošnjaković* uz nazočnost vlč. *Zdravka Čabrajca*, župnika iz Sota, vlč. *Dragutina Goričaneca*, župnika iz Zagreba, i vlč. *Marijana Piskača*, župnika u Resniku. Najprije je procesija sprovedena oko crkve. U njoj je sudjelovalo više od 250 vjernika, koje je nakon toga vlč. Bošnjaković upoznao s poviješću ove crkve, kao i značajnim datumom – 2. rujna 2011. godine, kada ju je srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović* proglasio novim ekumenskim marijanskim hodočasničkim svetištem.

»Drago mi je što nas je danas u toliko velikom broju na spomen anđela čuva-

Procesija

ra i trebamo biti radosni i ponosni što nismo sami. U vremenu kada je ohladnела ljubav u srcima, trebamo se vratiti svome anđelu čuvaru koji je stalno uz nas«, rekao je u svojoj propovijedi vlč. Bošnjaković. Preko 80 hodočasnika je toga dana došlo iz Zagreba, sa željom da se uvjeri u ljepotu i značaj ovog svetišta. Organizator njihovog dolaska je Apostolatski centar »Sav-tvoj« iz Zagreba. »Ideja za dolazak u Morović javila se na Veliku Gospu, kada smo hodočastili u Ilači. Tada sam vidjela tu jednostavnost, i upravo me fasciniraju ta stara svetišta, jer tu je vjera još uvijek živa, još uvijek ima nade.

U Zagrebu se grade velike crkve, svi znamo o Bogu, anđelima ali, kao da se vjera izgubila. A ovdje je stvarno temelj vjere i samo će ona izgraditi sve ovdje. Mi smo u Zagrebu tiskali pozivnice i plakate o ovom svetištu i razdijelili po svim župama i ljudi su se masovno počeli javljati. Svi smo sretni i oduševljeni i vrijedilo je preći 300 kilometara da dođemo ovdje«, izjavila je *Sandra Marenić* iz Zagreba.

Dva župnika iz Zagreba također su nazočili svetom misi. Jedan od njih je Dragutin Goričanec, upravitelj župe u Vinogradskoj bolnici sestara milosrdnica u Zagrebu,

Ksenija i Miljenko Morović

Sandra i Josip Marenić

5. listopada 2012.

povjerenik za osobe s posebnim potrebama i duhovnik u zagrebačkom Karitasu. »Po prvi puta sam danas ovdje i prepun sam dojmova. Ja puno potičem invalidne osobe i bolesnike, da osim molitava i svoje žrtve, prikazuju i za obraćenje grijeha za duše u čistilištu i zato mi je drago što smo došli na ovo mjesto, gdje je poseban naglasak za duše u čistilištu«.

Župnik iz Resnika doveo je sa zadovoljstvom i radošću svojih 14 župljana u Morović. »Ja nisam prvi put, nego drugi put ovdje. Posebno mi je drago da je ovo svetište diglo to na rang biskupijskoga svetišta, jer ovo je jedinstveni patron, jedinstveni zaštitnik – Marija pomoćnica kršćana i svih svetih. Nešto predivno, ali tako duboko u teologiji Katoličke crkve i vjere, da jednostavno čovjek tu doživljava svu snagu i veličinu vjere i snagu molitve nas, putujuće zemaljske crkve. Mi se hvatamo za skute Marijine hoteći doći do Boga, do spasenja hvatajući se za tu slamčicu, zato je lijepo doći na ovakva mjesta, jer ovo je mjesto, mira, molitve i nade«, rekao je *Marijan Piskač*, župnik u Resniku.

PREZIMENJACI MOROVIĆA

A među gostima bilo je i onih koji su tek nedavno saznali da postoji mjesto Morović, a prezivaju se upravo tako, Morović.

»Rodom sam iz mjesta pokraj Šibenika u kojem ima trećina ljudi čije je prezime Morović, u Jadrtovcu, Filip Jakovu, u Zatonu kod Zadra i dolje kod Makarske. Pratio

mogao prije, drago mi je što sam danas ovdje s ostalim hodočasnicima. Iako smo mi Dalmatinci, vučemo korijene odavde iz Srijema i upravo mi je zbog toga puno srce što sam danas tu«, rekao je *Miljenko Morović*.

A bilo je i onih Zagrepčana koji su došli s namjerom da se vide sa svojim dragim prijateljima iz djetinjstva. Među njima je bio i *Franjo Lončarević*. »Crkva je prekra-

Zagreba, a ja ću biti prvi koji će u tome sudjelovati«, izjavio je hodočasnik iz Zagreba.

A bilo ih je još puno onih koji su bili prepuni najljepših dojmova o ovom mjestu i lijepoj crkvi. Među njima su i hodočasnici iz Bilja. »Imamo organiziranu Marijinu molitvenu legiju i grupu, koja je i organizirala hodočašće u Morović, i nas je danas došlo šesnaestero. Lijepo je ovdje, a bilo bi dobro kada bi se barem jednom godišnje organiziralo prikupljanje darova, kako bi se ovo svetište sačuvalo i obnovilo«, rekla je *Katica Bošnjaković* iz Bilja. Među hodočasnicima bili su i domaći župljani iz Šida, Morovića, Sota, Bingule, Erdevika, Ljube, koji su se pridružili, kao i svakog 2. u mjesecu, moliti se Bogu za izbavljenje duša iz čistilišta. A za sve njih priređen je ručak u dvorištu župne kuće, gdje je vlč. Bošnjaković održao duhovnu obnovu, nakon koje su se hodočasnici uputili u Ilaču, a potom svojim domovima u Hrvatsku, s nadom da će uskoro ponovno doći pomoliti se Mariji pomoćnici kršćana za svoje žive i drage pokojne.

Suzana Darabašić

U crkvi iz XII. stoljeća

sam u tisku i na internetu o mjestu Morović i istraživao svoje podrijetlo. Čuo sam za Morović i bila mi je davna želja posjetiti ga. S obzirom na domovinski rat nisam

sna. Iznenaden sam ovakvom gradnjom i nisam vjerovao da ovdje nešto tako ima. Mislim da se treba srediti iznutra i da je to obveza sviju nas, ne samo ljudi ovdje, nego i nas iz

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
 e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
 Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

MEMORIJAL ANTUNA ALADŽIĆA

Dva dana smijeha i razbibrige

Antun Aladžić pružao je svojim sugrađanima izuzetne doživljaje, svojom aktivnošću u dobrovoljnom vatrogasnom društvu sigurnost, a u šahovskom klubu znanje

Dругu godinu zaredom HBKUD »Lemeš« iz Svetozara Miletića organizira memorijal povodom godišnjice smrti svog istaknutog člana *Antuna Aladžića*. Ova manifestacija je održana 28. i 29. rujna u mjesnom u Domu kulture. U petak je bila repriza dječje predstave »Ko je smjestio vuku« u režiji *Kristijana Kovača*, a gostovao je i dramski studio Kulturnog centra općine

Iza ove lagane predstave uslijedio je kabare gostiju. Malo pjesme, malo plesa i malo muško-ženskih odnosa, sve lijepo upakirano i odlično odglumljeno. Večer razbibrige i opuštanja od svakodnevice. Narator povezuje osam različitih ženskih priča i jednu mušku u kompaktnu cjelinu. Priče su jednostavne, razumljive za gledatelja, a u sebi nose poruku za svakodnevni život. Može se reći zbilja prikazana kroz šalu.

VATROGASCI, TURNIR U ŠAHU I FOTOGRAFIJE

U subotu u dvorištu Mjesne zajednice održana je pokazna vježba najmlađih vatrogasaca. Oko pedesetak djece u trima skupinama pokazalo je svoje umijeće u gašenju požara. Vježba je bila uspješna.

U Domu umirovljenika u 10 sati je počeo šahovski turnir na kom su sudjelovali

sugrađanima izuzetne doživljaje, svojom aktivnošću u dobrovoljnom vatrogasnom društvu sigurnost, a u šahovskom klubu znanje.

Uslijedila je nova predstava udruge »Veče laži« u režiji *Ilije Ezgete* u izvedbi glumaca amatera HBKUD-a »Lemeš«. Predstava počinje u jednom razredu i njihovim dječjim željama »što ću biti kad porastem«. Želje su vrlo jednostavne: glumica, pjevačica, političar... Priča

Antun Aladžić je bio redatelj, vatrogasac i šahist

Apatin s predstavom *Duška Radovića* »Ženski razgovori« u režiji *Dušana Gladića*.

DJEČJE PREDSTAVE

O dječjoj predstavi je već pisano, ali moramo pohvaliti male glumce koji su odlično odradili ovaj dječji komad. Suvremena je to obrada klasične pripovijetke »Crvenkapica«. Inspektor Sajla (*Marko Barić*) i njegova pomoćnica Caca (*Antonija Iles*) su odlično vodili istragu o onesviješćenoj baki i čudnim događajima u šumi. Djeca su uživala u glumi svojih prijatelja na daskama i nagradili ih gromoglasnim pljeskom.

»Muž je ONAJ koji vas je volio, a žena je ONA koja je voljela nekog drugog, a udala se za vas«, samo je jedna od mnogobrojnih upečatljivih rečenica iz ovog kabarea. Djevojke su bile uvjerljive u svojim ulogama, lako prenoseći emocije na gledatelje. Oskudna scenografija je doprinijela da gledatelji budu usmjereni na glumca. Jednostavni kostimi još više usmjeravaju na bit govora, pokreta i mimike.

Iza kulisa su se razmjenjivala iskustva i dogovarale daljnje suradnje. Ako se nabave sredstva postoji dogovor o radionici glume za najmlađe u trajanju od tri dana.

šahisti iz Sombora, Bezdana, Stanišića, Rastine i naravno domaćini Lemešani. Igralo se tempom od 5 minuta po igraču tzv. »cuger«. Prvo mjesto je osvojio *Miodrag Šljukić* iz Rastine, drugi je bio *Ivan Kolompar* iz Bezdana, a treći *Božo Bulović* iz Stanišića.

Uvečer je u Domu kulture bio osvrt na rad Antuna Aladžića kroz fotografiju. Na videobimu su se »vrtjele« fotografije, a o njemu je govorila *Tamara Brkić*, tajnica udruge. Bile su tu fotografije iz starih predstava u koje je Antun uložio mnogo truda, rada i strpljenja »izvlačeći« sav talent i umijeće svojih prijatelja. Pružao je svojim

se nastavlja u kavani gdje učiteljica u mirovini radi kao konobarica, zarađujući da preživi. Polako se okupljaju bivši đaci pričajući svoje životne priče. Svatko od njih laže o svojim uspjesima. Simpatične priče su zabavile publiku, dok je *Marija Turčik* pokazala sav svoj potencijal na sceni. Tekst su pisali *Anica Dulić*, *Marina Turčik*, *Ivana Petković* i *Ilija Ezgeta*, šminkala ih je *Ljilja Tadić*, a scenografiju je postavio *Danijel Kanjo*.

Ove dvije večeri su Lemašane otrgle od sive svakodnevice i pružile malo smijeha i razbibrige.

Lucia Knezi

POETSKA I TAMBURAŠKA VEČER U GOLUBINCIMA

Večeri i noći Ilije Žarkovića Žabara

I sad Ilija Žarković okupi toliki broj ljudi da se napuni dvorana što pokazuje koliko je ustvari bio veliki čovjek, rekao je Milan Prunić

Proteklog je vikenda, 29. i 30. rujna, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Tomislav« organiziralo treću godinu zaredom manifestaciju »Večeri i noći Ilije Žarkovića«. U subotu 29. rujna održana je poetska večer koju je otvorila sopranistica *Natalija Nikolić* u klavirskoj pratnji *Bojane Sovilj*.

ri svoje stihove koji govore o Srijemu predstavila je *Kristina Arsenijević*. Na kraju poetske večeri predstavile su se pijanistica *Bojana Sovilj* i violonistica *Ana Mijušković*.

U subotu, 30. rujna, u kazališnoj dvorani u Staroj Pazovi održana je tamburaška večer, odnosno koncert tamburaških orkestara.

br. 8«, »Rumunjsku horu«. Golubinčanka *Dubravka Čaćić* u pratnji tamburaškog orkestra RTV-a otpjevala je »Mila majko šalji me na vodu« i »Ti bi htio pjesmom da ti kažem«. Na samom kraju desetak pjesama otpjevao je solist Velikog tamburaškog orkestra *Milan Prunić*.

Ilija Žarković

Rođen je 1947. godine u Golubincima. Gimnaziju je završio u Staroj Pazovi, a nakon toga je apsolvirao jugoslavensku književnost i srpskohrvatski jezik u Sarajevu i Beogradu. Sve vrijeme bavio se glazbom. Komponirao je tamburašku glazbu, a dugogodišnji je bio voditelj Tamburaškog odjela pri Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu »Tomislav« u Golubincima.

Kao student objavljivao je humorističke priloge u »Ježu« i »Veselom svetu«. Prvu samostalnu zbirku pjesama »Lice ravnice« objavio je IQ media Beograd 1996. godine. Na Tjednu vojvođanskih Hrvata u Zagrebu primljen je u Društvo književnika Hrvatske. U nakladi HKPD »Tomislav«, iz tiska su mu 2006. godine izašle knjige »Iz naše avlije i iz komšiluka«, »Tanke žice tamburice« te »Svirac svira (zbirka tamburaških pesama)«, a 2007. knjiga poezije »Ni tamo ni vamo«. U nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata 2009. godine tiskana mu je knjiga »Zaboravljeni rječnik : govor golubinačkog kraja«.

Redovito je sudjelovao na svim susretima pjesnika »Lira naiva« te su mu i pjesme zastupljene u svim istoimenim zbirkama.

Umro je 2009. godine.

Vlada Čaćić

Tamburaška večer

Ilijine stihove recitala je glumica Srpskog narodnog pozorišta iz Beograda *Lena Bogdanović*, a književnik *Darko Habazin* govorio je svoje stihove i aforizme.

Na poetskoj večeri predstavljena je knjiga *Slobodana Zubanovića* »U tri i deset za Rumu«. O knjizi i autoru govorili su glumac *Milan Dudić* i novinar *Anđelo Erdeljanin*.

Posebnu pozornost privukla je recitacija djevojčice *Ivane Tijanić*, članice Društva invalida »Feniks«. Kako je Ilija za života radio puno s djecom i mladima i na poetskoj večeri

Prvi su nastupili Golubinčani izvođenjem pjesama dvojca *Ilije Žarkovića* i *Pavla Peršića*: »Najteže je u jeseni sjetne«, »Probudi se dušo«, »Sremovanje«, »Zašto plačeš Ljiljano« i »Kada krene lumperaj«.

Gradski tamburaški orkestar Stara Pazova predstavio se pjesmama: »Divan je kićeni Srijem«, »Za moju Milicu«, »Kopa cura vinograd«, »Na malenom brijegu«, »Moj kićeni Srijem«.

Veliki tamburaški orkestar RTV Vojvodine izveo je nekoliko skladbi klasične glazbe: »Amapolu«, »Mađarsku igru

Na objema večerima prisutne je pozdravio predsjednik HKPD-a »Tomislav« *Vlada Čaćić* koji je zahvalio svima koji su u ovim za kulturu teškim vremenima pomogli održavanje »Večeri i noći Ilije Žarkovića«.

Kako su prošle ovogodišnje »Večeri i noći Ilije Žarkovića« najbolju je možda ocjenu dao *Milan Prunić* koji je poslije koncerta na pitanje o dojmovima rekao: »I sad Ilija Žarković okupi toliki broj ljudi da se napuni dvorana što pokazuje koliko je ustvari bio veliki čovjek.«

Ivan Radoš

ODRŽAN 81. »GROŽĐEBAL« U SONTI

U slavu grožđa i vina

Piše: Ivan Andrašić

Trodnevna folklorno-turistička manifestacija, »Grožđe bal 2012.«, 81. po redu, održana je u Sonti u danima posljednjeg vikenda rujna. Organizator ove tradicijske šokačke manifestacije, jedne od najstarijih u Srbiji, bilo je Omladinsko kulturno umjetničko društvo »Ivo Lola Ribar«, a pokrovitelji SO Apatin i MZ Sonta. U petak, 28. rujna, u velikoj dvorani Doma kulture u prvom dijelu večeri nastupile su dječje folklorne skupine iz Sonte, Deronja, Karavukova i Ostojićeva. Oko 150 gledatelja uživalo je u plesovima i pjevanju djece. Domaćini su se predstavili šokačkim igrama i dječjim igrama iz Banata, a djeci KPZH »Šokadija« ovo je bilo prvo pojavljivanje pred sončanskom publikom. U drugom dijelu večeri, uz buru smijeha i pljeska, kazalištarci »Šokadije« reprizno su izveli predstavu »Dovedeni, zatečeni i naši«. Drugoga dana manifestacije otvorena je izložba narodnih nošnji, rukotvorina i uporabnih predmeta, te fotografija s prethodnih manifestacija. U velikoj dvorani Doma kulture gostovali su »Somborski tamburaši«, a u sklopu njihovog cjelovečernjeg programa održana je i revija šokačkih i bunjevačkih narodnih nošnji. U kasnijim satima viđen je i program za mlade, tako da su, po riječima članova organizacijskog odbora,

Sončanski »Grožđebal«, s tradicijom dugom 81 godinu, jedna je od najstarijih manifestacija u Srbiji

zadovoljeni svačiji ukusi. Na ljetnoj pozornici Doma kulture nastupila je apatinska pop-rock grupa »Change«. U nedjelju u poslijepodnevnom satima, po prekrasnom jesenskom vremenu, održan je mimohod sudionika manifestacije i konjskih zaprega

od grožđa i sudionike manifestacije.

Na platou ispred Doma kulture postavljeni su i štandovi na kojima su svoje uratke i uratke svojih baka predstavile članice KPZH »Šokadija« svestrana umjetnica Ana Tudor i književnica Ruža

Knez Stefan Fabijanov i knjeginja Aleksandra Mihaljev

ulicama Sonte i simbolično vjenčanje kneza *Stefana Fabijanova* (14) i knjeginje *Aleksandre Mihaljev* (16) na ljetnoj pozornici u dvorištu Doma kulture, a potom je u crkvi sv. Lovre sončanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky* blagoslovio zvono

Silađev, koja je ovom izložbom pokazala kako i likovna umjetnost i etnologija imaju mjesta u njezinom radu. Na središnjoj, večernjoj priredbi, osim Sončana, OKUD-a »Ivo Lola Ribar«, KPZH »Šokadija« i TS »Sončanski biseri«, nastupili su i člano-

vi KUD-a »Banat« iz Novog Kneževca, KUD-a »Seferin« iz Deronja i GKUD-a »Ravangrad« iz Sombora. Program su otvorili članovi folklorne sekcije organizatora, tradicionalnim prikazom plesova i pjesama u slavu grožđa i vina, a u nastavku, publika je kroz program »prošetala« po prostorima od Sonte do Leskovca. I, mora se navesti i jedan kuriozitet. Večera za sudionike i uzvanike zbog nepostojanja adekvatnog prostora nije održana u Sonti, nego u susjednom mjestu Svilojevu.

Potpورا

Predsjednik općine Apatin dr. *Živorad Smiljančić* simbolično je otvorio ovogodišnji »Grožđebal«. »Ovogodišnji program bio je znatno dinamičniji nego prošle godine. Sončanski 'Grožđebal' je među nekoliko najstarijih manifestacija u Srbiji i mislim da postoji prostor za podizanje ove manifestacije na još višu razinu. Mislim da postoje svi uvjeti da 'Grožđebal' bude pod izravnim pokroviteljstvom pokrajine. Općina Apatin će ovakova događanja uvijek podržavati, to je naš doprinos radu i trudu ovih ljudi, koji su sve obavili bez ikakove nadoknade«, rekao je dr. Smiljančić.

IZLOŽBA ŠKROPIONICA NA TEKIJAMA U PETROVARADINU

Jedinstvena izložba religijske tradicije

Škropionice su izrađivane od raznih materijala s religijskim motivima slikama i ornamentima, također su simbolizirali kraj iz kojeg su svetišta, a po kvaliteti i umjetničkoj izradi bili su odraz i socijalnog stanja

Vlč. Stjepan Barišić, Vladimir Grginčević i Petar Pifat

U prostorijama svetišta Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu 30. rujna, pod pokroviteljstvom i u suradnji sa svetištem Gospe Snježne na Tekijama, petrovaradinska obitelj *Grginčević* po prvi puta je priredila jedinstvenu izložbu bogate kolekcije malih kućnih škropionica. Riječ je o dekoracijskim zidnim posudicama u kojima se nekada u katoličkim domovima čuvala sveta voda, koja je služila za križanje i blagoslov. Uz vlasnika kolekcije, izložbu su predstavili organizatori: rektor svetišta na Tekijama vlč. *Stjepan Barišić* i upra-

vitelj svetišta *Petar Pifat*, te vlasnik kolekcije *Vladimir Grginčević* iz Petrovardina.

Na početku izložbe domaćin vlč. Stjepan Barišić je pozdravio sve prisutne i istaknuo: »Znamo da sve što imamo i sve što radimo, da je od dragoga Boga i ako ima dobru nakanu i ako ima blagoslov Božji i od Crkve, onda je to sveto, tako i najmanje znakovite stvari kao što su ove škropionice i ova izložba.« Upravnik svetišta je poručio i pozvao prisutne vjernike na očuvanje takvih predmeta i svega što je staro vezano za našu tradicijsku religijsku kulturu. Sve

stare molitvenike i krunice, posebno predmete vezane za Svetište na Tekijama, donesimo u svetište sačuvajmo ih od zaborava, tako ćemo ih moći prirediti i vidjeti na ovakovim izložbama, posebno jer nam se bliži proslava jubileja 300. godina svetišta na Tekijama. To će nam pomoći u rastu o nama samima, naglasio je Barišić.

Nakon pozdrava i izlaganja rektora svetišta vlasnik kolekcije škropionica Vladimir Grginčević je predstavio svoj kolekcionarski rad u prikupljanju škropionica, te prikazao posebne naglaske na pojedinim predmetima.

Posebnu ulogu u organizaciji izložbe je imao i upravitelj svetišta Petar Pifat, koji je sakupio i izložio prisutnima religijske i povijesne podatke o ulozi škropionica, kako u našem narodu tako i u narodu zapadno-kršćanske religijske tradicije. Sveta voda koja donošena iz crkava držana je u škropionicama iz kojih se uzi-

mala za blagoslov i za obranu od nečistih duhova. Taj običaj i tradicija u obiteljima je prenošena s koljena na koljeno, ali je zamrla poslije Drugog svjetskog rata. Škropionice su izrađivane od raznih materijala s religijskim motivima slikama i ornamentima, također su simbolizirali kraj iz kojeg su svetišta, a po kvaliteti i umjetničkoj izradi bili su odraz i socijalnog stanja.

Sigurno da je ovo jedinstvena izložba religijske tradicije i povijesti katolika na ovim prostorima, ovo je jedna neistražena i neobjavljena oblast religijske kulture, nepoznato je da je bilo ovakvih izložbi u Vojvodini, zato je ova izložba bogatstvo i potaknuće da se više izlažu i sakupljaju ovkvi predmeti vezani za tradiciju i religijsku kulturu naših predaka.

Ova, naglašavamo, »jedinstvena« i vrijedna zbirka kućnih škropionica na Tekijama u Petrovaradinu biti će otvorena do 7. listopada.

Tomislav Mađarević

PROGNANICI U POSJETU RODNIM MJESTIMA I CRKVAMA U NJIMA

Ponovno u svom zavičaju

U subotu, 28. rujna, gosti šidske župe bili su prognanici iz Kukujevac, Gibarca i Morovića, koji su na poziv župnika vlč. *Nikice Bošnjakovića* došli posjetiti svoja rodna mjesta i crkve u njima. Njih pedesetak posjetilo je župnu crkvu Presveto srce Isusovo u Šidu, gdje su vidjeli novi izgled i toranj crkve, koja uskoro proslavlja 80 godina od izgradnje.

Gosti su se uputili iz Šida u Kukujevac i posjetili devastiranu crkvu Presvetog Trojstva. Mnogima su se probudile emocije, jer su u ovoj sada skoro praznoj crkvi mnogi od nazočnih kršteni, krizmani i vjenčani. Kako je istaknuo vlč. Bošnjaković, i u njoj će uskoro početi adap-

tacija, a u prvoj fazi je u planu da se uradi novi krov. Kukujevačani su izrazili želju posjetiti groblje i običi svoje najmilije.

Jedna od Kukujevačanki, *Marija Franjić*, po prvi put je u svom rodnom mjestu poslije dvadeset godina. »Nisam mogla ranije doći i ovaj događaj doživjela sam jako emotivno, jer sam se ovdje rodila, tu odrasla, mladost provela, djecu odgojila. Sve se jako promijenilo, a i moja kuća, koju sada po prvi put ponovno vidim, mnogo mi je drugačija. Ali sigurno ću opet doći.« Među gostima je bilo i onih koji nisu iz ovih mjesta, ali ih je interesirao ovaj kraj. Među njima je bila i Mitrovčanka *Katica Krčak*, koja trenutačno živi

i radi u Osijeku: »Znam da dobro uvijek ima zadnju riječ i sigurna sam da, bez obzira i na boju kože i sve ostale različitosti, ako čovjek živi pun ljubavi, onda mora i on kao i svi ljudi imati uspjeha. Hrvati se moraju vratiti svojim korijenima, moralnim vrednotama, dobroti i ljubavi i sve će biti bolje.«

Potom su gosti krenuli put Gibarca u obilazak obnovljene crkve sv. Ivana Nepomuka, koja je prošle godine proslavila 200 godina od izgradnje. Tamo ih je dočekala *Anica Pinterović*, domaćica te crkve i spisateljica, koja im je tom prigodom pročitala tri pjesme o Gibarcu i Gibarčanima. Baka Katica Hajduković svaki put teško doživljava dolazak u svoje rodno mjesto Gibarac: »Lijepo je sve, ali to nama ništa ne vjedi. Umrijet ću ali nikada neću zaboraviti Gibarac«, kaže baka Katica. Sljedeća destinacija posjetitelja bio je Morović i marijansko ekumensko hodočasničko svetište Marije pomoćnice kršćana. U ovoj crkvi iz XII. stoljeća gosti su nazočili sve-toj misi koju je predvodio vlč.

Nikica Bošnjaković. Oni koji su nekada živjeli u Moroviću upoznati su s njegovim ljepotama, a oni koji tu nisu bili, ugodno su bili iznenađeni kako crkvom, tako i ovim mjestom. *Stojanka Kresman* se iz Rijeke po prvi put poslije rata uputila ponovno običi Srijem: »Poslije 30 godina sam ponovno posjetila i crkvu i groblje. Gotovo ništa nisam prepoznala, naročito kukujevačku crkvu. Ono čime sam jako oduševljena jest srdačnost i borbenost župnika Bošnjakovića.«

Poslije svete mise u župnom dvorištu u Moroviću organiziran je ručak za goste koje su posluživali ljubazni Morovičani.

Suzana Darabašić

SRIJEMCI U BORIKU

Crkveni god – da se sretne rod

Pitoreskno selo na obroncima Papuka, Borik, obilježilo je prošloga vikenda svoj crkveni god, blagdan Sv. Mihaela. Kako se pučki kaže, crkveni god, da se sretne rod, imao je u subotu 29. rujna svoju punu primjenu, pa je selo doista bilo

prenapučeno. Mnoštvo automobila, a registarske pločice sa svih strana: ZG, VT, KT, OS, VK, ali i inozemne, iz susjedstva, SM, NS, RU, ŠI i vjerojatno nisam sve zamijetio.

Na svetoj misi, koju je prikazao domaći župnik vlč.

Dražen Akmačić, župnik župe Uznesenja BDM u Novoj Bukovici i upravitelj u filijalama u Mikleušu, Četekovcu, Kozicama i Boriku, crkva je bila ugodno napunjena a župnik je pozvao vjernike na slušanje i štovanje riječi Božje i život prema evanđelju i

Božjim zapovijedima. Pozvao je mladež, posebice prvopričesnike i krizmenike na redovito pohađanje svetih misa i sve vjernike da se odazovu listopadskim pobožnostima.

Susreti izrasli iz prijateljstva

Zavičajni klub Beščana jedan je od devet zavičajnih klubova koji djeluju u okviru Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i jedini koji svoja redovita okupljanja organizira čak dva puta godišnje; takozvana zimska i ljetna okupljanja. Zimska se održavaju svake godine u siječnju u Zagrebu, a ljetna u Virovitici, Bjelovaru, Požegi i Zagrebu, u mjestima u kojima Zavičajni klub ima svoje ogranke i gdje je najveća koncentracija iseljenih Beščana. Osim ovih susreta u Hrvatskoj Zavičajni klub Beška organizira svake godine i posjet iseljenih Beščana u svoju župu u povodu obilježavanja crkvenog goda svoje crkve, ali i susreta sa svojim suseljanima koji su ostali živjeti u Beški.

Tako su prošle subote i nedjelje Beščani i ove godine u svom zajedništvu tradicionalno obilježili blagdan svoje nebeske zaštitnice Sv. Terezije od Djeteta Isusa, u narodu popularno nazvane Male Terezije.

Ovogodišnji susret je otvorio i riječi dobrodošlice upu-

tio beščanski župnik preč. Božidar Lusavec, te naglasio svoje zadovoljstvo zbog snažnog zajedništva raseljenih Beščana i onih koji su ostali živjeti u Srijemu, kao i zbog činjenice da su ostali jaki u svojoj katoličkoj vjeri.

U ime gostiju iz Hrvatske na gostoprimstvu i dobrodošlici zahvalio je predsjednik Zavičajnog kluba Beščana Mladen Čavar, podsjetivši kako je prvi susret iseljenih Beščana održan 1993. godine u Virovitici, a ta hvalevrijedna tradicija i kontinuitet susreta održana je do danas.

»Ipak, ovi susreti i druženja u našoj Beški posebno su emotivna, a u svojoj su suštini izrasli iz prijateljstva, a ostvareni snagom beščanskog jedinstva utemeljenog na zajedničkoj ljubavi prema zavičaju«, rekao je predsjednik Čavar.

Svečano euharistijsko slav-

lje u crkvi sv. Terezije od Djeteta Isusa predvodio je preč. Božidar Lusavec, koji je na samom početku misnog slavlja pozdravio sve drage goste, a posebno Beščane i njihove goste iz Hrvatske koji su došli podijeliti s njima radost blagdana Sv. Male Terezije.

Nakon sv. mise uslijedio je zajednički ručak, na kojem su razmijenjeni prigodni darovi i lijepe želje, a predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata Mato Jurić svečano je uručio zahvalnicu Zajednice preč. Božidaru Lusavcu za dugogodišnju potporu i aktivnost u povodu 20 godina njenog utemeljenja.

U sklopu ovog događaja predstavnici Mjesne zajednice Beška primili su u posjet Beščane i njihove goste iz Republike Hrvatske. Tako su u

Predsjednik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata Mato Jurić uručio je Zahvalnicu Zajednice preč. Božidaru Lusavcu

srdačnoj i prijateljskoj atmosferi predsjednik Mjesne zajednice Beška Duško Lupurović i predsjednik Zavičajnog društva »Stara Beška« Dušan Stojšić sa svojim gostima Matom Jurićem, predsjednikom Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, Petrom Andrićem, članom Glavnog i Upravnog odbora Zajednice i Mladenom Čavarom, predsjednikom Zavičajnog kluba Beščana razmijenili »stara« beščanska sjećanja iz mladosti te se prisjetili i nemilih događaja iz devedesetih godina prošlog stoljeća, uz obostranu želju da se ta (i takva) vremena više nikada ne ponove, a dogovoreni su i konkretni potezi buduće suradnje na dobrobit oba naroda koji žive u Beški.

Zlatko Žužić

Inače, u susret blagdanu Sv. Mihaela upriličio je molitvenu trodnevnicu.

U razgovoru s načelnikom općine Mikleuš Milanom

Dundovićem, saznajemo kako se Borik spominje još u srednjem vijeku kao posjed vlastelinske obitelji Pejačević, ali je nakon I. svjetskog rata, u vrijeme Kraljevine SHS, kralj Petar tu naselio solunske dragovoljce, a oni su u znak zahvalnosti ime sela promijenili u Petrovac. Tako je bilo sve do Domovinskoga rata, kada domicilno stanovništvo vraća stari naziv sela, Borik, a od 1993. selo je u sastavu

općine Mikleuš. Malo selo s tek 108 numera i nešto više od 300 stanovnika, prema popisu stanovništva iz 2011. godine, od čega 1/3 starosjedilaca, 1/3 protjeranih Srijemaca i 1/3 doseljenika iz BiH. Borik danas ima svu potrebitu infrastrukturu, asfaltnu cestu, el. energiju, vodu, telefon i upravo puštenu u rad javnu rasvjetu, uređen put do groblja i kuću oproštaja. Dio žitelja je uposlen u Miklešu, Slatini,

Virovitici, Voćinu, a djeca iz sela idu u osnovnu školu u Mikleuš.

Srijemci u Boriku ove jeseni proslavljaju svoj skromni jubilej, tu su, evo, 18 godina.

Gibarčana je u Boriku bilo desetak obitelji, no vremenom se knjiga smanjila na polovicu. Jedni su umrli, drugi odselili, no ovi koji su ostali umjesto blagdana Sv. Ivana Nepomuka danas slave Sv. Mihaela.

PREDSTAVA KOJA JE UZBURKALA HRVATSKU JAVNOST

Izvorni Nušić u Zagrebu

Redatelj Oliver Frlić postavio je »Gospođu ministarku« na srpskom jeziku

Pogledao i napisao: Dražen Prčić

Sport i sportaši su prvi počeli ponovno graditi mostove koji su grubo porušeni početkom devedesetih godina prošloga stoljeća, a glumcima i teatru je ipak trebalo nešto više vremena da učine nešto što se, još do prije izvjesnog vremena, činilo nezamislivim. Da usred Zagreba zaigraju kazališnu predstavu na srpskom jeziku. Redatelj *Oliver Frlić* odabrao je Nušićevu besmrtnu »Gospođu ministarku«, a nakon nekoliko uspješnih predstava u izvođenju glumačkog ansambla satiričnog kazališta »Kerempuh« i ovaj kazališni događaj jesenske sezone ostat će zauvijek posebno ubilježen u povijest hrvatskog teatra.

BEZVREMENSKI, IZVORNI NUŠIĆ

Jedan od svojih najboljih i najpoznatijih kazališnih komada, *Gospođu ministarku* (ministricu), *Branislav Nušić* (pravim imenom *Alkibijad Nuša*) napisao je prije nekih stotinjak godina, ali fascinirano je kako se njegov onovremenski tekst gotovo bez ikakvih preinaka može jednako doživjeti u svjetlu naše današnjice. Jer, neovisno o vremenu i prostoru, malom čovjeku je vrlo malo potrebno da potpuno poludi, osobito kada je u pitanju slatki osjećaj vlasti. Novopečena gospođa ministrica, preciznije i nadasve točnije samo supruga novoga ministra, odmah umi-

šlja veličinu svog iznenadnog položaja i skromni obiteljski krug iz kojeg nije izlazila cijelog svog dotadašnjeg života odjednom joj postaje pretijesan. *Elizabeta Kukić* u glavnoj ulozi ovoga sada već povijesnog komada, uspijeva u potpunosti skinuti sve odlike ove Nušićeve anti heroine, odlično glumački i leksički svladavši, ipak znakovitu i zahtjevnju jezičnu barijeru između hrvatskog i srpskog jezika. Naravno, ne po pitanju razumljivosti, što je općepoznati nonsens kojim se redatelj Frlić poigrao postavljanjem titla na hrvatski jezik tijekom cijele predstave, već u pogledu potpunog uživanja u finese srpskog jezika po pitanju konstrukcija rečenica, brzine govora, akcentualizacije i svega drugog po čemu se ova dva slavenska jezika u svojoj izvornoj biti razlikuju. Neosporna kvaliteta ove, najnovije i vjerojatno još dugo najkontroverznije postavke Gospođe ministarke (ministrice), ogleda se upravo u njenoj autentičnosti u scenском oslikavanju zahtjevnog Nušićevog komediografskog genija, što još više upotpunjuju brojni glazbeni songovi

Kukavičluk

Oliver Frlić je u subotičkom Narodnom kazalištu režirao predstavu »Kukavičluk«, koja je na »Sterijinom pozorju« dobila nagradu za najbolju predstavu, a on je nagrađen za najbolju režiju.

izvornih srpskih pjesama koji, prema redateljevoj zamisli, koloritno upotpunjuju potpuni doživljaj jedne srpske predstave koja se igra na hrvatskim kazališnim daskama.

VESELJE DRAMSKOG DOŽIVLJAJA

Borko Perić u ulozi *Čede Uroševića*, ministričina zeta, posebno briljira u svojoj roli koja je, kako sam kaže, još davno na jedan specifičan način možda i odredila njegov profesionalni životni izbor.

»'Gospođa ministarka' je bila prva drama koju sam u svom životu pročitao, što je bio puki slučaj kada sam kao školarac sredinom devedesetih godina prošloga stoljeća gostovao u posjetu jednoj školi u kojoj se vršio otpis knjiga, među kojima se našla upravo ova drama. Bila je to jedina knjiga koju sam uzeo, i ni sam ne znam zašto odlučio je ponijeti doma i pročitati. Ostavila je upečatljiv dojam na mene, a kada sam dobio priliku i zaigrati u njoj, posve razumljivo, bio sam jako uzbuđen i počastvovan«.

Na pitanje je li mu bilo teško uživjeti se u izvornu, srpsku verziju i je li imao određenih problema u svladavanju vještine glume na

drugom jeziku, talentirani glumac mlađe generacije s osmijehom odgovara:

»Nisam imao nikakvih problema u pogledu glume na srpskom jeziku, jer mi je cijela ova predstava od samoga početka predstavljala veliko veselje, mali problem mi je predstavljao jedino tjelesni napor zbog brzine predstave i načina na koji je ona postavljena, što iziskuje dosta jurnjave gore-dolje tijekom većeg dijela ovog kazališnog komada. Osobno smatram kako je najvažnije bilo vjerno ispričati ovu Nušićevu bezvremensku priču i na autentičan način je dočarati gledateljstvu, a po burnim, zadovoljnim reakcijama publike mislim da smo u tome u potpunosti uspjeli«.

I jesu.

Nekoliko poziva na bis najbolja su potvrda kako su Oliver Frlić i glumački ansambl »Kerempuha«, u kojem se pokraj dvoje glavnih glumaca pojavljuju između ostalih još i: *Linda Begonja* (Dara, ministričina kći), *Edo Vujić* (ujka Vasa), *Hrvoje Kečkeš* (Pera pisar), *Mia Begović* (Soja raspuštenica) i dr., svi skupa stvorili pravu kazališnu poslasticu za sve ljubitelje Nušićevog teatarskog opusa.

»Bubašvaba« Lee Jevtić za školarce

SOMBOR – Dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« organizirala je proteklog tjedna za somborske osnovne škole izvedbu predstave »Bubašvaba«. Iako su pozvane sve osnovne škole, odazvala se samo Osnovna škola »Bratstvo-jedinstvo«. Predstava »Bubašvaba«, čija je autorica i redateljica mlada *Lea Jevtić*, premijeru je imala prije dvije godine i na raznim festivalima osvojila je deset nagrada. Komad govori o mladima, prijateljstvu i odnosu tri sestre.

Z. V.

Aktivnosti Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Dvanaest članova Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« bili su gosti jednodnevne slikarske kolonije održane na salašu *Vlatka Vojnića Purčara* u Đurđinu. Salaš je bio inspiracija za autore, a nastali radovi darovani su domaćinu.

Sedam članova Odjela sudjelovat će u nedjelju na regionalnoj izložbi slika u Kanjiži, na kojoj se biraju sudionici za ovogodišnju Smotru likovnih umjetnika amatera Vojvodine.

Također, likovnjaci iz HKC-a »Bunjevačko kolo« sudjelovat će i na aukcijskoj izložbi koju povodom Međunarodnog dana borbe protiv gladi 17. listopada organizira subotički Crveni križ. Izložba će biti otvorena u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici.

Sedam naslova u najužem izboru za nagradu »Emerik Pavić«

SUBOTICA – Povjerenstvo za izbor najbolje knjige godine, koja nosi ime središnje osobe hrvatske književnosti, znanosti i publicistike iz XVIII. stoljeća *Emerika Pavića*, održalo je u srijedu, 3. listopada svoju drugu sjednicu. Povjerenstvo je usvojilo Pravilnik o dodjeli nagrade te je odlučilo od 41 naslova u užu izbor za najbolju knjigu uvrstiti njih sedam. U užu izbor ušle su knjige: »Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema, 1, A-Fur«, »Dani Balinta Vujkova: dani hrvatske knjige i riječi: zbornik radova sa znanstvenih skupova 2006-2010.«, »Osam stoljeća Hrvatsko-ugarske državne zajednice s posebnim osvrtom na Hrvatsko-ugarsku nagodbu« *Ladislava Heke*, »Galeb: [na rubu bajke]« *Marije Lovrić*, »O Iliji Okrugiću Srijemcu : književnopovijesni i jezikoslovni članci i rasprave« *Jasne Melvinger*, »Kako se branilo dostojanstvo« *Vojislava Sekelja* i »Osvajanje slobode: Hrvati u Vojvodini deset godina nakon listopadskog prevrata 2000.« *Tomislava Žigmanova*.

Somborska i subotička premijera »Od zrna do slike«

SUBOTICA – U okviru Ciklusa hrvatskog filma u Somboru i Subotici bit će prikazan dugometražni dokumentarni film

»Od zrna do slike« redatelja *Branka Išvančića*. Somborska premijera bit će održana u prostorijama HKUD-a »Vladimir Nazor« u petak, 5. listopada, s početkom u 19 sati, a subotička u Velikoj vijećnici Gradske kuće u nedjelju, 7. listopada, također s početkom u 19 sati. Ulaz na obje projekcije je slobodan.

Seminar plesova podunavskih Nijemaca u Somboru

SOMBOR – Udruga Nijemaca »Gerhard« i HKUD »Vladimir Nazor« organiziraju od 5. do 7. listopada folklorni seminar tradicijskih plesova podunavskih Nijemaca. Seminar će biti održan pod vodstvom iskusnog koreografa, *Helmute Hajla* iz Pečuha u Mađarskoj.

Program u Hrvatskom domu bit će realiziran u deset radnih blokova.

Z.V.

Blagdan Radosne Gospe Gradovrško-bačke u Baču

BAČ – Blagdan Radosne Gospe Gradovrško-bačke bit će obilježen u nedjelju, 7. listopada, u franjevačkom samostanu u Baču. U okviru proslave, u 16 sati fra *Josip Špehar*, predstojnik franjevačkog samostana održat će tribinu na temu »Veze Tuzle i Bača«, a u 18 sati je svečana sveta misa koju će predvoditi vikar Subotičke biskupije vlč. *Slavko Večerin*. Tim povodom HKUPD »Mostonga« i UG »Tragovi Šokaca« iz Bača organiziraju tradicionalni susret s hodočasnici iz Tuzle, predstavnicima hrvatskih udruga iz bačkog Podunavlja, kao i predstavnicima hrvatskih institucija u Vojvodini.

»Divojački vašar« u Somboru

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« i sekcija ove udruge – Klub ljubitelja biljaka »Za sreću veću« organiziraju u nedjelju, 7. listopada, »Divojački vašar«. Početak je u 20 sati u Hrvatskom domu. Bit će održana revija bunjevačke i šokačke narodne nošnje. Predstaviti će se šokačke udruge Podunavlja od Vajske, Bodana i Bača, pa do Berega, i bunjevačke iz Sombora i okolnih salaša, te Lemeša. Organizatori najavljuju i izbor najljepše bunjevačke i šokačke nošnje.

Z. V.

Upis u sekcije »Bunjevačkog kola«

SUBOTICA – Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« počinje s upisom novih članova u folklornu i tamburašku sekciju. Djeca svih uzrasta koja žele naučiti plesove svojih baka i djedova, pa i drugih naroda i narodnosti, mogu se javiti svakog radnog dana od 20 sati ili prijepodne od 9 do 13 sati. Počinje s radom i tamburaška sekcija, a predavač je profesor glazbe *Vuković Kristijan*. Svi zainteresirani se mogu javiti u Centar u već spomenuto vrijeme.

FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA U SUBOTICI

»Neko bolji« pobjednička pjesma

Predstavljeno je petnaest novih pjesama skladanih u duhu glazbene tradicije bunjevačkih Hrvata, od kojih su polovicu izveli festivalski debitanti

»Neko bolji« pobjednička je pjesma, prema odluci stručnog povjerenstva, dvanaestog po redu Festivala bunjevački pisama, koji je održan u nedjelju u punoj dvorani Tehničke škole »Ivan Sarić« u Subotici. Autor glazbe, teksta i aranžmana pobjedničke skladbe, koju je izveo subotički ansambl »Ravnica«, je *Nikola Jaramazović*.

Drugonagrađena pjesma je »Bunjevačke snaše« skladatelj *Marinka Barčana* u izvedbi *Krešimira Kovačevića* i TS-a »Dangube, a trećeplasirana »Bečarske noći« *Vojislava Temunovića*, koju je izveo TS »Klasovi«.

Publika je svojim glasovima najboljom ocijenila numeru »Ostala je samo pisma naša«

autora *Tomislava Vukova*, koju je izveo ansambl »Hajo«, a ista pjesma dobila je nagradu stručnog povjerenstva za najbolji neobjavljeni tekst. Autor najboljeg aranžmana je *Miroslav Letović* koji potpisuje aranžman pjesme »Nek' šorom priče puknu«, koju je izvela *Tamara Štricki*.

Ovogodišnji festival osvežila je pojava sedam novih izvođača, a za najbolje debitante proglašen je ansambl »Derani« iz Subotice. Najbolji interpretator je jedan od debitanta – *Dragan Žuljević* iz Sombora, koji je izveo pjesmu »Bečarinak«.

Inače, ove je godine izvedeno petnaest novih pjesama od blizu trideset, koliko ih je pristiglo na natječaj festivala.

DOJMOVI NAGRAĐENIH

Autor pobjedničke skladbe *Nikola Jaramazović* kaže kako numera »Neko bolji« nema karakterističan tamburaški »melos«, već podsjeća na šlagere od prije više desetljeća.

»Radimo na našem novom CD-u na kojem ćemo se predstaviti upravo s pjesmama više zabavnog karaktera, naravno u tamburaškom aranžmanu. To je spoj koji je još uvijek nedovoljno istražen, to je način na koji mi doživljavamo tambu-

Šansa za mlade stvaraoc

Predsjednik Organizacijskog odbora Festivala bunjevački pisama prim. dr. *Marko Sente* ističe zadovoljstvo i ovogodišnjim izdanjem ove manifestacije. »Osim što nastojimo upotpuniti repertoar bunjevačkih pjesama, misija nam je dati šansu svima, a posebice mladim snagama – skladateljima, tekstopiscima, glazbenicima, interpretatorima – iskazati se, da im ovo bude odskočna daska. Odziv autora bio je dobar, a na kvalitetu festivala dodatno utječe i pojava ansambala iz Hrvatske«, ističe dr. Sente napominjući, kako bi volio da festivalske pjesme, kojih je sada već preko 150, više zažive u narodu.

Prva nagrada stručnog žirija: ansambl »Ravnica«

Nagrada publike i najbolji tekst pjesme: Tomislav Vukov

Najbolji interpretator
Dragan Žuljević

Najbolji debitanti: TS »Derani«

ru i glazbu», kaže Nikola Jaramazović koji smatra kako je Festival bunjevački pisama, na kojem »Ravnica« redovito nastupa, postao prepoznatljiva manifestacija.

Nagrađeni Tomislav Vukov iz ansambla »Hajo« kaže kako je inspiraciju za pjesmu »Ostala je samo pisma naša« našao u slici iz djetinjstva – u motivima salaša i života na njemu, a čega, kako napominje, više nema.

»Što se tiče ovog festivala, nama on puno znači jer, kako

kažu, najteže je dokazati se na svom terenu. I prošle i ove godine smo dobili nagradu, idemo u tom smjeru da održimo kvalitetu sviranja, ali i pojavljivanja na festivalima. Sad se spremamo za još neke festivale međunarodnog karaktera, cilj nam je da budemo promotori bunje-

Fotogaleriju s ovogodišnjeg Festivala možete pogledati na www.hrvatskarijec.rs

vačke 'pisme' i dobrog sviranja«, kaže Tomislav Vukov.

GOSTI IZ HRVATSKE

Festival bunjevački pisama je i ove godine ugostio nekoliko sastava i izvođača iz Republike Hrvatske. Izvođač drugonagrađene pjesme Krešimir Kovačević iz Đurđevca ovdje je prvi puta i zadovoljan je onim što je imao priliku vidjeti i čuti.

»Naš kolega je sudjelovao prošle godine i na njegovu

sugestiju smo se odlučili doći. Ugodno smo iznenađeni, festival je jako lijep i drago nam je što se njeguju bunjevačke tamburaške pjesme. U odnosu na podravske, pjesme s područja Bačke su glazbeno složenije, bogatije i nisu samo tužne, poput naših koje su mahom takve«, kaže naš sugovornik.

Daniel Krmić voditelj je tamburaškog sastava »Fantazija« iz Virovitice i na subotičkom je festivalu

drugi puta. »Prvi puta sam bio tu prije dvije godine kao član jednog drugog benda. Kako sam dobio dobar tekst *Rajka Stilinovića*, napravio sam glazbu i aranžman i doveo svoju ekipu ovdje. Organizacija festivala je dobra, a planiramo doći i sljedeće godine«, kaže gost iz Virovitice.

Festivalskim orkestrom ravnala je prof. Mira Temunović, a program su vodili Karla Rudić i Ivan Kovač.

Održavanje ovoga festivala, kojega organizira Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisama«, pomogli su: Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Hrvatsko nacionalno vijeće, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Grad Subotica, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Hrvatska čitavnica iz Subotice.

D. B. P.

»ESEJI« LAZARA FRANCIŠKOVIĆA PREDSTAVLJENI U SUBOTICI

Promatrač suštine stvari

U subotičkoj Gradskoj knjižnici prošloga je četvrtka predstavljena najnovija knjiga subotičkog književnika Lazara Franciškovića naslovljena »Eseji«. Objavljena nedavno u nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice, knjiga se sastoji od četrnaest tekstualnih cjelina: »Salaš ...«, »Zemlja«, »Zvona ...«, »Romor klasova«, »Riječ«, »Michelangelo Buonaroti«, »Kalvarija«, »Nestvar promjenljivih slika«, »Sol ...«, »Vremena teška ...«, »Vino«, »Vatra«, »Voda« i »Ljubav«.

LJUBAV PREMA ZAVIČAJU

Ravnatelj subotičke Gradske knjižnice Dragan Rokvić istaknuo je kako Franciškovićeve eseje odlikuje ljubav prema zavičaju i izuzetna jezična izbrušenost,

Dragan Rokvić, Andrea Dulić, Milovan Miković, Lazar Francišković i Smiljan Njagul

kao i da se u njima može pronaći mnogo faktografskih podataka.

Govoreći o knjizi, novinar i publicist Smiljan Njagul je naglasio kako je Francišković pažljivi promatrač, koji ne samo da gleda nego i – što je danas rijetko – pored pojavnosti vidi i onu suštinsku stranu.

»Francišković kroz eseje pokušava uspostaviti redosljed vrijednosti. Svaki element stvarnosti, naravno, može biti i dobar i loš. Sve ovisi o okre-

nutosti najvišoj vrijednosti i njenim principima. Častan i ispunjen život za njega podrazumijeva život u skladu s najplemenitijim postulatima kršćanstva«, kazao je Njagul zaključivši kako su mnogi od Franciškovićevih eseja dobra podloga za čitave studije o životu ljudi ovog podneblja, ali i glosara pogodnog za one koji žele prikupiti znanja o nekim općim civilizacijskim pojmovima.

IZOSTAVLJENA POVIJEST

Urednik knjige Milovan Miković ocijenio je kako nam Lazar Francišković, za razliku od povijesnih čitanki i leksikona, u svojim esejima ne nudi ni historiografski žanr, niti kakvu službenu povijest, već je u potrazi za fragmentima malih, izostavljenih dijelova prošlosti.

»Raspon i dubina oslikanog, i u slučaju ove zbirke eseja, ide u prilog shvaćanju da je dojam o njezinoj cjelovitosti, jedna od temeljnih potvrda uspješnosti djela«, kazao je Milovan Miković.

Ulomke iz Franciškovićevih tekstova čitala je Andrea Dulić, a u sklopu večeri nastupio je i Zbor »Sveta Cecilija« iz franjevačke crkve u Subotici pod ravnanjem sestre Mirjam Pandžić.

D. B. P.

JEDANAESTI SVEZAK »LESIKONA PODUNAVSKIH HRVATA« PREDSTAVLJEN U SUBOTICI

Inspiracija za istraživanja

Neće nam nitko sa strane naše velikane ili vrijednosti verificirati i tako opisati i shvatiti kao što to možemo mi sami, kazao je vlč. Josip Štefković

Nakon objavljivanja u srpnju ove godine, jedanaesti svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« predstavljen je prošloga petka u Subotici, u dvorani HKC »Bunjevačko kolo«.

Glavni urednik Leksikona dr. Slaven Bačić istaknuo je kako ovaj leksikografski projekt i dalje nema stabilno financiranje, što uvjetuje sporiji rad, ali da sadržinski, kva-

litete ne manjka. »U mnogim segmentima, Leksikon je postao priznat. Među ostalim, uvršten je u literaturu na Filozofskom fakultetu u Zagrebu«, kazao je Bačić.

Svoje izlaganje o Leksikonu vlč. Josip Štefković je simbolično podijelio u jedanaest stavki kojima je opisao značaj ovoga projekta za podunavske Hrvate. Među ostalim, istaknuo je inspirativnost Leksikona.

»Čitajući Leksikon uvijek nailazim na nove poticaje za istraživanjem i proširivanjem znanja i informacija o određenim stvarima koje me zanimaju. Zato je čitanje leksikona inspiracija za daljnja istraživanja. Ujedno, kako naš Leksikon izlazi u nastavcima, svaki novi svezak je nova inspiracija sjetiti se svega što bi se u njemu trebalo naći. Tako čovjek preslišava svoje znanje i dobiva nadahnuće za

Slaven Bačić, Josip Štefković i Vladan Čutura

novim istraživanjem i razgovorom s ljudima od struke ili ljudima iz susjedstva o odre-

PRVA PROMOCIJA »LEKSIKONA PODUNAVSKIH HRVATA« U BOĐANIMA

Kapitalno djelo reprezentativne faktografske građe

Sada je Leksikon predstavljen u svim mjestima općine Bač gdje žive Hrvati

»Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« predstavljen je po prvi puta u Bođanima u nedjelju, 30. rujna. Promocija održana u župnoj dvorani sv. Ilije proroka okupila je 30-ak mještana, te gostiju iz Vajske, Bača i Plavne. Domaćin predstavljanja bio je zastupnik HKPU »Zora« i predsjednik MO DSHV-a u Vajskoj *Željko Pakledinac*, koji je ujedno i tajnik HNV-a. On je na samom početku programa pozdravio i posebnog gosta, nekadašnjeg dizača utega u klubu »Herkules« iz Bača *Ivana Jakića Tomaša*, koji je sa suprugom nazočio skupu, a čiji je životopis uvršten u 11. svezak Leksikona.

LEKSIKON NAS POVEZUJE

Suradnik Leksikona *Zvonimir Pelajić* iz Plavne rekao je kako je ovo važan višegodišnji projekt hrvatske zajednice u Vojvodini i predstavlja kapitalno djelo dobro organiziranog timskog rada.

»Glede pristupa u obradi pojedinih članaka, Leksikon je, prije svega, znanstveno djelo namijenjeno široj publici, te naznačenom relevantnom literaturom za one koji

žele dublje upoznati pojedine teme. U Leksikonu je obrađena reprezentativna faktografska građa, kojom se ispravlja povijesna istina i objektivizira prošlost i sadašnjost Hrvata u Vojvodini«, kazao je Pelajić te zaključio kako je materijal u Leksikonu važan za očuvanje nacionalnog identiteta.

Vlč. *Josip Štefković*, župnik u Baču i Plavni, govoreći o Leksikonu istaknuo je sljedeće: »U Bibliji imamo manjih i većih proroka, pa i u Leksikonu je sličan slučaj – ima manjih i većih suradnika. Leksikon je opći i sveobuhvatan i na neki način univerzalan, a zbog svoje praktičnosti može se uvijek ponijeti sa sobom. U njemu su prisutna razna područja, on je informativan i ima mnogo zanimljivog sadržaja. Leksikon nas povezuje i pokazuje da imamo puno toga zajedničkoga (vjera, jezik, običaji).

denim temama koje se tiču nas samih i o kojima bismo najprije mi trebali govoriti. Neće nam nitko sa strane naše velikane ili vrijednosti verificirati i tako opisati i shvatiti kao što to možemo mi sami«, kazao je vlč. Štefković.

Profesor hrvatskog jezika i književnosti *Vladan Čutura* govorio je o leksikografiji, ocijenivši kako je glavna kvaliteta ovoga leksikona – njegova sveobuhvatnost.

»Ovaj leksikon jedan je u nizu prinosâ da se kolektivno

Leksikon je koncipiran na suvremeni način, pisan na standardnom hrvatskom jeziku, temeljit i otvoren za svaku suradnju, a u njemu može svatko surađivati. Leksikon je kvalitetan, koncizan i jasan, za što je dobio priznanja raznih stručnjaka. Leksikon je, prije svega, naš i u mnogo-me ovisi i od nas samih«.

NEDOSTATNO INFORMIRANI

Glavni urednik Leksikona dr. *Slaven Bačić* ukazao je kako je u 11. svesku koji obuhvaća slovo J, na 121 stranici obrađeno 125 natuknica – od biljke Jablan pa do novina Južna Ugarska. Natuknice prati 90 ilustracija i 9 uputnica. U izradi ovoga sveska sudjelovalo je 43 autora, a u dosadašnjim svescima sudjelovalo je 123 suradnika. U ovom svesku obrađeni su

životopisi značajnih osoba iz prošlosti i sadašnjosti bačkih Hrvata, toponimi, međuratne udruge, sportski klubovi, opće te makropedijske natuknice.

»Kroz rad na Leksikonu upoznao sam puno divnih ljudi u raznim mjestima Vojvodine, i šire. Mnogi su prepoznali ovaj rad i predano radili na njemu. Još uvijek smo u našoj zajednici nedostavno informirani i slabo znamo ono što se događa unutar nas samih. O sebi znamo malo i ovaj Leksikon nam daje mnoge objektivne podatke za koje neki nisu niti čuli«, kazao je dr. Bačić.

Pjesnik *Josip Dumendžić Meštar* uljepšao je večer svojim pjesmama na ikavici. On je, pokraj ostalog, govorio i o *Pavi Jurkoviću – Katanovu* i njegovim zanimljivim putopisima i ostalim djelima na hrvatskom jeziku.

Ovom kulturnom događaju u, pomalo zapostavljenim, Bođanima nazočila je i ravnateljica OŠ »Ivo Lola Ribar« iz Plavne *Svetlana Nedimović*, koja je prva u općini otvorila vrata učenju hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture u mjesnoj školi.

Z. P.

nicima«, kazao je Čutura. Organizator predstavljanja bilo je Hrvatsko akademsko društvo, a na promociji je najavljeno kako će skupština ove udruge biti održana do kraja godine.

D. B. P.

Duhovna obnova na Tekijama

Posljednja u ovogodišnjem nizu duhovnih obnova »Za naš grad« u svetištu Gospe Snježne na Tekijama održat će predstojećeg vikenda, 6. i 7. listopada. Moto obnove je »Ne osuđivati, nego spašavati«. Predvoditelj obnove bit će isusovac o. Ivan Vinkov. Raspored duhovne obnove bit će sličan svim do sada održanim, s tom razlikom što će se euharistijsko klanjanje upriličiti na samom završetku dvodnevno program.

o. Ivan Vinkov

Subotnji program počinje u 16 sati kada je prilika za sv. ispovijed, od 16,30 sati je pobožnost Gospi Tekijskoj, u 17 sati sv. misa (predvoditelj o. Ivan Vinkov), od 18 sati na programu je duhovno-animacijski program. Program u nedjelju počinje u 16 sati prilikom za sv. ispovijed, od 16,30 sati je pobožnost Gospi Tekijskoj, od 17 sati je sv. misa (predvoditelj o. Ivan Vinkov), a od 18 sati je euharistijsko klanjanje.

Otac Ivan Vinkov rođen je 1962. god. u Bačkom Bregu kraj Sombora. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a srednju školu u Somboru. Poslije dvije godine studija na Strojarskom fakultetu u Novom Sadu, zapošljava se u Kikindi gdje nakon nekoliko godina dobiva želju posvetiti se Bogu. Tako godine 1988. ulazi u novicijat Družbe Isusove u Splitu. U Zagrebu završava filozofski studij, a potom diplomira teologiju s temom koja se bavi opsjednutošću i egzorcizmom. Još kao đakon asistirao je pri egzorcizmima, a nakon ređenja 1998. godine i sam ih obavlja uz dozvolu Ordinarijata. Na Papinskom sveučilištu »Gregorianum« u Rimu nastavlja postdiplomski studij duhovnosti i magistrira na temu »Opsjednutost i egzorcizam«. Sudjelovao je na više međunarodnih kongresa egzorcista i suradnika u službi oslobađanja. Do 2011. godine bio je u službi župnog vikara u isusovačkoj crkvi sv. Petra u Beogradu. Trenutno je vikar u župi Srca Isusova na Zametu (Riječka biskupija). Autor je i knjige »Opsjednutost i egzorcizam«.

T. M.

MILOSRDNICE U ZEMUNU PROSLAVILE SVETKOVINU SV. VINKA PAULSKOGA

Prisutnost duga 125 godina

Na svetkovinu Svetog Vinka Paulskoga, u četvrtak 27. rujna, u samostanu sestara milosrdnica u Zemunu svečano misno slavlje predvodio je srijemski biskup Đuro Gašparović. U koncelebraciji su bili svećenici i redovnici, među kojima i župnik i dekan u Zemunu Jozo Duspára. Na početku misnog slavlja sudionike je pozdravila sestra predstojnica Vjekoslava Štrbenac. U uvodu u slavlje, biskup Gašparović je čestitao sestrama dan njihovog nebeskog zaštitnika svetog Vinka Paulskoga i zahvalio na suradnji u brizi za potrebne, posebno siromahe i bolesnike. Istaknuo je kako su sestre 125 godina u Zemunu i vjerno su ostvarivale i ostvaruju i

dan danas primjer i smjernice svetog Vinka i svete Lujze. »Molimo danas za sestre, a one će moliti za sve nas da budemo vjerni svojem pozivu i poslanju«, rekao je biskup.

U homiliji biskup srijemski istaknuo je kako se na vjernicima ostvaruju blaženstva koja smo čuli u evanđelju, živoj riječi Isusovoj. I sveti Vinko Paulski je u životu slijedio blaženstva koja je i sam proživljavao i ostvarivao djelima. »Misijske, sjemeništa, obraćenje mnoštva, reforma klera; koliko plemenitog zalaganja i rada za Vinka Paulskoga, nastavio je biskup, pa ipak, za neumornog čovjeka kakav je bio on, sve je to bilo još malo. Ljubav prema Bogu i bližnjemu strast je koja guta i koja onome koji joj se predaje ne daje nikakva odmora. Zabrinut za bijedu što dolazi sa svih strana, Vinko odgovara na sve njezine izazove; on i predusreće nevolje prije nego što su sposobne da se izraze. Iz njegovih ruku jedno za drugim proizlaze djela, ustanove, skupine, kojima je bio jedini cilj život na zemlji onima malenima učiniti manje tvrdim, manje nepravednim i okrutnim. Pred njim se ruše društvene barijere: novac prestaje biti zatvorenikom sebičnosti. U doba divljih tmina on zrači veliko svjetlo dobrote. Riječ zapovijedi, koju je dao svojim duhovnim kćerima, bila je maksima i njegova života, a to je riječ sv. Pavla koji je rekao da nas ljubav Kristova goni«, rekao je Gašparović i nastavio da je Vinko Paulski apostol ljubavi koji zaklanja napuštenu djecu, a što ju je sakupio po kutovima ulica. »To je Vinko, koji svojim rukama služi bolesnicima, bez obzira na mogućnost zaraze; to je Vinko, organizator Caritasa, Vinko, jedan od vrlo humanih svetaca, naglasio je biskup. Povijest ne može mimoići niti tri njegove ustanove, jer su djelo ljubavi, a to je Zavod za nahočad, Lazaristi, misijski svećenici i Sestre milosrdnice. U ovom poslu desna ruka mu je bila sveta Lujza. Svojim sestrama Vinkovkama povjerio je njegu bolesnika. Službeno su odobrene 1634, u Zagreb stigle 1845. a u Zemunu prije 125 godina 1887. godine.«

Na kraju homilije biskup je napomenuo da je najtočnija ocjena Vinkova rada i života: »Bio sam gladan i dadoste mi jesti« (Mt 25,35), kako je rekao Isus i time naglasio da se poistovjećuje sa siromasima. »I mi se u naše vrijeme prepoznavamo u Vinkovu liku i njegovim djelima. Spomendan svetog Vinka, prijatelja i dobrotvora sirotinje, mladih i djece i putnika, neka nam bude povod da se ispitamo o svojim dobrim djelima, djelima ljubavi. Nadalje, da nastojimo upoznati dobro svoju vjeru, koju smo dobili na krštenju, a podržavana je našim roditeljima, svećenicima, časnim sestrama i možda primjerom bližnjih. Da po vjeri živimo i za vjeru ako bude potrebno trpimo. Da djecu odgajamo i ne sablažnjavamo, da mladima pomognemo riječima i svojim primjerom. Pomažimo one koji su u duhovnoj i materijalnoj potrebi. Molimo ne samo u nevolji, nego neprestano«, zaključio je Gašparović.

Nakon popričesne molitve riječ pozdrava i zahvale uputio je preč. Duspára čestitajući sestrama milosrdnicama Svetog Vinka Paulskog u Zemunu zahvalio im je na zalaganju kroz 125 godina rada u bolnici i župi. Zaželio im je ostanak u Zemunu u samostanu, župi, gradu i Srijemskoj biskupiji i pozvao sudionike slavlja da na tu nakanu mole.

Na kraju mise biskup Gašparović je rekao da podržava želje zemunskog župnika i dekana i da na tu nakanu moli.

T. Mađarević

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 5. do 11. listopada

5. LISTOPADA 1840.

Gradsko vijeće Subotice od državne uprave zatražilo je povrat projektne dokumentacije kanala Palić–Tisa, kojim bi se odvodnjavalo Paličko jezero. Dokumentacija sa specifikacijom svih troškova, izrađena u dva toma, 1834. upućena je Vijeću Mađarske kraljevske komore na razmatranje.

5. LISTOPADA 1992.

Umro je književnik *Josip Klarski*, dugogodišnji novinar i javni djelatnik, neko vrijeme čelnik NIP »Subotičke novine«. Objavio je sedam zbirki pripovijedaka, roman »Tajni život odbornika« i dvije knjige kronika, od kojih je poznatija ona o Tavankutu pod naslovom »Crveni pijesak«. Rođen je 16. listopada 1927. godine.

6. LISTOPADA 1968.

Otvoren je I. jugoslavenski trijenale keramike na kojem je u tri sekcije (umjetnička keramika, grnčari i zbirke s primjercima narodne keramike) svoje radove prikazalo 96 izlagača iz zemlje i inozemstva. Među njima je bio i glasoviti španjolski likovni umjetnik *Pablo Picasso*.

7. LISTOPADA 1757.

Temeljem potvrde izdane od Požunske županije obitelji Radić verificirano je plemstvo s poveljom i grbovnicom, te su u status plemića uvedeni: *Martin* i njegova supruga *Katarina* (djevojački *Kalman*), te djeca *Andrija*, *Elizabeta*, *Jela* i *Stjepan*, a nešto kasnije u listu plemića uvedeni su još *Matiija* i *Pavao Radić*.

7. LISTOPADA 1787.

U jednom izvješću Magistrata navodi se da su ovdašnje osobe, koje se uistinu smatraju siromasima, dobile od grada – limene značke. One im omogućuju slobodnu prošnju milostinje u subotičkom ataru, dok je osobama bez značke ona zabranjena.

7. LISTOPADA 1895.

Prvi građanski brak u Subotici sklapaju pred matičarem *Ivan Crnković* i *Julijana Vujković Lamić*. Prema navodima iz matične knjige I. Crnković je bio narednik glasovite 86. pješačke regimente.

8. LISTOPADA 1744.

Visoka kraljevska komisija predvođena barunom *Engelshofenom* saslušala je iskaze 32 ovdašnja plemića, članove gradskog čelništva i časnike, poput zamjenika kapetana *Luke Sučića*, kapetana *Tome Rudića*, poručnika *Remije Vidakovića*, zastavnika *Ilije Crnkovića* i dr. – i svi su se izjasnili za građanski način života u gradu.

8. LISTOPADA 1996.

U 16,30 Viša tehnička škola postala je prva subotička institucija priključena na globalnu mrežu svih mreža (tzv. internet), koju čine milijuni kućnih, poslovnih, akademskih, vladinih i drugih mreža što međusobno razmjenjuju informacije i usluge (e-pošte, chata, datoteka i štošta drugog još). Internet je osnovan 1969. na poticaj Ministarstva obrane SAD.

8. LISTOPADA 1997.

U Nacionalnoj knjižnici »Szécsenyi« u Budimpešti, pod nazivom »Bački dani«, predstavljena je kultura ovog podneblja, a sudjelovali su pisci: *David Kecman Dako*, *Boško Krstić*, *Milovan Miković* i *Otto Tolnai*, te književni kritičar *József Fekete*. Priređeni su, također, izbor iz slikarstva *Milana Konjovića* i kolektivna izložba bačkih slikara.

9. LISTOPADA 1945.

U Subotici je rođen *Lajčo Perušić*, pjesnik i javni djelatnik bačkih Hrvata. Poslije školovanja u rodnom gradu završava studij na Pedagoškoj akademiji u Zagrebu. Suraduje u »Maruliću«, »Zvoniku«, »Hrvatskoj riječi«, »Klasju naših ravni« i dr. Objavio dvije zbirke pjesama: »Brazde na licu« (1994.) i »Iza lica« (2011.).

9. LISTOPADA 1983.

U okviru kulturne suradnje Osijeka, Sombora i Subotice, u Gradskom muzeju je otvorena izložba satova, iz fondova osječkog muzeja Slavonija, te izložba arheoloških, etnoloških i likovnih zbirki Gradskog muzeja iz Sombora.

9. LISTOPADA 1995.

Izenada je u 63. godini preminuo *Andrija Kujundžić*, dugogodišnji sudac, predsjednik Okružnog, odnosno Višeg suda u Subotici, ugledni društveni i sportski djelatnik.

10. LISTOPADA 1915.

U 57. godini preminuo je svećenik *Pajo Kujundžić*, istaknuti javni i kulturni djelatnik, utemeljitelj kalendara »Subotička

Danica« (1884.), koji se održao do 1946. godine, a potom obnovljen 1971. i 1986. U svojim raspravama o narodnosnom pitanju (1914.) zdušno zagovara uvođenje narodnog jezika u škole, budući da su Bunjevci Hrvati i govore hrvatskim jezikom.

10. LISTOPADA 1944.

Poslije 42 mjeseca okupacije postrojbe Crvene armije i Subotički partizanski odred, pod komandom *Jovana Mikića Spartaka*, ulaze u Suboticu. Borbe s preostalim neprijateljskim snagama u jačini od 500-600 vojnika i žandara vođene su i sljedećeg dana.

11. LISTOPADA 1944.

Na prvom legalnom zasjedanju Narodnooslobodilačkog odbora Subotice za gradonačelnika je izabran *Lajčo Jaramazović*, posjednik iz Tavankuta. Prvi ilegalni NOO odbor za kotar Suboticu utemeljen je 25. rujna 1944., a predsjednik mu je bio župnik *Blaško Rajić*.

11. LISTOPADA 1989.

Raspravom muzejskih djelatnika o zaštiti kulturnih dobara, otvorenjem izložbe »Olimpijci naših gradova« i drugim priredbama u Subotici je, kao gradu domaćinu, započeo XX. susret Osijeka, Sombora i Subotice.

11. LISTOPADA 1992.

Na referendumu o ustavnim promjenama u Subotici je od 119.211 upisanih birača, na glasačka mjesta izašlo 40.258, ili 34 posto, a za promjenu Ustava glasalo je njih 39.055, ili 32 posto.

Piše i uređuje: Branka Dulić

Biljka vrijednih belgijskih povrtlara

Kelj je bio poznat već Grcima i Rimljanima. U IV. stoljeću prije Krista razlikovale su se tri vrste kelja: divlji, kovrčasti i glatki kelj.

Kelj je lisnato povrće, varijetet kupusa, sa specifičnim karakteristikama koje ga čine zasebnom povrtnom kulturom.

Kelj kakav danas poznajemo navodno su selekcijom stvorili vrijedni belgijski povrtlari još u XVIII. stoljeću. Iz Belgije se proširio najprije u Francusku, a potom u Nizozemsku i Njemačku, da bi ubrzo osvojio cijelu Europu.

Osim običnog kelja koji je najrašireniji (glavati kelj), postoje još dvije vrste, s nešto drugačijim karakteristikama. To su lisni ili bezglavi kelj, i kelj pupčar ili prokulica.

Svježje glavice kelja dostupne su gotovo cijelu godinu, ali vrhunac njihove sezone je od kasne jeseni do početka proljeća. Najbolje su tamnozeleno, teže glavice s čvrstim središnjim dijelovima lista. Izbjegavajte kupnju polovica glavica, jer vrlo brzo gube veliku količinu vitamina C.

Kelj omotajte u kuhinjski papir, a zatim stavite u plastičnu vrećicu i čuvajte

nekoliko dana u hladnjaku. Najbolje ga je iskoristiti u roku od dva dana jer duljim stajanjem gubi vlažnost i razvija gorku aromu. Za dulje čuvanje kelj možete kratko blanširati, ohladiti i zamrznuti.

PRIPREMA JELA S KELJOM

Prije pripreme, listove kelja dobro operite pod tekućom vodom, a zatim ih narežite na željenu veličinu i oblik. Kelj možete kuhati u vodi ili na pari, pirjati, puniti nadjevom ili pržiti te poslužiti kao toplo predjelo, juhu, prilog ili glavno jelo.

Ako pržite kelj potrebno vam je do 5 minuta, u mikrovalnoj pećnici 7 minuta, kod blanširanja i parenja 10 minuta, a prilikom pirjanja 15-30 minuta.

Kao toplo predjelo možete pripremiti tjesteninu s keljom. Popečene kockice slanine s lukom i pirjanim keljom pomiješajte s kuhanom tjesteninom i poslužite uz dodatak parmezana ili pripremite tjesteninu s keljom, pinjolima i feta sirom.

Prethodno umočene u pivsko tijesto, pržene listove kelja možete poslužiti samostalno uz kriške limuna ili kao prilog. Pirjani kelj će uz dodatak češnjaka, limunova soka i maslinova ulja poslužiti kao izvrstan prilog pečenoj ribi. Kao prilog možete pripremiti kuhani kelj pomiješan s kuhanim krumpirom, češnjakom, nasjeckanim per-

PILEĆA ŠTRUCA S KELJOM I SIROM

Potrebni sastojci:

Štruca

- 300-350 g pilećeg mljevenog mesa
- 1 bjelanjak
- 2 žlice integralnih krekeri (mrvice), sol, vegeta
- 1 mala žlica crvene mljevene paprike
- malo peršina suhog
- malo suhog češnjaka

nadjev

- 4 lista kelja
- 3 listića sira za tost

Priprema:

U meso umiješati bjelanjak i sve ostale sastojke, dobro izmiješati. Pripremiti alu foliju i malo nauljiti, meso

istresti i vlažnim rukama oblikovati pravokutnik debljine pola prsta. Kelj skuhati u slanoj vodi i dobro ocijediti.

Na meso posložiti listiće sira, zatim kelj. Pomoću folije pažljivo zarolati i staviti u malo nauljen pleh, peći na 240 stupnjeva 15 minuta, zatim razmaknuti foliju s vrha i peći još oko 15 minuta da se lijepo zapeče. Može se s bilo kojim mljevenim mesom...

POPEČCI OD KELJA

Potrebni sastojci:

- 1 glavica kelja
- 1 jaje
- 1 – 2 žlice krušnih mrvica
- sol, biber, vegeta
- 10 dag tvrdog sira

šinom i uljem, okruglice pripremljene s kuhanim keljom, pecivom, jajima i začинима ili varenac od kelja. Pečene listove kelja s parmezanom možete poslužiti kao ukusne grickalice.

Listove kelja možete nadijevati mesom, rižom ili gljivama, dok parene listove možete koristiti kao dio nadjeva za pizzu ili piletinu. Sarmice od kelja s nadjevom od pirjanog mljevenog mesa možete peći ili pohati te poslužiti uz umak od rajčica.

Probajte i vrlo osobitu kombinaciju nasjeckanih pirjanih jabuka i kelja uz dodatak nekoliko kapi aceta balsamica i nasjeckanih oraha.

MOŽDA NISTE ZNALI A TREBALI BISTE ZNATI

Kelj se izdvaja iz porodice kupusnjača kao kvalitetna namirnica koja može preventivno djelovati protiv raka. Karotenoide kojima obiluje moćni su antioksidanti koji štite stanice od štetnog djelovanja slobodnih radikala. Poput filtera sprječavaju štetne utjecaje UV zračenja na oči, štiteći ih od degeneracije i katarakta.

Beta-karoten se u organizmu može pretvoriti u vitamin A i tako osigurati 2/3 potreba organizma. Dobro je istaknuti da pojačavaju djelovanje imunološkog sustava. Višestruka je potreba vitamina A u organizmu budući da je bitan i za normal-

nu funkciju reproduktivnih organa, a pomaže i u borbi protiv virusnih infekcija.

Vitamin C jedan je od najvažnijih u vodi topljivih antioksidanasa u tijelu, koji i nakon kuhanja u kelju ostaje u znatnim količinama. U organizmu onemogućava djelovanje slobodnih radikala, koji utječu na razvoj raka.

Vitamina K ima u kelju u velikim količinama, sudjeluje u koagulaciji krvi. Kelj je izvrstan izvor mangana, koji u procesu djeluje na živčani sustav. U kelju se nalazi i kalcij bitan za izgradnju kostiju. Tu su i dijetetska vlakna, dobra za probavu, održavaju normalnu razinu kolesterola, šećera, reguliraju rad crijeva.

ulje za prženje
po potrebi malo brašna (1 žlica)

Priprema:

U slanoj vodi prokuhati kelj, kuhan procijediti i isjeckati na manje komadiće, dodati sol, vegetu, papar, ribani sir, malo mrvica i 1 jaje. Na zagrijanom ulju peći popečke veličine jušne žlice, vaditi ih na ubrus da se malo upije ulje i spremni su za jelo...

KELJ I RIŽA U FINOM NABUJKU

Potrebni sastojci:

Nabujak

500-600 g kelja
100 g riže
100 g šunke pureće ili neke druge
½ glavice većeg ljubičastog luka,
vegeta, sol i ostali začini po želji
50 g sirnog namaza
2 velike žlice biljnog vrhnja za kuhanje
1 jaje

sirni nadjev

2 listića sira za tost
1-2 trokutića Zdenka sira za mazanje
ili slični

Priprema:

Kelj malo usitiniti, skuhati i procijediti. Rižu skuhati i ocijediti. Šunku i luk usitniti i malo prepržiti. Kelj usitniti u multipraktiku ili ručno, ali sitno. Sve pomiješati, umijesiti jaje, sirni namaz i vrhnje. Peći na 220 stupnjeva oko 20 minuta. Izvaditi, poslagati sireve i peći još 20 minuta. Poslužiti kao lagani ručak ili prilog...

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991. sa vama

	ZDENCI	BOD U KARATEU (IPPON)	JASENOVINA	ELIMINIRANJE (MNOŽ.)	PROŠLE GODINE	NASLOVNI JUNAK ENEIDE	ZOJA ODAK	STAROŽIDOVSKI KRALJ (palindrom!)	SANITARNI UREĐAJI	"TEMPERATURA"	ANTE TOMIĆ	MJESTO NA KRKU	GLUMAC BEŠLAGIĆ
PJESMA GORANA KARANA (SIMBOL PREDAJE)													
RINITIS										BODLJA RUŽE SMEĐOKOSE ŽENE			
VELIKI NOSOVI							"ALERT NOTICE BEACON" GLUMAC BRODY				BRANKO IVANKOVIĆ OLEG VIDOV		
ANEMIČNOST								BRITANSKI GLUMAC U "MISIJI", JEREMY IMUNOST					
"RUPIJA"		NIKAL ISPRAVLJATI			DODACI PROIZVODIMA PJESNIČKA FIGURA								PRAVITI SKICE
PRAVOSLAVNA SVETAČKA SLIKA						BILJKA RMANAC NIKOLA JURČEVIĆ					"KONJSKA SNAGA" IZLAGATI DIMIJ		
KABINET BARACKA OBAME PALESTINSKA OSLOBODILAČKA ORGANIZACIJA												KALIJ	
OBAVITI PROCJENU												NAJTANJE SLOVO ZRAKOPLOVNA VJEŠTINA	
VRSTA EKSPLOZIVA (MELINIT)						ČOVJEK IZ NJEMACKE TVAR ZA GRAMOFON-SKE PLOČE							
DRVA I UGLJEN							TELUR LUČKI GRAD U ŠPANJOLSKOJ			"INTRA VENOUS INJECTION" NOVI SVIJET			
PRIPREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"		PLOČE OD PRESANOG IVERJA ĐILET ILI JELEK							EGIPATSKI MJESEC (obmi: RITA) MLAKAROV IME				
... ET CONTRA				ZNANOST ANATOMIA ABIDOVA IMENJAKI-NJA									
RADIJ			KISELINA SUBMOLEKULARNA ČESTICA					LINDA EVANS PJEVAČICA NIMANI			ALBERTO TOMBA PERGAMSKI KRALJ		
DOVESTI U STABILNO STANJE													
VRSTA KOVINE (ZNAK: L)						UMOTATI, OVITI RINGO STARR							OGNJEN CVITAN
URAN		LEŽAJ ZA MRTVACA "REPRIZA"					NA NEKI NAČIN TAJLAND						
STRAŽNJI DIO PLOVILA					SKRBNIK, STARATELJ								

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 bijele zastave, upala nosa, trn, nosine, an, b, anemija, iron, r, n, aditiv, ikona, rman, ks, ovalni ured, k, procijeniti, i, lidit, nijemac, ogrjev, te, ivi, iverice, atir, pro, anatomija, ra, acid, le, at, stabilizirati, litij, zaviti, u, odar, nekako, kрма, staralac.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
 »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
 Ivan Gregurić, Mato Groznica,
 Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
 Josip Stantić, Thomas Šujić,
 Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
 e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
 Slavica Mamužić (novinarka)
 Dražen Prčić (sport i zabava)
 Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
 Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
 Ljubica Vujković-Lamić
 Branimir Kuntić
 Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
 ++381 24/55-15-78
 ++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
 doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
 Agencije za privredne registre Republike Srbije
 pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
 у публикацији Библиотека
 Матице српске, Нови Сад
 32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Lemeška zvona

Zvona zvone kad se krstiš, na vjenčanju i kad se opraštaš od ovozemaljskog života. Ona su početak i kraj. Priča je mnogo ljepša od ovog početka. Već duže vrijeme posjedujem fotokopiju rukopisa našeg pokojnog župnika gospodina *Ivana Beneša*. Kuriozitet ovog rukopisa je da je uz njega priloženo par interesantnih fotografija iz života naše župe. Jedna od natuknica ovog rukopisa je o zvonima, a ima i par lijepih slika o njihovom blagoslovu. Na fotografijama se vide kumovi (darovatelji) zvona. U razgovoru sa starijim sugrađanima i na osnovi zapisa župnika Ivana Beneša napisala sam ovu priču. Po mom ličnom osjećaju sve počinje 17. srpnja 1752. godine, kada je postavljen kamen temeljac za crkvu Rođenja Blažene Djevice

Marije u Lemešu. Svaka crkva mora imati i zvona, pa tako i naša. O prvim zvonima nemam pisanih podataka, ali prvi zapis datira iz 1896. godine. Te je godine iz Baje donešeno zvono teško 292 kg financirano iz milodara vjernika.

ČETIRI ZVONA

Danas u crkvenom tornju ima četiri zvona koja zvone u A-duru. Veliko zvono je teško 458 kg, glas A. Ovo zvono je napravljeno od starog zvona koje je dugo bilo napuknuto i zahtijevalo obnovu. Preljevanje je izvršila firma »Rudolf Krebel« iz Zagreba. Posvećeno je Blaženoj Djevici Mariji jer je te godine bila marijanska godina, kuma je bila udovica *Luca Ivanković* od Švrćinih. Ovo zvono još zovu Lucija po

kumi. Drugo zvono je liveno u Baji (već spominjano iz 1896.). Treće zvono, »cincika«, teško je oko 90 kg i pravljeno je od starih zvona koja su bila izlivena 1924. godine u Ljubljani. Njime se zvoni na pozdravljenje i oglašava se smrt djeteta. Malo zvono posvećeno je sv. Aleksiju, a kum mu je bio *Elek Kanyo* od Nikuvljevih. Malo zvono je u puku nazvano Elek. Četvrto zvono je teško svega 58 kg, glas »A« – mala oktava. Njega je darovao *Imro Vidaković* od Kajtinih 1924. godine. Kako je imalo tehničku pogrešku i ono je preliveno 1959. godine. Njime se zvoni kada je nevrjeme.

OBRANA ZVONA

Zvona su u vrijeme Prvog i Drugog svjetskog rata bila skinuta iz tornja i zakopana. To su vjernici uradili iz predostrožnosti da ih ne odnesu kao sirovinu za izlivanje topova. Priča se da je bilo samo jedno zvono ostavljeno za korištenje, i to su odnijele vojne vlasti. Kada je vojska htjela odnijeti i ostala zvona, mještani su se suprotstavili vilama, motkama i tijelima stali u obranu zvona. Tako su sačuvana od vihora rata tri zvona. Sva ova događanja

nisu dobro utjecala na zvona, pa je donijeta odluka da se zvona poprave, a od strane vlasti dobiveno je odobrenje za prikupljanje milodara po selu. Prikupljenim novcem obavljen je ovaj obiman posao. Tako je 31. svibnja 1959. godine priređeno veliko slavlje, tj. blagoslov zvona. U to vrijeme Crkva nije bila miljenica novonastalog režima ali su se mještani, unatoč tomu, odazvali u velikom broju. Po pisanju župnika, okupilo se mnogo vjernika, a naročito muškog svijeta. Biskup je došao vlakom. Dočekali su ga mladi u nošnjama (bunjevačkim i mađarskim) na konjima i fija-kerima. Zvona su bila postavljena ispred crkve i urešena cvijećem i zelenilom. Poslije mise i blagoslova odmah su bila uzvučena u toranj crkve i puštena u uporabu. Na priloženoj fotografiji su kumovi zvona prije blagoslova – *Luca Vujević* i *Elek Kanyo*, a na drugoj okupljeni vjernici s biskupom. Toranj je visok 40 m, pa je smještanje zvona u njega bio naporan posao, jer nije bilo kranova, već je sve rađeno ručno i ljudskom snagom. Tom prigodom je poremećen mehanizam sata, kupljen u Baču kao već rabljen 1842. godine. Ne zna se je li bio na franjevačkoj ili na župnoj crkvi u Baču. Mehanizam se navijao dva puta dnevno, bio je s dva velika kamena utega, otkucavao je sate. Od tada je par puta pokušao popravak mehanizma, ali bezuspješno. Sat je i danas na tornju crkve, ali ne radi. Zvuci zvona čut će se još dugo s tornja crkve, sve dok je Lemešana, jer zazvone i za one u selu i za one koji su daleko od njega.

Lucia Knezy Tošaki

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

NACIONALNI KVIZ ZA POTICANJE ČITANJA

»Ove su knjige nagrađene
– provjeri zašto«

Za sve ljubitelje knjige i čitanja evo jedne lijepe informacije.

Gradska knjižnica u Subotici i ove se godine uključila u Nacionalni kviz za poticanje čitanja koji organiziraju Knjižnice grada Zagreba s ciljem približavanja knjige mladim čitateljima. Provodi se u okviru Mjeseca hrvatske knjige u knjižnicama za djecu i mladež diljem Hrvatske, a putem knjižnica, škola i kulturnih društava i za hrvatsku djecu u susjednim zemljama. U Subotici organizaciju Nacionalnog kviza provodi Gradska knjižnica Subotica u školama gdje se nastava realizira na hrvatskom jeziku.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja ove se godine provodi pod naslovom »Ove su knjige nagrađene – provjeri zašto«, a od prošle godine se provodi on-line ispunjavanjem upitnika. Pravo sudjelovanja u kvizu imaju svi učenici od V. do VIII. razreda osnovne škole koji nastavu pohađaju na hrvatskom jeziku. Potrebno je on-line riješiti upitnik koji se nalazi na <http://www.knjiznica.hr/kviz/> a odnosi se na tri knjige koje su ovjenčane vrijednim nagradama: Julijana Matanović i Anka Dorić: **One misle da smo male** (Nagrada Anto Gardaš, Nagrada Kiklop i Nagrada Mali princ), Nada Mihelčić: **Zeleni pas** (Nagrada Grigor Vitez, Nagrada Mato Lovrak, Nagrada Anto Gardaš i Nagrada Mali princ) te Jasminka Tihi Stepanić: **Imaš fejs?** (Nagrada Mato Lovrak).

Evo nekoliko uputa: pročitajte potrebne knjige i odgovarajte na pitanja tako da izaberete jedan od ponuđenih odgovora. Kviz se može po volji rješavati sve dok ga ne zaključiš i odlučiš

poslati. Potrebno je dobro se pripremiti i ispunjavati ga pažljivo jer se **kviz može poslati samo jedanput**. Kviz se može poslati s bilo kojeg računala, no obvezno je navesti naziv **Gradske knjižnice Subotica kako bi se moglo sudjelovati u izvlačenju**. Upitnici u kojima nije naveden naziv knjižnice neće biti uključeni u proces izvlačenja pobjednika. **Rok za slanje upitnika je 25. 10. 2012.**

Svi točno popunjeni upitnici s navednim nazivom Gradske knjižnice Subotica bit će uključeni u izvlačenje koje će biti organizirano krajem listopada 2012. u Hrvatskom centru za dječju knjigu u Zagrebu. Za nagradu, dva učenika, sudionika Nacionalnog kviza u Subotici, putovat će u Zagreb na **završnu svečanost i dodjelu nagrada** koja se organizira 15. studenoga 2012. godine, tijekom Sajma knjiga INTERLIBER u Zagrebu. Za ostale sudionike Gradska knjižnica Subotica pripremit će nekoliko utješnih nagrada.

Vjerujem da ćete se i ove godine uključiti u kviz te vam želim puno sreće.

Do tada uživajte u nagrađenim djelima.

Nacionalni kviz za poticanje čitanja
ON-LINE

u Mjesecu hrvatske knjige 2012.
15.10. - 15.11.

Potraži kviz
**OVE SU KNJIGE NAGRAĐENE
PROVJERI ZAŠTO!**

Informacije i pomoć u rješavanju kviza
dobić ćeš u svojoj knjižnici

Organizator:

Knjižnice grada Zagreba
Hrvatski centar za dječju knjigu
Odjel za djecu i mladež Gradske knjižnice

**ZABAVLJAJ SE
RJEŠAVAJ KVIZ
OSVOJI NAGRADU**

na adresi www.knjiznica.hr/kviz

Ilustracija: Studio za oblikovanje Kuna zlatica
www.kunazlatica.hr

Julijana Matanović i Anka Dorić: One misle da smo male

Ovaj književno-stručno-medicinski uradak govori o najčešće spolno prenosivoj bolesti među mladom populacijom – infekciji humanim papiloma virusom tzv. HPV infekciji.

Informiranje o HPV infekciji još je uvijek nedostavno u svijetu i u nas, a svijest o značaju prevencije nedovoljno razvijena, osobito među spolno aktivnim tinejdžerima i adolescentima, mladoj populaciji koja je ne samo najviše pogođena nego i misli da je dobro informirana, a zapravo stječe »znanja« o spolnim bolestima iz najčešće nepouzdanih i senzacionalistički intoniranih izvora, na pedagoški i socijalno-zdravstveno neprikladne načine.

Da bi se ovaj problem približio ponajprije mladoj populaciji, književnica **Julijana Matanović** i liječnica **Anke Dorić** stvorile su književno-dokumentarnu priču o jednoj ženskoj sudbini s kojom se prepleće u jednostavnoj formi izloženo stručno medicinsko štivo.

Ovaj književno-stručno-medicinski uradak ima posebnu javnozdravstvenu vrijednost jer je prvi ovakve vrste u suvremenoj domaćoj literaturi za mlade. Autorice knjigom žele doprinijeti širenju istinitih informacija i stručnih spoznaja o mogućnostima prevencije i liječenja HPV infekcije. Ciljne skupine su primarno mlada populacija, te njihovi roditelji i učitelji.

Nada Mihelčić: Zeleni pas

Romanom »Zeleni pas« spisateljica nas suočava s problemima suvremenih tinejdžera. Nisu to samo ljubav i ljubavne patnje, već mnogo veći i opasniji problemi. Govori o posljedicama koje drogiranje jednog člana ostavlja na cijelu obitelj i njihove prijatelje.

Priča govori o teškoćama obitelji u kojoj pod utjecajem društva i mladalačkih problema, koji zapravo i nisu bili problemi, najstarija kćer Vlatka pada u ovisnost droge. Droga je vrlo ozbiljan problem koji je široko prisutan među mladima, a često se čini kao

da ga nismo dovoljno svjesni.

Vlatka, kao ovisnica, u obitelji privlači svu pažnju roditelja. Braća i mlađa sestra na pogrešan način tumače brigu roditelja za Vlatku. Ne shvaćaju roditelje i njihove probleme, misle da ih roditelji ne vole dovoljno i da su im nevažni, što nije bilo istina.

Jasminka Tihi Stepanić: Imaš fejs?

Djelo problematizira sveprisutnost Facebooka u životu djece, govori o pritisku potrošačkog društva na mlade, o medijskom senzacionalizmu, prvim ljubavima, prijateljstvu, bratskim odnosima i obiteljima u kojima su se istinske vrijednosti zaboravile. Na poseban način roman otvara pitanja o novim tehnologijama, načinima komuniciranja i društvenim mrežama, u čijem se korištenju skrivaju mnoge dobrobiti, ali i rizici koji vrebaju na djecu, osobito onu bez nadzora.

Kata je odlična učenica osmog razreda jedne novozagrebačke osnovne škole i živi u skladnoj, ali pomalo monotonoj obitelji. Ima brata Buhu i tetu Bibu, a obiteljsku atmosferu dopunjuje i pas Crni.

Kada Kata upoznaje zanimljivog dječaka, svog vršnjaka, njezina najbolja prijateljica Nataly, koja je gotovo uvijek sama kod kuće, počinje se preko Facebooka dopisivati s Tommy Boyem, mladićem puno starijim od sebe. Ne obazire se na Katina upozorenja da bi trebala biti oprezna u komunikaciji s nepoznatim osobama i držati se svojih vršnjaka te se lakovjerno upušta s njim u vezu.

Vjerujem da su vas ovi kratki prikazi knjiga ponukali da svakako pročitate ova djela te istodobno i sudjelujete u kvizu.

**PETAK
5.10.2012.**

06:09 Najava programa
06:10 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Vijesti
10:10 Svjetski biseri 2:
Portugal - ibersko blago,
dokumentarna serija
11:05 Preuredi pa prodaj! 5,
dokumentarna serija
11:28 Preuredi pa prodaj! 5,
dokumentarna serij
12:00 Dnevnik
12:40 Moć sudbine, telenovela
13:30 Dr. Oz 2, talk show
14:10 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:30 Jelovnici izgubljenog
vremena: Jedan dan
seoskog domaćinstva
14:55 Drugo mišljenje
15:35 Znanstvena petica
16:05 Luda kuća,
humoristična serija
16:58 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
18:00 Kontakt: Na dobrom
putu
18:25 Iza ekrana
18:55 manjinski Mozaik:
Primorski čardaš
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Pjevaj moju pjesmu
21:45 Carstvo poroka, serija
23:05 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:40 Filmski maraton: Sin
City, američki film
01:40 Filmski maraton:
Posljednji tango u
Parizu, talijansko-
francuski film
03:45 Filmski maraton:
Čarolija običnih dana,
američki film (R)
05:20 Svjetski biseri 2:
Portugal - ibersko blago,
dokumentarna serija
06:12 Skica za portret

06:15 Najava programa
06:20 Moć sudbine,
telenovela)
07:05 Mala TV:
--- TV vrtić: Žaba
--- Oblutkov veliki prijatelj,
crtani film
--- Tajni dnevnik patke

Matilde: Tko se nije
skrio (R)
07:35 Batman i hrabri super
junaci, crtana serija
08:00 Teletubbies
08:25 Connor na tajnom
zadatku 2, serija
08:47 Obična klinka, serija
09:10 Školski sat: Biti drukčiji
10:00 Povratak u tajni vrt,
američki film
11:35 Idemo na put s Goranom
Milićem: Australija
12:20 Globalno sijelo
12:45 Indeks
13:15 Jelovnici izgubljenog
vremena: Polifonija
pučke kuhinje
13:35 Čarolija običnih dana,
američki film(R)
15:10 Školski sat: Biti drukčiji
16:00 Regionalni dnevnik
16:20 Županijska panorama
16:40 Mala TV:
17:10 Crtani film
17:25 Paralele
17:55 Edgemont 5, serija
18:20 Direkt: Daleko od kuće,
bliže sebi - dokumentarni
film za mlade
18:50 Briljanteen
19:30 Slatko ludilo 2,
dokumentarna serija
20:00 Djeca sunca, znanstveno
-popularna serija
20:55 Knjiga ili život
21:25 Opera box
22:00 Koncert klasične glazbe
23:05 Buđenje mrtvih 9
23:55 Buđenje mrtvih 9
00:45 Noćni glazbeni program

06:55 Speed Racer, crtana serija
07:20 Monsuno, crtana serija
07:45 TV izlog
08:00 Polja nade, serija R
09:00 Moja majka, serija
10:00 TV izlog
10:15 Izgubljena čast, serija R
11:00 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:00 Zauvijek susjedi, serija R
12:35 IN magazin R
13:20 Larin izbor, serija R
14:20 Masterchef, reality show R
15:25 Walker, teksaški rendžer
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Polja nade, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:45 Mrak komadi, film
23:50 SIS: Specijalna
postrojba, igrani film
01:30 Američka razbibriga,
igrani film
03:40 Magazin MMA Lige R
04:05 Ezo TV, tarot show
05:35 Dnevnik Nove TV R
06:25 Kraj programa

06.40 RTL Danas, (R)
07.15 Yugioh, animirana serija
07.40 Ben 10: Ultimate Alien
08.05 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
08.55 TV prodaja
09.10 MacGyver, serija (R)
10.10 MacGyver, serija (R)
11.05 TV prodaja
11.30 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
11.55 Krv nije voda, serija (R)
12.45 TV prodaja
13.00 Ruža vjetrova, dramska
serija (R)
14.00 Sulejman Veličanstveni,
povijesna serija (R)
15.00 MacGyver, akcijska
serija
15.55 MacGyver, akcijska
serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni,
povijesna dramska serija
22.00 Točka pucanja, igrani
film, triler
23.35 Gradski lovac, igrani
film, akcijska komedija
01.25 Astro show, show
02.25 RTL Danas, (R)
03.00 CSI, serija (R)
03.45 CSI, serija (R)
04.25 Kraj programa

**SUBOTA
6.10.2012.**

06:20 Najava programa
06:25 Drugo mišljenje
07:07 Iza ekrana
07:37 manjinski Mozaik:
Primorski čardaš
07:52 Hrvatska kronika BiH
08:10 Kinoteka - ciklus
klasičnog vesterna:
U 3:10 za Yumu,
američki film
09:40 Fotografija u Hrvatskoj
10:00 Vijesti
10:10 Kućni ljubimci
10:45 Đuka i Maca: Volim
jesen kad mrzevi
padnu, emisija pučke i
predajne kulture
11:20 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:35 Veterani mira, emisija
13:25 Duhovni izazovi
13:55 Prizma
14:45 Merkatska dinastija 1,
dokumentarna serija

15:15 Reporteri: Suvremeni
špijuni
16:15 Eko zona
17:00 Vijesti
17:11 Fotografija u Hrvatskoj
17:25 Odmori se, zaslužio si
4 - humoristična serija
18:05 Lijepom našom: Cestica
19:05 Najava programa
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Loto 7/39
20:17 Ubojice, američki
film (R)
22:00 Dnevnik 3
22:20 Vijesti iz kulture
22:40 Viši inspektor Banks,
serija
00:20 Filmski maraton: Sunce,
britansko-američki film
02:05 Filmski maraton: Kill
Bill 1, američko-japanski
film (R)
03:55 Filmski maraton: Ritam
života, bosansko
hercegovački film
05:05 Skica za portret
05:23 Tema dana

06:35 Najava programa
06:40 Poštar Pat, crtani film
06:55 Aladinove pustolovine,
crtani film
07:10 Pipi Duga Čarapa,
crtana serija
07:35 Merlin 4, serija za djecu
08:20 Mala TV
--- TV vrtić: Ogovaranje
--- Danica i grizli (R)
--- Tajni dnevnik patke
Matilde: S onu stranu
kamere
08:50 Teletubbies
09:15 Noemie: Tajna,
kanadski film za djecu
10:55 Split: 800 godina od
dolaska sv. Franje
Asiškog u Hrvatsku,
prijenos
15:10 Navrh jezika
15:11 Briljanteen
15:51 Navrh jezika
15:55 Domaći dokumentarni
film
16:20 Pozitivno
16:55 Sportski program
19:05 Glazbeni specijal:
Elvis Stanić i Jazzy
Oliver Dragojević
19:30 Slatko ludilo 2,
dokumentarna serija
20:00 Marijine, dok.film
21:10 Ritam života, bosansko
hercegovački film
22:20 Reporteri: Suvremeni
špijuni
23:15 Noćni glazbeni program

06:30 Nad lipom 35, show
07:25 Klub otpisanih, serija
07:55 TV Izlog
08:10 Gormiti, crtana serija R
08:35 Pokemoni, crtana serija
09:00 Beyblade metal
09:25 Winx Club, crtana serija
09:50 Power Rangers Samurai
10:15 Power Rangers Samurai
10:40 Larin izbor, serija R
12:40 Crni Talijan, igrani film
14:20 Mrak komadi, igrani
film R
16:25 Okusi Hrvatske,
pustolovni gastro show
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, R
18:10 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 S.W.A.T., igrani film
22:15 Misionar, igrani film
23:30 MMA Liga, finale -
emisija
23:45 MMA Liga, finale -
prijenos
00:35 MMA Liga, finale -
emisija
00:40 Misionar, igrani film -
nastavak
01:15 Blade, igrani film
03:20 Ezo TV, tarot show
04:40 Babilon 5, igrani film
05:50 Dnevnik Nove TV R
06:40 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
06.35 Najljepše bajke svijeta,
animirani film
08.00 Ben 10: Ultimate Alien,
animirana serija
08.25 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
09.20 TV prodaja
09.35 Učilica, kviz za djecu
10.10 Bibin svijet,
humoristična serija
10.55 TV prodaja
11.10 Waterloo road, serija
12.15 Waterloo road, serija
13.25 TV prodaja
13.40 Banda iz pješčanika 2,
igrani film, obiteljski
15.35 Lenny je mrtav, igrani
film, akcijska komedija
17.20 Steve Jobs: Hipi
milijarder, dokumentarni
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
20.00 Nacionalno blago,
film, avanturistički
22.25 Tjelesna straža, igrani
film, akcijska drama
01.00 Panika u zraku, igrani
film, akcijski triler
02.40 Astro show, show
03.40 RTL Danas, (R)
04.15 Kraj programa

**NEDJELJA
7.10.2012.**

05:45 Najava programa
 05:50 Veterani mira, emisija
 06:47 Duhovni izazovi, (R)
 07:17 Normalan život
 07:50 Zlatna kinoteka: Jučer rođena 1950, američki film
 09:50 Vijesti
 10:00 ni DA ni NE: Sudenje maloljetnicima
 10:55 Istrage gospođice Fisher, serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Plodovi zemlje
 13:25 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Zaleđeni planet, dokumentarna serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Kreni kolo, dokumentarna serija
 17:50 Volim Hrvatsku, show program
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:10 Loto 7/39
 20:15 Sve u 7!, kviz
 21:05 Stipe u gostima 5, humoristična serija
 21:40 Nedjeljom ujutro, subotom navečer - humoristična serija
 22:10 Damin gambit, talk show
 22:55 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:35 Nedjeljom u dva
 00:40 Istrage gospođice Fisher, serija
 01:35 Strani igrani film
 03:50 Skica za portret
 04:05 Jelovnici izgubljenog vremena
 04:25 Prizma
 05:10 Damin gambit, talk show
 05:50 Tema dana

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
 07:10 Najava programa
 07:15 Vesele trojke, crtana serija
 07:40 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 08:00 Koncert klasične glazbe
 09:00 Trag Pinka Panthera, britansko-američki film
 10:35 Biblija
 10:45 Vojno hodočašće u Mariju Bistricu, prijenos mise
 12:35 The Prince and the Pauper, britanski film
 14:50 Koncert zabavne glazbe
 16:00 Olimp - sportska emisija

17:00 Speedway Grand Prix Challenge, reportaža
 17:30 Magazin Lige prvaka
 18:00 Domaći program
 19:05 Garaža
 19:30 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija
 20:00 Čovjek za sva vremena, američki film
 22:05 Ciklus festivalskih pobjednika: Ujak Boonmee koji se sjeća prošlih života, tajlandski film
 00:00 Koncert zabavne glazbe
 01:15 Noćni glazbeni program

06:40 Klub otpisanih, serija
 07:10 TV Izlog
 07:25 Gormiti, crtana serija
 07:50 Pokemoni, crtana serija
 08:15 Beyblade metal
 08:40 Winx Club, R
 09:05 Power Rangers Samurai, crtana serija R
 09:30 Power Rangers Samurai
 09:55 Larin izbor, serija R
 12:55 Čudovište iz vode, film
 15:00 Scooby Doo, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Zamalo junaci, igrani film
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Larin izbor, serija
 21:00 Masterchef, reality show
 22:40 Red Carpet, showbiz magazin
 23:40 S.W.A.T., igrani film R
 01:50 Blade, igrani film R
 03:55 Drugo lice planine, serija
 04:45 Red Carpet, sR
 05:30 Dnevnik Nove TV R
 06:20 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
 06.00 Najljepše bajke svijeta
 07.20 Moji džepni ljubimci
 08.30 Ben 10: Ultimate Alien
 08.55 TV prodaja
 09.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 10.05 Bibin svijet, serija
 10.40 TV prodaja
 10.55 Sutkinja Amy, serija
 11.55 Sutkinja Amy, serija
 12.50 TV prodaja
 13.05 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 14.05 Hardball, film, drama
 16.05 Nacionalno blago, film, avanturistički (R)
 18.30 RTL Danas
 19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija

HRT1 05.10.2012. 18:55 manjinski Mozaik Naslov epizode: Primorski čardaš

U rodnom Čantaviru pokraj Subotice nakon Drugoga svjetskog rata posla nije bilo niti za lijek. Odlučio je sjesti na vlak pa kud ga odvede. Put u nepoznato završio je u Rijeci. 60 godina kasnije Mihalj Ivković jedan je od posljednjih svjedoka poslijeratne seobe Mađara vlakom prema jugu. U Hrvatskom primorju našli su novi dom. Malo je znano da se Rijeka upravo zahvaljujući Mađarima krajem 19. stoljeća razvila iz malog primorskog mjesta u industrijsko i lučko središte. Sjećanja na

dane slavne prošlosti njeguju članovi Mađarske kulturne udruge Baross. Montažer: Iva Blašković
 Voditeljica projekta: Štefanija Blagaš
 Realizator: Martina Miljković
 Snimatelj: Tvrtko Mršić
 Novinar: Mario Beganović
 Producent: Marija Bibić

22.00 CSI: Miami, serija
 22.50 CSI: Miami, serija
 23.45 CSI: Miami, serija
 00.40 Panika u zraku, igrani film, akcijski triler
 02.10 Astro show, show
 03.10 RTL Danas, (R)
 03.45 Sutkinja Amy, serija
 04.30 Sutkinja Amy, serija
 05.15 Kraj programa

PONEDJELJAK 8.10.2012.

06:10 Najava programa
 06:15 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 10:00 Vijesti
 10:10 Svjetski biseri 2: Libanon - miljenik Bliskog istoka, dokumentarna serija
 11:05 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
 11:28 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik
 12:40 Moć sudbine, telenovela
 13:30 Dr. Oz 2, talk show
 14:10 Skica za portret
 14:20 Vijesti iz hrvatski znakovni jezik
 14:30 Strani igrani film
 16:05 Luda kuća, humoristična serija
 16:58 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 18:00 Kontakt: Građanske minute
 18:20 8. kat: Djeca rata, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo

20:35 Potrošački kod
 21:10 Nulta točka, politički talk show
 22:25 Dnevnik 3
 22:45 Vijesti iz kulture
 23:05 Na rubu znanosti
 00:00 Seks i grad 5, humoristična serija
 00:30 Strani igrani film
 02:20 Dr. Oz 2, talk show
 03:00 8. kat: Djeca rata, talk-show
 03:45 Dr. House 8, serija
 04:30 Glas domovine
 05:00 Svjetski biseri 2: Libanon - miljenik Bliskog istoka, dokumentarna serija

06:10 Najava programa
 06:15 Moć sudbine, telenovela
 07:00 Mala TV
 --:-- TV vrtić
 --:-- Krčić prikazuje
 --:-- Brlog
 --:-- Čarobna ploča
 07:30 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
 07:55 Teletubbies
 08:20 Connor na tajnom zadatku 3, serija
 08:45 Obična klinka, serija
 09:10 Školski sat
 10:00 Film (R)
 12:00 Idemo na put s Goranom Milićem: Australija
 12:50 Plodovi zemlje
 13:40 Tajne, američki film
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:20 Županijska panorama
 16:40 Mala TV:
 17:10 Crtani film
 17:25 Rijeka: More
 17:55 Edgemont 5, serija
 18:20 Sinovi Tucsona 1, humoristična serija

18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 2, serija
 19:30 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija
 20:00 Neposredna opasnost, američki film
 22:20 Dr. House 8, serija
 23:05 Momci s Madisona 4, serija
 23:50 Mučke 7B: Neznanci na obali, humoristična serija
 01:05 Bitange i princeze 5, humoristična serija
 01:40 Noćni glazbeni program

06:25 Moja majka, serija
 07:25 Monsuno, crtana serija
 07:50 Speed Racer
 08:10 TV izlog
 08:25 Izgubljena čast, serija R
 10:10 TV izlog
 10:25 Walker, teksaški rendžer, serija R
 11:25 Zauvijek susjedi, R
 12:00 IN magazin R
 12:45 Larin izbor, serija R
 13:45 Masterchef. Reality show R
 15:25 Walker, teksaški rendžer
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Polja nade, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 20:50 Larin izbor, serija
 21:50 Masterchef, reality show
 23:00 Večernje vijesti
 23:20 Pobješnjeli Max, film
 01:10 Zamalo junaci, film R
 02:45 Flash Gordon, serija
 03:35 Djevojke na zadatku, serija
 04:20 Ezo TV, tarot show
 05:20 Dnevnik Nove TV R
 06:10 IN magazin R
 06:45 Kraj programa

05.45 RTL Danas, (R)
 06.20 Yugioh, animirana serija
 06.45 Ben 10: Ultimate Alien
 07.05 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 08.00 MacGyver, serija (R)
 08.55 MacGyver, serija (R)
 09.55 TV prodaja
 10.20 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.40 Krv nije voda, serija (R)
 11.35 TV prodaja
 11.50 Ruža vjetrova, serija (R)
 12.45 TV prodaja
 13.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 14.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 15.00 MacGyver, serija
 15.55 MacGyver, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 21.50 Umri muški 2, igrani film, akcijski triler
 00.10 RTL Vijesti
 00.25 CSI: Miami, serija
 01.15 CSI: Miami, serija
 02.05 Astro show, show
 03.05 CSI: Miami, serija
 03.50 RTL Danas, (R)
 04.25 Kraj programa

UTORAK 9.10.2012.

06:10 Najava programa
 06:15 Treća dob, emisija
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 10:00 Vijesti
 10:10 Svjetski biseri 2: Egiptom po Nilu, dokumentarna serija
 11:05 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
 11:28 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik
 12:40 Prkosna ljubav, telenovela
 13:30 Dr. Oz 2, talk show
 14:10 Skica za portret
 14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:30 Kulturna baština
 14:55 Među nama
 15:35 Brod, grad, tvrđava - dokumentarni film
 16:05 Luda kuća, humoristična serija

16:58 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 18:00 Kontakt: Slova do krova
 18:20 8. kat, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:10 Paravan
 21:05 Ciklus hrvatskog filma: Djevojke i hrast, hrvatski film
 22:30 Dnevnik 3
 22:50 Vijesti iz kulture
 23:05 Smrtonosna legenda, švedski film
 00:45 Seks i grad 5, serija
 01:15 Blagdan kao nekad, američki film
 02:40 Dr. Oz 2, talk show
 03:25 8. kat, talk-show
 04:15 Dr. House 8, serija
 05:00 Svjetski biseri 2: Egiptom po Nilu, dokumentarna serija
 05:52 Tema dana

06:10 Najava programa
 06:15 Moć sudbine, telenovela
 07:00 Mala TV:
 --- TV vrtić
 --- Ninin kutak
 --- Crtani film
 --- Danica
 07:30 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
 07:55 Teletubbies
 08:20 Connor na tajnom zadatku 3, serija
 08:45 Obična klinka, serija
 09:10 Školski sat
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:20 Blagdan kao nekad, američki film
 15:15 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:20 Županijska panorama
 16:40 Mala TV:
 17:10 Crtani film
 17:25 Potrošački kod
 17:55 Edgemont 5, serija
 18:20 Sinovi Tucsona 1, humoristična serija
 18:45 Novi klinci s Beverly Hillsa 2, serija
 19:30 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija
 20:00 Uхвати me ako možeš, američki film (R)
 22:20 Dr. House 8, serija
 23:05 Momci s Madisona 4
 23:50 Mučke 7B: Romanca u Peckhamu, serija
 01:05 Bitange i princeze 5, humoristična serija
 01:40 Noćni glazbeni program

06:50 Speed Racer
 07:15 Monsuno, crtana serija

07:40 Polja nade, serija R
 08:40 TV izlog
 08:55 Moja majka, serija
 09:55 TV izlog
 10:10 Izgubljena čast, serija R
 11:00 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:00 Zauvijek susjedi, R
 12:35 IN magazin R
 13:20 Larin izbor, serija R
 14:20 Masterchef, reality show R
 15:25 Walker, teksaški rendžer
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Polja nade, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 20:50 Larin izbor, serija
 21:50 Masterchef, reality show
 23:00 Večernje vijesti
 23:20 Imaš poruku, igrani film
 01:30 Pobješnjeli Max, igrani film R
 03:10 Flash Gordon, serija
 04:00 Djevojke na zadatku, serija
 04:55 Ezo TV, tarot show
 05:55 Dnevnik Nove TV R
 06:45 Kraj programa

06:40 RTL Danas, (R)
 07:20 Yugioh, animirana serija
 07:45 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija (R)
 08:05 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 08:55 TV prodaja
 09:10 MacGyver, serija (R)
 10:10 MacGyver, serija (R)
 11:10 TV prodaja
 11:35 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11:55 Krv nije voda, serija (R)
 12:50 TV prodaja
 13:05 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
 14:00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
 15:00 MacGyver, serija
 15:55 MacGyver, serija
 16:55 RTL 5 do 5
 17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Sulejman Veličanstveni, povijesna dramska serija
 22:00 Nevjerna, igrani film, triler
 00:20 RTL Vijesti
 00:35 Umri muški 2, igrani film, akcijski triler (R)
 02:40 Astro show, emisija uživo
 03:40 RTL Danas, (R)
 04:15 Kraj programa

SRIJEDA 10.10.2012.

06:10 Najava programa
 06:13 Među nama
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 10:00 Vijesti
 10:10 Svjetski biseri 2, dokumentarna serija
 11:05 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
 11:28 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
 12:00 Dnevnik
 12:40 Prkosna ljubav
 13:30 Dr. Oz 2, talk show
 13:30 Dr. Oz 2, talk show
 14:10 Skica za portret
 14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:30 Fotografija u Hrvatskoj
 14:55 Riječ i život, religijska emisija
 15:35 Alpe Dunav Jadran
 16:05 Luda kuća, humoristična serija
 16:58 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 18:00 Kontakt: Druga strana medalje
 18:20 8. kat, talk-show
 19:10 Tema dana
 19:30 Dnevnik
 20:10 Loto 7/39
 20:15 Globalno sijelo
 20:50 Libar Miljenka Smoje oli ča ke život vengo fantazija, dokumentarna serija
 21:50 Horizonti, vanjsko politička emisija
 22:45 Dnevnik 3
 23:05 Vijesti iz kulture
 23:25 Drugi format
 00:15 Seks i grad 5, humoristična serija
 00:45 Priča o Victoru Davisu, kanadski film
 02:20 Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
 04:15 8. kat, talk-show
 05:00 Svjetski biseri 2: , dokumentarna serija
 05:52 Tema dana

06:10 Najava programa
 06:15 Prkosna ljubav, telenovela
 07:00 Mala TV:
 --- TV vrtić
 --- Crtani film
 --- EBU drama za djecu (R)

07:30 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
 07:55 Teletubbies, animirana serija
 08:20 Connor na tajnom zadatku 3, serija
 08:45 Obična klinka, serija
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:30 Priča o Victoru Davisu, kanadski film
 15:10 Školski sat
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:20 Županijska panorama
 16:40 Mala TV:
 17:10 Crtani film
 17:30 Eko zona
 17:55 Edgemont 5, serija
 18:20 Sinovi Tucsona 1, humoristična serija
 18:45 Novi klinci s Beverly Hillsa 2, serija
 19:30 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija
 20:00 Brzina, američki film
 21:55 Top Gear 12, dokumentarna serija
 22:45 Zalagaonica, dokumentarna serija
 23:10 Zalagaonica, dokumentarna serija
 23:35 Sinovi anarhije 2, serija
 00:20 Bitange i princeze 5, humoristična serija
 00:55 Noćni glazbeni program

06:50 Speed Racer
 07:15 Monsuno, crtana serija
 07:40 Polja nade, serija R
 08:40 TV izlog
 08:55 Moja majka, serija
 09:55 TV izlog
 10:10 Izgubljena čast, serija R
 11:00 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:00 Zauvijek susjedi, R
 12:35 IN magazin R
 13:20 Larin izbor, serija R
 14:20 Masterchef, reality show R
 15:25 Walker, teksaški rendžer
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Polja nade, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 20:50 Larin izbor, serija
 21:50 Masterchef, reality show
 23:00 Večernje vijesti
 23:20 Od klinke do komada, igrani film
 01:10 Imaš poštu, igrani film R
 03:15 Flash Gordon, serija
 04:05 Djevojke na zadatku, serija
 05:00 Ezo TV, tarot show
 06:00 Dnevnik Nove TV R
 06:50 Kraj programa

06.30 RTL Danas, (R)
07.10 Yugioh, animirana serija
07.35 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija (R)
07.55 Galileo, emisija
08.45 TV prodaja
09.00 MacGyver, serija (R)
10.00 MacGyver, serija (R)
11.00 TV prodaja
11.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
11.45 Krv nije voda, serija (R)
12.40 TV prodaja
12.55 Ruža vjetrova, serija (R)
13.50 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.00 MacGyver, serija
15.55 MacGyver, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija
22.00 Mentalist, serija
22.50 Mentalist, serija
23.50 RTL Vijesti
00.05 Nevjerna, film, triler (R)
02.10 Astro show, show
03.10 Što je gore?, igrani film
04.40 RTL Danas, (R)
05.15 Kraj programa

**ČETVRTAK
11.10.2012.**

06.10 Najava programa
06.15 Riječ i život, religijska emisija
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
07.05 Vijesti
07.10 Dobro jutro, Hrvatska
07.35 Vijesti
07.40 Dobro jutro, Hrvatska
10.00 Vijesti
10.10 Svjetski biseri 2, dokumentarna serija
11.05 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
11.28 Preuredi pa prodaj! 5, dokumentarna serija
12.00 Dnevnik
12.40 Prkosna ljubav
13.30 Dr. Oz 2, talk show
14.10 Skica za portret
14.20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.30 Hrvatska kronika BiH
14.55 Trenutak spoznaje
15.35 Pozitivno
16.05 Luda kuća, humoristična serija
16.58 Hrvatska uživo
17.00 Vijesti
18.00 Kontakt: Vaše priče
18.20 Znanstvene vijesti
18.25 8. kat, talk-show
19.10 Tema dana
19.30 Dnevnik
20.10 Posljednji autohtoni Petrović, dokumentarni film
20.35 Spektar, unutrašnje politički magazin
21.30 Paralele
22.00 Pola ure kulture
22.40 Dnevnik 3
23.00 Vijesti iz kulture
23.15 Ciklus Kulturni prvijenci: Iskupljenje u

Shawshanku, američki film
01:35 Strani igrani film
03:35 Dr. Oz 2, talk show
04:15 8. kat, talk-show
05:00 Svjetski biseri 2, dokumentarna serija
05:52 Tema dana

06.10 Najava programa
06.15 Prkosna ljubav
07.00 Mala TV:
--:-- TV vrtić
--:-- Crtani film
07:30 Batman i hrabri super junaci, crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Connor na tajnom zadatku 3, serija
08:45 Olujni svijet, serija
09:10 Školski sat
10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13:35 Igra sudbine, američki film
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:20 Županijska panorama
16:40 Mala TV:
17:10 Crtani film
17:25 Globalno sijelo
17:55 Edgemont 5, serija
18:20 Sinovi Tucsona 1, humoristična serija
18:45 Novi klinici s Beverly Hillsa 2, serija
19:30 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija
20:00 Zlatna igla - prijenos
21:20 Rukomet, LP (M): Kadetten Schaffhausen -

CO Zagreb, snimka
22:30 Sestra Jackie 2, serija
22:55 Sestra Jackie 2, serija
23:25 Sinovi anarhije 2, serija
00:10 Bitange i princeze 5, humoristična serija
00:45 Noćni glazbeni program

06:50 Speed Racer, crtana serija
07:15 Monsuno, crtana serija
07:40 Polja nade, serija R
08:40 TV izlog
08:55 Moja majka, serija
09:55 TV izlog
10:10 Izgubljena čast, serija R
11:00 Walker, teksaški rendžer, serija R
12:00 Zauvijek susjedi, R
12:35 IN magazin R
13:20 Larin izbor, serija R
14:20 Masterchef, R
15:25 Walker, teksaški rendžer
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Polja nade, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
20:45 Larin izbor, serija
21:45 Masterchef, informativni magazin
23:55 Večernje vijesti
00:15 Žena iz vode, igrani film
02:15 Od klinke do komada, igrani film R
04:00 Djevojke na zadatku, serija
04:55 Ezo TV, tarot show
05:55 Dnevnik Nove TV R
06:45 Kraj programa

06.35 RTL Danas, (R)
07.10 Yugioh, animirana serija
07.35 Ben 10: Ultimate Alien, animirana serija
08.00 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
08.50 TV prodaja
09.05 MacGyver, serija (R)
10.05 MacGyver, serija (R)
11.00 TV prodaja
11.25 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
11.50 Krv nije voda, serija (R)
12.40 TV prodaja
12.55 Ruža vjetrova, serija (R)
13.55 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija (R)
15.00 MacGyver, serija
15.55 MacGyver, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Krv nije voda, serija
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.00 Sulejman Veličanstveni, povijesna serija
22.00 CSI, serija
22.50 CSI, serija
23.50 RTL Vijesti
00.05 Mentalist, serija (R)
00.55 Mentalist, kriminalistička serija (R)
01.45 Astro show, emisija uživo
02.45 RTL Danas, informativna emisija (R)
03.20 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18:30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR

Poluvrijeme za optimizam

ALEKSA ŠANTIĆ – U 6. kolu prvenstva Međuopćinske lige Sombor, a na drugom gostovanju zaredom, Dinamo je u Aleksi Šantiću poražen rezultatom od 2 – 5, poluvrijeme 0 – 4. Međutim, igra plavih u drugom dijelu ulijeva nadu u bolje sutra. Kod nogometaša je bila vidljiva velika želja za preokretom i do ove utakmice neviđena borbenost. Sončani u igri nisu bili inferiorni ni u prvom poluvremenu, međutim, od pet udaraca domaćih u vrata Dinama četiri je zatreslo mrežu indisponiranog vratara Durakovića. S druge strane, napadači nisu realizirali nekoliko vrlo neugodnih napada. U drugoj dionici Sončani su pojačali pritisak i sve ozbiljnije prijetili domaćem vrataru. Plod takve igre bili su zgodici Karajkova i Vučićevića, ali je i vratar Duraković kumovao još jednom, tako da su plavi ovim porazom ostali prikovani za samo dno tablice. Lijepu priliku za bijeg s posljednjeg mjesta imat će već u sljedećem kolu, kad će na svojem terenu dočekati pretposljednjeplasiranu ekipu Jedinstva iz Ribareva.

I. A.

Remi Zrinjskog

SUBOTICA – Nogometaši Zrinjskog 1932 odigrali su u 6. kolu Gradske lige Subotice neodlučeno na svom terenu u Aleksandrovu protiv gostujuće momčadi Hajduka iz Bačkog Dušanova (1-1) i osvojili peti bod u novom prvenstvu. U sljedećem kolu »plavo-bijeli« u nedjelju, 7. listopada, gostuju kod Male Bosne, a susret počinje u 15 sati i 30 minuta.

ŠAH

Pobjeda Ivana Groznice

NOVI SAD – Mladi šahisti Novog Sada družili su se prošlog četvrtka s FIDE majstorom, trenerom i sucem Krasojem Notarošem u restoranu-dvorani Univereksportovog super marketa 021. Simultanku je igralo tridesetak djevojčica i dječaka. Igrali su kao 'pravi' i nisu dali protivniku Notarošu da predahne puna dva sata! Uz nekoliko remija, majstor je čestitao na lijepoj pobjedi jedino Ivanu Groznici. Svi sudionici su bili nagrađeni od strane domaćina Univereksporta i ženskog šahovskog

kluba »Dame«, ali su se ovog puta prepoznali i prijatelji kluba »Eliksir« iz Novog Sada i »Prizma« iz Kragujevca. Domaćica druženja Stanislava Nedeljковиć i njen djed Stanislav Klišanić, osnivač šahovskog kluba Dame i inicijator ovog događaja, nadaju se da će prijatelja kluba biti još više i najavljuju nova šahovska druženja.

S. N.

BRANIMIR PEČKAJ, SUPER SENIOR TENISAČ

Nastupom na Svjetskom prvenstvu ispunio sam svoj sportski san

Branimir Pečkaj

Juan Ruiz Perez

Sredinom rujna Umag je bio domaćin SP-a za tenisače starije od 60 godina

Razgovor vodio: Dražen Prčić

znanja ne može biti. Jer samo biti dio jednog tako velikog i značajnog sportskog natjecanja velika stvar«, ukazao je na svoj nastup Branimir Pečkaj, nastavljajući priču iz Umaga.

85+

Kada biste samo jednom pogledali jedan susret u starosnoj konkurenciji 85+ (tenisači koji imaju minimum 85 godina), najstarijoj konkurenciji na ovom Svjetskom prvenstvu (iako postoji i konkurencija 90+, ali ovoga puta nije održana), na mnogo toga u životu biste gledali drugim očima. Kako je njihove susrete vidio svojim očima, pripovijeda nam, za njih još uvijek mlada Branimir:

»Mnogo vremena tijekom boravka u Umagu proveo sam upravo uz terene na kojima su igrali najstariji sudionici ovoga SP-a, a bilo ih je točno šesnaest i stigli su, primjerice, iz Australije i Čilea, koji i nisu baš tako blizu poput europskih država iz kojih je bilo najviše natjecatelja u ovoj najpopularnijoj starosnoj kategoriji. Doživjeti duboku starost s reketom u rukama na teniskom terenu, pa još zaigrati s vršnjacima na Svjetskom prvenstvu veliki je životni uspjeh. Volio bih i sam zaigrati barem jedan meč u ovoj starosnoj kategoriji«, priznaje super senior Branimir Pečkaj na kraju ovog teniskog razgovora koji je, vjerujemo, veći dio našeg čitateljstva upoznao s čarima veteranskog tenisa.

Sredinom rujna Hrvatski teniski savez veterana i grad Umag bili su domaćini Svjetskog tenisačkog prvenstva za super seniore (tenisači stariji od 60 godina). Branimir Pečkaj nastupio je u konkurenciji igrača starijih od 65 godina, a svoje dojmove s ovog najvećeg natjecanja »za tenisače u najboljim godinama«, kako oni to vole u šali kazati, prenio nam je u razgovoru za sportske strane našeg tjednika.

»Oduvijek mi je bila želja nastupiti na Svjetskom tenisačkom prvenstvu za veterane, s obzirom da sam se relativno kasno počeo baviti tenisom i za nastup u nekim mlađim kategorijama nisam imao objektivne mogućnosti. Prije godinu dana, kada je bilo potvrđeno domaćinstvo Umaga najvećoj super seniorskoj tenisačkoj smotri, dvojbe nije bilo. Prijavio sam se na vrijeme i moj san je postao stvarnost«, otkriva svoju davnašnju sportsku želju Branimir Pečkaj.

SVJETSKO PRVENSTVO

Iako će se nekima slabije upućenima u svijet seniorskog tenisa Svjetsko prvenstvo učiniti kao rekreacijski skup »staračica« koji bi se još malo igrali tenisa, odmah moraju znati kako se grdno varaju. Svjetsko prvenstvo super seniora, koje se svake godine održava na drugom kontinentu, sportska je manifestacija vrhunski kvalitetnih i nadasve tjelesno spremnih tenisača i tenisačica iz cijeloga svijeta koji jednostavno ne mare za svoju krštenicu i godinu rođenja upisanu u njoj.

»Već dugo sam u svijetu veteranskog natjecateljskog tenisa igrajući u svojoj starosnoj kategoriji turnire u Hrvatskoj i Vojvodini, ali to je zbilja rekreacija spram turnira čiji sam bio sudionik u Umagu. Podatak kako nitko od nas sedmorice koji smo igrali pod hrvatskom zastavom nije uspio proći prvo kolo najbolje govori kolika je jačina i klasa igrača koji su doputovali u glavni grad hrvatskog i istarskog tenisa. A

stigli su sa svih pet kontinenta u impresivnoj brojci od 717 prijavljenih tenisača i tenisačica iz 37 država u starosnim kategorijama: 60+, 65+, 70+, 75+, 80+ i 85+.«

Oznaka plus pored broja godina koji limitira pojedine kategorije znači primjerice 60 i stariji (60-64), a zbog ravnopravnosti kategorije su razvrstane na po pet godina starosnog razmaka.

»Moja kategorija 65+ je jedna od mlađih kategorija na Svjetskom prvenstvu i u njoj je nastupilo 128 natjecatelja sasvih strana teniskog planeta. Nažalost, voljom ždrijeba već u prvom kolu imao sam za protivnika iznimno kvalitetnog Španjolca Juana Ruiza Pereza koji mi nije dozvolio previše igre i rutinirano me je svladao u dva seta. Unatoč porazu bio sam zadovoljan jer se ispunio moj davnašnji san i sada u svojoj tenisačkoj biografiji imam upisan nastup na SP-u. Za sportaša koji se tenisom bavi iz čistog zadovoljstva i ljubavi, većeg pri-

POGLED S TRIBINA

Derbi

Prvi ovosezonski najveći derbi hrvatskog klupskog nogometa, prvenstveni duel 10. kola 1. HNL između Dinama i Hajduka, donio je solidnu igru, četiri gola i rezultatsku potvrdu kako su modri ipak još uvijek najjača momčad svehrvatskih prostora. Na koncu, u izjavama nakon subotnjeg susreta na Maksimiru to su potvrdili i sami hajdukovci, priznajući premoć najvećem i najljućem protivniku.

No, ovoga puta susret nad susretima ostat će zabilježen u hrvatskoj nogometnoj povijesti zbog dvojice poletaraca koji su u svojoj modroj, odnosno biloj majici prvi puta zaigrali prvenstveni susret nacionalnog prvenstva i kao najmlađi postali rekorderi Dinama i Hajduka. Prvo je na mak-

simirski travnjak istrčao kapetan hrvatske kadetske reprezentacije 16-godišnji talent Hajduka Josip Bašić (sa specijalnom liječničkom dozvolom), a nekoliko minuta kasnije na suprotnoj strani pridružio mu se i Alen Halilović, novo Dinamovo nogometno čudo od djeteta istog teenage uzrasta. Velika budućnost hrvatskog nogometa rodila se u najvećem derbiju, na pravom mjestu u pravo vrijeme.

Hajduk je poveo već u 33. sekundi golom Caktaša, potom je Sammir s dva gola potvrdio reprezentativni poziv izbornika Štimca, a Čop prvi puta u karijeri zabio svom nekadašnjem klubu, ali sve to će biti vrlo brzo zaboravljeno. Jer, za pamćenje ostaju samo debitantski nastupi dvojice nadarenih mladaca o kojima ćemo u vremenu pred nama još mnogo toga lijepoga vidjeti i čuti u potvrdi nepresušnog izvora koji vječito izvire iz dubina hrvatskog nogometa.

Svoje blistave karijere tako su započinjali i Bobek, Čajkovski, Zebec, Zajec, Gudelj, Boban, Prosinečki, Jarni, Bokšić, Šuker, Modrić...

D. P.

NOGOMET

Dinamo – Hajduk 3:1

Unatoč ranom vodstvu Hajduka, Dinamo je već u prvom poluvremenu uspio preokrenuti rezultat i na kraju slaviti 3-1, za pobjedu u derbiju 10. kola 1. HNL.

Ostali rezultati: Cibalia – Rijeka 4:1, Inter – Slaven 2:2, Istra 1961 – Osijek 1:3, Zadar – Zagreb 4:0, Split – Lokomotiva 1:1.

KOŠARKA

Pobjede Cedevite i Splita

Susretima prvoga kola startala je regionalna košarkaška ABA liga, a hrvatski predstavnici zabilježili su polovičan uspjeh. Pobjede su zabilježili Cedevita na gostovanju protiv Budućnosti (74-78) i Split na domaćem parketu kontra Crvene zvezde (87-81). Pomalo neočekivano Cibona je poražena na svom terenu u susretu s MZT Skopje (72-77), dok je Zadar pretrpio očekivani poraz u Beogradu protiv Partizana (81-74).

RUKOMET

Uspješan start Zagreba CO

Domaćom pobjedom protiv mađarskog prvaka Pick Szegeda (30-27), rukometaši Zagreba CO startali su u skupini D nove sezone Lige prvaka u kojoj se nalaze još i Barcelona, Fuchse Berlin, Dinamo Minsk i Schaffhausen.

TENIS

Čilić 13., Martić 63.

Najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić i dalje zauzima 13. mjesto ATP ljestvice, dok se Ivo Karlović nalazi na 79. mjestu. Petra Martić je skokom na 63. mjesto (prošlog tjedna 73.) i dalje jedina hrvatska igranica među 100 najboljih svjetskih tenisačica.

NAMA JE DOVOLJNO**DA ZNATE ZA NAS****FUNERO**

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rsKod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem poslovni prostor u Subotici, 54m², strogi centar, pješačka zona, ulični deo 10 m, sve u staklu. Tel.: 063 516-300.

Prodajem: proso, zob, kombajn Zmaj 780 u odličnom stanju, peč za centralno grijanje na čvrsto gorivo, novi »smederevac« i električni štednjak s polovinom na plin. Tel.: 064-2281100.

Prodaje se kuća na Makovoj sedmici sa svim sporednim prostorijama i zidanim bazenom u dvorišnom dijelu, dimenzija: 7 x 4 m i placem od 3 motike, s mogućom zamjenom za odgovarajući stan i doplatu. Tel.: 063/538-639.

Prihvatila bih čuvanje i održavanje stambene zgrade na užem i širem području grada Subotice, uz plaćanje svih režijskih i komunalnih troškova, bez plaćanja zakupnine. Tel.: 064/121-85-48.

Izdajem jednosoban komforan namješten stan – studentima ili mladom bračnom paru u Novom Sadu – blizu sportskog centra na Klisi! Tel.: 063/718-90-33.

Prodajem sliku ulje na platnu slikara Gustava Matkovića. Portret djevojčice s psom. Cijena 500 eura. Tel.: 061-4338-102.

Izdajem kompletno opremljen dvosoban apartman s četiri ležaja, čajnom kuhinjom, kupaonicom, velikom terasom i parkirnim mjestom 150 m od plaže, u Kraljevići na hrvatskom primorju. Tel: 00381 63/7400209.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel: 064/4088979 ili 063/7246417.

Izdajem jednosoban namješten stan kod Vatrogasaca i VTS, pogodan za studente ili radnike. Tel.: 024-562-512 i 064-1485229.

Prodajem katnicu 110 m² i dvosoban stan od 45 m² istom dvorištu s garažom i nusprostorijama, 3 kupao- ne, centralno grijanje (2 kombiobjera), s voćnjakom i kompletnim namještajem. U obzir dolazi i zamjena za dvosoban stan u Subotici uz doplatu po dogovoru. Nekretnine se nalaze na Senjaku, blizu gradskog vrta u Osijeku. Interesirati se u poslijepodnevnom satima. Tel.: 00-385-31 570 355.

U najljepšem djelu Kertvaroša prodajem ulični odvojeni dio obiteljske kuće od cca 64 m², potrebna adaptacija. Cijena 15500 eura. Postoji sva infrastruktura. Tel.: 572-875 ili 063-8838747.

Izdajem apartmane blizu mora u Crikvenici. Tel.: 00-385- 51 241 053.

Kupujem, prodajem i mijenjam značke. Kupujem knjige i medalje nogometnih klubova. Tel.: 024/542-310 i 062/8-528-228.

Prodaje se sijačica OLT GAMA 18 (gumeni točkovi) s lulama i JEDNOBRAZNI PLUG IMT 14 COLI. Tel.: 024/528682.

Prodaje se polovna cigla malog i velikog formata (4 din/kom) i nova električna kosilica za travu. Tel.: 024/532570.

Prodajem kolica za blizance marke PEREGO. Tel.: 064/1142257.

Hitno izdajem duplu sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlene cimerke u Novom Sadu. Tel.: 021-496-014.

Izdajem apartman u Novom Vinodolskom. Tel.: 00 385 51 241-610, 00 385 98 442-178.

Izdajem jednosoban stan, uređen, useljiv (nova kuhinja, catv, interf, telefon cg, terasa). Subotica, Prozivka Lajoša Joa 70. Cijena 100 eura + 1 mjes. Depozit. Tel.: 024/ 754-650 ili 064/201-56-89.

Izdajem prazan dvosoban stan od 46 m² s grijanjem na plin. Tel.: 064-2394773.

Povoljno prodajem hrastovu kacu za vino cca1500 litara, drvenu muljaču za grožđe, dvoredni špartač za kukuruz i razboj za tkanje. Tel.: 021-776372

Povoljno izdajem smještaj u Rovinju. Tel.: +385-52030007 ili +385-989277470, Jadranka.

Prodajem 4 slike 1x2 m ulje na platnu s ramovima – posljednja večera rad akademskog slikara. Jeftino. Tel.: 060 0242233.

Prodajem 600 kom. stare cigle velikog formata. Tel. 024 535 319.

Prihvatila bih čuvanje i njegu male djece ili starije osobe. Tel.: 064/0714938.

Apartman za dve osobe, pored mora u gradu Hvaru, luksuzno uređen. Popust u rujnu 50%! Tel.: +385 95 9056576.

Prihvatila bi se održavanja stambene zgrade uz plaćanje svih režijskih troškova. Tel.: 065/5319928.

Izdaje se namješten stan na Prozivci, bračnom paru ili studentima i učenicima. Tel.: 062/1789170.

Hitno izdajem sobu za jednu ili dvije ozbiljne učenice, studentice ili uposlenice na Novom naselju, u Novom Sadu. Tel: 021/496-014.

Prodajem potpuno novu motornu prskalicu STIHL SR 420. Cijena po dogovoru. Tel.: 064/4088979 ili 063/7246417.

Povoljno izdajem skladište kod autobusnog kolodvora u Subotici. Tel.: 064-9640745.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
- * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
 VOJVOĐANSKA BANKA
 AD MS FIL. SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

Šidanka u Zagrebu

Lijepu *Kseniju Hodak* upoznao sam na Šidskom ljetu kulture, manifestaciji koja okuplja kulturne poslenike iz cijele šidske općine, a među zapaženijima su bili članovi Hrvatskog kulturnog društva »Šid« iz Šida, možemo reći, prvog društva s hrvatskim predznakom još od vremena Banovine Hrvatske. Kaže kako su u društvu angažirani svi iz obitelji, sestra Ana i ona, majka *Marija* i otac *Josip*, inače predsjednik HKD-a Šid. Inače, i otac i majka rođeni su u Gibarcu i kršteni u župnoj crkvi sv. Ivana Nepomuka, no dugo su već u Šidu, mada majka vuče dalmatinske korijene.

Ksenija je rođena 12. listopada 1986. godine, u Šidu je završila osnovnu školu i gimnaziju, a kada je došlo vrijeme da pođe na fakultet, posla je za sestrom *Anom* u Zagreb i upisala Prirodno matematički fakultet, inženjerijski smjer. Završila je u roku, stekla akademsko zvanje i zaposlila se kao programer u Zagrebačkoj banci. Zagreb joj se dopao na prvi pogled, dopalo joj se i zaposlenje i činjenica da je sada svoj čovjek, a dopao joj se i mladi Bosanac *Drago* od Orašja i evo veza je potrajala, a o tomu što dalje, odlučivat će skupa.

VOJVOĐANSKA PRIJATELJSTVA

Dopalo joj se i to što je u Zagrebu susrela brojne mlade iz Vojvodine, mahom od Subotice i Sombora, mada je bilo i Mitrovčana, a iz Šida

samo sestra i ona. I sestra je završila studij na vrijeme, vratila se u Šid, radila jedno vrijeme i sad volontira u župi i društvu, a ona je odlučila ostati u Zagrebu. Tijekom studija stekla je brojne prijatelje, još od studentskih dana stanuje s djevojkama iz Vinkovaca, a voli reći kako joj je najbolja prijateljica *Mirjana Ivanković* iz Subotice, s kojom je i nakon studija ostala u stalnom kontaktu. Subotičana je bilo tušta, bili su uvijek skupa i tamo su njegovali svoje običaje, poput Velikog prela, a jedno su se vrijeme družili svi skupa posredstvom Matice iseljenika. Dosta se družila i s mladeži iz Zagreba, koje je upoznala u župi Marije pomoćnice na Knežiji.

CRKVENI ODGOJ

Za crkvu je vezana od malih nogu, tako su odgojeni u obitelji. I dok se školovala u Šidu redovito je išla na misu, pa je tu naviku prenijela i u Zagreb. Redovito je na misi i kad god se vrati kući, pa i danas, dok ovo snimamo, nazočili smo misnom slavlju u Moroviću, kojim je obilježena godišnjica marijanskog svetišta, Marije pomoćnice kršćana i duša u čistilištu. Kaže kako je novi župnik, vlč. *Nikica Bošnjaković*, u ovih nekoliko godina koliko je Šidu, Moroviću, Gibarcu i Kukujevcima, poradio puno i na obnovi oronulih crkava, ali i na duhovnom polju gdje je podigao razinu vjerskoga života. Bila je obradovana kada je vlč. Nikica najavio za sljedeći susret dolazak hodo-

časnika iz Zagreba, a među njima bit će i jedan autobus njezinih poznanika iz župe na Knežiji.

Ksenija je sudionica mnogih susreta Hrvatske katoličke mladeži, bila je na susretima ovdje u Moroviću i na Tekijama, ali tu je bila mladež iz Srijema, a na susretima u Osijeku i posljednjemu u Sisku, bilo je po nekoliko desetina tisuća mladeži iz čitave Hrvatske i svijeta, jer je hrvatska zajednica brojna na svim meridijanima. Uvjerena je kako su sve to lijepi događaji primjereni današnjoj mladeži koja želi učvrstiti se u vjeri, a brojni susreti svjedoče kako brojni mladi dijele to uvjerenje. U lijepom joj je sjećanju i ekumenski susret mladeži u Zagrebu, koji ide uz doček Nove godine, gdje je bilo par tisuća mladih iz čitavoga svijeta, katolika, pravoslavnih, protestanata, negdje za doček 2008. godine, kada je bila na trećoj godini studija.

Išla je na hodočašća u brojna marijanska svetišta, ovdje u Srijemu, osim u Moroviću i u Ilači i na Tekijama, zatim u Trsatu, Mariji Bistrici i Međugorju.

I da se vratimo Šidu, koliko je često Ksenija danas kod kuće? Redovito, najmanje jedan puta mjesečno, a obvezno za veće blagdane i važna obiteljska događanja, pa i kada ima ovakvih manifestacija, jer članica je HKD

»Šid«. Kada god joj se pruži mogućnost rado nastupa s društvom, a redovita je i na misnom slavlju i često čita na misi, baš kao što to čini i u župi u Zagrebu. Sedam je godina već u Zagrebu, grad plijeni svojom veličinom i urbanim štihom, ali njoj srce uvijek zaigra kada vlakom krene kući, čim prođe Kutinu i Brod, a posebice Vinkovci, gdje Srijem već rasprostire svoje čari, a kad vlak krene iz Tovarnika, prvo ugleda novi toranj na župnoj crkvi Presvetog Srca Isusovog u Šidu.

Slavko Žebić

A na večeru u komšiluk

Kažu da je u ataru bać-Ivinoga sela kadgoda bilo vinograda, da jim se ni kraja moglo vidit. Kažu i da je niki Švaba još tamo dvajstosme našto-diro i ko pravi Švaba š njegovim šokačkim pivačkim društvom oma i napravijo, mali Groždebal. Svitu se to dopalo, pa od onda svake godine izbirnu kneza i kneginju, pa kad dojde prva jesenska nedilja, popa lipo na mise blagosiva i nji i zvono napravito od najlipšega grozdovlja. Potli ručka bi se mladež na vatreni kola provozala kroz selo. Pudari i pudarice se lipo i izigru i ispivu na čoševa, perjaš baca perje od batica, majmun se vere po bedema, a cigani i druge suklate plašu dicu i sikiru starije. Potli došli Titini, pa oma ništa izminjali. Švabu zaboravili, al su izmislili nikakoga Kneževića, ko forme on smirijo Šokce što su se prija samo tukli, pa se više nisu tukli, nego se tapšali po ramena, ljubili i pravili Groždebal. Ni više ni popa blagosivo kneza i kneginju, neg ji ko forme vinčali na zadružne prikolice, pa onda misto vatreni kola uveli u modu špeditere, a na poslitku, misto u ljopa, igrali u opančića. I evo, traje to i danas. Samo, ne više jedan dan, neg tri. Tude se i izigravalo i prikazivalo, a bome, bilo i blagosivanja i vinčavanja. Sve to čeljad gledala i tapšala. Išli i bać-Iva i njegova. I oni tapšali. A kako i ne bi, kad je bilo tako lipo. Samo, ništa ko da je bać-Iva ositijo, ni sam ne zna kako, da se neće sve baš tako lipo svršit. Bilo mu drago i kad je njegov stari pajta došo i pozvo njega i njegovu da idu na večeru š ovima što su se prikazivali na bine i vima što su sidili u prvomu redu. Kaže biće ji vada tri stotine, pa nećete vas dvoj pritegnit. Al kad je reko da se ide večerat u komšijsko selo, ko da ga je poljo ladnom vodom. »Bože, pa nismo vada tolika sirotinja, da nas komšije moru ranit?«, veli on pajte, malo dune krož nos i jako otpljune. »Ta idi, bać-Ivo, kaki sirotinja? Možemo mi naranit i cilu vojsku, ima se, al je zlo što nemamo di. Ako još praviš kaki majalus za sto čeljadi, možeš, imade tu nekoliko bircuza koji to mogu podnet. Za veći nema«, veli pajta i otide malo kod drugi čeljadi. Oma se bać-Iva sitijo kako su pri misec dana išli u velike svatove. I mlada i džuve-gija bili iz sela, al svatove pravili u varoši. A sitijo se i kaku su lipu salu imali u selskomu omladinckomu domu, al još pri voga zadnjega rata. »Bilo tude i svatova i priredbi i večera potli priredbi, a onda državni dada od nebeskoga naroda sve take sale zarobijo zotu državu. E, al kako je on nas oslobodijo od Titine države, tako i mi njega oslobodili od njegove. Al nikako nismo mogli oslobodit taj naš omladincki dom i dan danas je zarobit«, tolmači njegove. »Idi, čoveče, kako će dom bit zarobit, vad ni čeljade? Ti ko da nisi kako triba! Pa jel nisi vidijo da ga je već nekoliko put i za rata i potli rata selo i krečalo i koišta popravljalo?«, ne da se njegova. »Bome, jesam! I sve smo mi to dobro platili, al ga koristijo niki što je ko zna š kakim vitrom došo? Vada imo koga dobroga međ nima što se staru za tako štogoda. A dobijo ga je samo što ga je selo uredilo. E, baš zoto je i on tako lipo uredijo selo!«, veli bać-Iva, bisno otpljune i krene se doma. Kod komšija na večeru baš ni tijo. A potli je čo da je i note večere opštinski dada opet reko da će nagodinu i bać-Ivino selo imat veliku salu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

Postati čovjek ljepše je nego postati kralj.

A.G. Matoš

Nemoguće je da se sve dokazuje.

Aristotel

Ima istina u koje nije dobro vjerovati.

Bjelinski

Nisu loša vremena, nego čovjek.

Darwin

FOTO KUTAK

Neka zvone, neka zveče!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Dinko Fio

Koje je godine i gdje rođen hrvatski skladatelj Dinko Fio?
 Po čemu će ostati zabilježen u hrvatskoj glazbenoj povijesti?
 Što je bila njegova glazbena specijalnost?
 U čemu se ogleda njegova nemjerljiva zasluga?
 S kojim je klapama ostvario najbolju suradnju?
 Kako se zove zagrebačka klapa koju je oformio i godinama vodio?
 S kojim zborom je ostvario zapažene rezultate?
 Kada je umro Dinko Fio?

Rođen je 28. travnja 1924. godine u Blatu.
 Jedan je od prvih hrvatskih stručnih melografa.
 Skladanje, priredivanje i obrada tekstova za dalmatinske klope.
 Spasio je od zaborava mnogo hrvatskih narodnih klapskih pjesama.
 S klapama Ošljak i Nostalgija.
 Klapa Nostalgija.
 Djeljem zborom RTV Zagreb.
 Umro je 2. studenoga 2011. godine.

VICEVI

Došao mali Ivica u ljekarnu:

– Dobar dan, imate li satove?

Kakve satove, ovo je ljekarna – odgovori bijesno prodavačica.

– Zašto onda svi govore kako vrijeme liječi sve? – snuždi se mališan.

Piše Perica pismo Djedu Božićnjaku:

Bio sam dobar cijele godine, ovaj, pa ne baš tijekom cijele, u stvari tu i tamo sam bio dobar. Ma, znaš što djede, nema veze, ionako će mi roditelji kupiti dar za Božić.

– Ljubavi gdje si? – pita mobitelom momak svoju curu.

– Doma sam, nešto mi nije dobro. A gdje si ti, ljubavi moja?

– Evo me u diskoteci, točno iza tebe i stvarno nećeš biti dobro.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

ts tržnica AD
subotica

www.subotickatrznica.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

**KTC SUBOTICA :: SOMBOR ::
APATIN::SENTA :: BEČEJ
VIKEND AKCIJA *5.10 - 8.10.2012. ***

I U VAŠEM GRADU OVOG VIKENDA SUPER PONUDA U KTC MARKETIMA

- ODGODA PLAĆANJA

ČEKOVIMA GRADANA DO **90** DANA

Skuša rinfuzno 1kg

-12%

249.90din ~~284.90~~

Paprika babura 1kg

-17%

45.90din ~~55.90~~

Jabuka Mucu 1kg

55.90din ~~60.90~~

Hren marinirani 200g

69.90din ~~78.90~~
1kg = 249.50 din

Voda Jana 1.5 litra

37.90din ~~42.90~~
1 litra = 25.27 din

Sok Frutella 2 litre;
Cola, juice, bitter lemon

55.90din ~~65.90~~
1 litra = 27.95 din

Sanitar gel Eco Clean 750ml

66.90din ~~77.90~~
1 litra = 89.20 din

Deterdžent za rublje Rubel
Power Fresh 9kg

1.024.90din ~~1.359.90~~
1 litra = 113.87 din

Deterdžent za rublje Merix
Bademovo Mleko 12kg +
Perwoll-1 litra **GRATIS**

1.219.90din ~~1.566.90~~
SUPER PO

Ženska štrikana bluza

199.90din ~~399.90~~
-50%

NOVO

PETAK-SUBOTA-NEDJELJA POPUST-10%
popust se odnosi i danima 10. i 11. listopada na svaku kupnju

02. oktobar 2012. *

7.